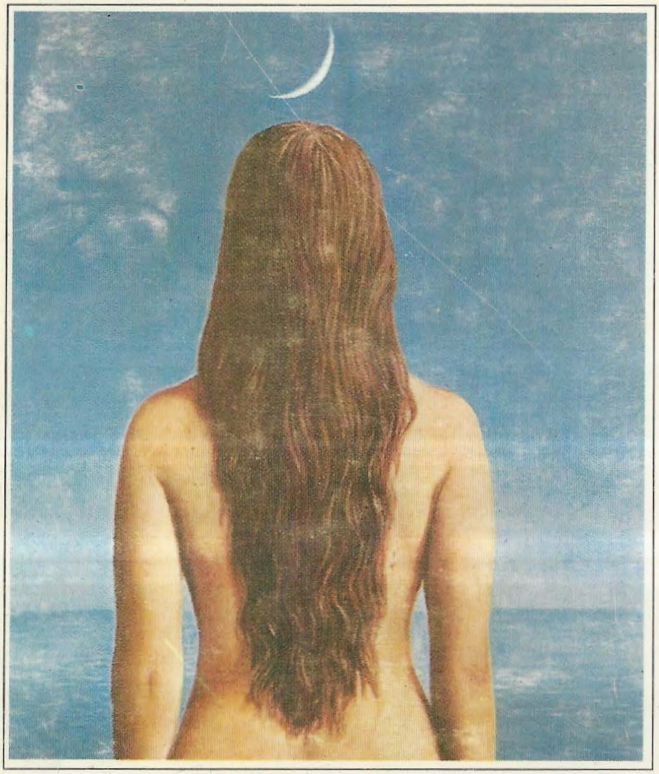
DANTELACI KIZ

Pascal Lainé

Pascal Lainé

DANTELACI KIZ

CAN

Fransızca aslından
çeviren
MÜKERREM AKDENİZ

Pascal Lainé

DANTELACI KIZ

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-510-827-0
© Editions Gallimard 1974 / Onk Ajans /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1997)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Eko Basımevinde basıldı. (1998)
Dizgi: Gülay Altunkaynak

Pascal Lainé

DANTELACI KIZ

ROMAN

Fransızca aslından
çeviren
MÜKERREM AKDENİZ

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi. No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

Özgün adı
La dentellière

Pascal Lainé (1942) uzun süre değişik lise ve meslek okullarında edebiyat öğretmenliği yaptı. Tek romanı *B. comme Barralas*'ta (1967) bu deneyimini yansıttı. İkinci romanı *Irrévolution* (1971 Médicis Ödülü) 1968 olaylarına ilginç bir gönderme, *Dantelacı Kız* (Goncourt Ödülü, 1974) kadın dergilerinin kadınları yabancılaştırmasının öyküsüdür. Her birinde usta yazar niteliğinin biraz daha belirginleştiği sonraki romanlarında (*Tendres Consines, L'eau du Miroir, Terre des Ambres, Jeanne du bon Plaisir*) insanları ve durumları küçük ayrıntılarla yansıtır, aynı zamanda çağdaş yaşamın değişik yönlerine ışık tutar.

8.7.72

Bir varlık ki ne konuşabilir, ne de anlatılabilir, insan kitlesi içinde sessiz sedasız yitip gider; Tarih'in sayfaları arasında minik bir çizinti, yaz ortasına düşmüş şaşkın bir kar taneciği gibi; düş mü yoksa gerçek mi, iyi mi yoksa kötü mü, değerli mi yoksa değersiz mi?

Robert Musil,
Tonka

1

Öykü Fransa'nın kuzeyinde bulunan ve haritalarda şu şekerpancarı biçiminde gösterilen ilde başlar.

Kışın buraya otomobille gelenlerin gördükleri şey, tam tamına bir şişkinliktir. Ufukta bir kabarcık. Tarlaların kıyılarına dizilmiş ağaçların boğum boğum çıplaklığında uzadıkça uzayan bir günbatımı yaşanır burada.

Köyün evleri tuğladan ve tek katlıdır. Anayol iki yanına sıralanmış binalar yüzünden, yeterince açılıp serpilmiş olmasa da, asfaltlanmış ve sürekli yağan yağmurlardan adamakıllı cilalanmış olan yaya kaldırımlarıyla, hiç de bir iç sokak havası taşımaz. Ezik pancar balçığında otomobil lastiklerinin açtığı bir çift oluk uzanıp gider. Kamyon lastikleri de onlardan aşağı kalmaz.

Okulların çıkış saatinde, kapüşonlu küçük çocuk seli, buradan akmaya başlar; ancak yarattığı önemsiz kargaşa, şurada burada, su seddinin ve sebze saçıntılarının yönlendirmesiyle, çabucak eriyip gider. Bunun dışında kışın köy sakin olurdu. Akşamları köpekler, alacakaranlığın birinden fırlayıp öbürüne sokulurlar. Ya da bir bisikletin hışırtısı duyulur, sessizliğin yalın notası gibi ve traktör-römork takımlarının o bilinen sarsılışları sırasında bu sessizlik, ara ara derinleşerek, gittikçe genişler.

Gerçi burası bir işçi köyüydü, ama fabrika çoktan beri çalışmaz olmuştu. Kala kala tuğladan ve demirden bir bağa kalmıştı yerinde.

Ne olursa olsun, yaz mevsimi daha eğlenceli olurdu. Güneşli zamanlar epeyce uzun sürerdi, anayol da temiz kalırdı. Küçük bahçelerde patatesler yeşerirdi. Yaş çamaşırlar dışarılara asılırdı. Ev aralarındaki daracık boşluklarda ince ince yollar boş şişeden geçilmezdi. Akşamları kentten dönen işçiler, otokardan indikten sonra birazcık ağırdan alırlar, ulusal yolu kızıla boyayarak batmakta olan güneşte ısınırlardı. Sonra karanlık basardı. Taze beton rengini alarak tek pürüzü olmayan bir duvara dönüşen gökyüzünden, kocaman ampulü sarkardı ayın. Saat on dokuz otuza doğru, evlere, televizyon seyretmek için dönülürdü.

Çocuklar için bu mevsim, yaz tatilini kaldırımlarda yaşamak demekti ve evlerin ardındaki köşe bucakta, insanın yüreğini ağzına getirecek türden savaş denemelerine girişirlerdi.

İl yollarından biriyle anayolun kavşak noktasında bir meydan bulunuyordu. Ancak anayolun apayrı bir önemi vardı. Kilise bu meydandaydı. Çevresine, oturmak için banklar dizilmiş ölüler anıtı da. Güzel havalarda, ufacık kalmış ihtiyar adamlar ve kadınlar buraya gelirlerdi. Büzüşük, dingin bedenlerini banklara bırakarak gazete okur, örgülerini örerlerdi. Onların yanında iki-üç küçük kız da olurdu, genellikle hep aynı çocuklar; daha çok hoşlandıkları anayola yüzlerini dönüp otururlar, gelip geçen arabalara ve kamyonlara bakarlardı. İşte bu küçük kızlardan piriydi Pomme.

Şimdi Pomme'la annesinin oturdukları evi tanıyalım: Girer girmez geniş bir oda ve beyaza boyanmış uzunca bir masa. Masanın üzerindeki muşamba örtünün, Javel çamaşır suyu sayesinde sarı gülleri var (bir de gül demetinin yapraklarını gösteren sarı akıntılar. Ve hiçbir şeye benzetilemeyen sigara yanığı delikler).

Beyaz masayla uyumlu sandalyelerin yanı sıra başka renk olanları da var. Ve bir de sofra takımlarının konulduğu dolap.

İnsan bu eve kapanıp sobayı şöyle gümbür gümbür yakıp hatta sırtına sabahlığını, ayağına terliklerini geçirip oturabilirdi; ama yine de kamyonların devasa lastiklerinin, vücuduna değercesine titreşimlerinden kurtulamazdı. Dışarıdan, hemen birkaç metre öteden paldır küldür geçiyorlardı. Bundan ötürü, sanki ev değil de bir yol kıyısıymış gibi, sürekli aralık kalan, adlandırılmaz bir şey vardı burada.

Anlaşılan ana bölüm olan bu odanın iki yanında birer küçük oda yer alıyordu. Birinci odada aynalı bir gardırop ve bir yatak vardı; düşlerin, doğrudan doğruya anayol hendeğine akıp gittiği, gevşekçe bir leğeni andıran bu büyük yatağın ayakucunda ise, parmaklıklı bir bebek yatağı duruyordu. Krom kaplı demir parmaklıklarının şurası burası pas tutmuş.

Pomme, büyüyüp de parmaklıklı yataktan çıkalı beri, henüz tanıtılmamış olan öbür odada yatardı.

Yanakları tombul olduğu için Pomme[1] diyorlardı ona. Hem de son derece pürüzsüzdü bu yanaklar. Yanaklarından söz edildiğinde, ne kadar tombul ve pürüzsüz olduğu söylendiğinde, yanakları parlardı.

Şimdi Pomme'un başka yuvarlaklıkları da vardı ve köyün oğlanları –ne yazık ki onların dışında bir ozan bulunmadığı için– bu yuvarlak yerlerde meyve dolu bir sepet görür olmuşlardı.

Ama o, Pomme kendi bildiği gibi ve iyiden iyiye ahengini bulurken, ozana falan gereksinimi yoktu. Buna belki gerçek bir güzellik denemezdi. İnce mince genç

[1] *Pomme:* Fransız sözcük, '*Pom*' okunur ve '*elma*' anlamına gelmektedir. (Çev.)

kızların o ilgi çekici nahifliği yoktu Pomme'da; hani o körpecik ve dupduru tenlerine şöyle bir baktığınızda, (elinizde olsa) parmaklarınızı daldıracağınız, ne hoş bir tas[1] dedirtecek genç kızlar. Tam tersine, Pomme'un eli önkola, önkolu da kola, kabaca değil, sağlamca bağlıydı; görünüşe bakılırsa, vücudunun tümü de öyleydi.

Bu yaşta bir kız için (diyelim ki on dört) olgunlaşma sözcüğü henüz kullanılamaz, oysa insan bu kızcağızı görür görmez bir erginlik izlenimi ediniyordu: İster işinde gücünde, ister yerinde otururken, hatta hiç kımıldamadan uzanıp yatmış, düş kurarken, gözleri kapalı ve dudakları yarı aralık, bir rehavet içinde ve aklı başka yerlerde iken bile, vücudunun varlığı tüm odaya egemen oluyordu. Henüz olgunlaşmıştı Pomme, her yeri birden ve olağanüstü kıvamlı. Ruhu da öyle olmalıydı, kanlı canlı ve sımsıkı. Kimi insanların varlığı dalgın bakışının ya da konuşmasının içinde söner gider, Pomme öyle değildi; her hareketi, yaptığı en önemsiz işler bile, adeta o ânın sonsuzluğu içinde, Pomme'un varlığını daha bir gerçek kılıyordu. Şurada sofra kuruyor, orada çamaşır yıkıyor ya da okul ödevlerini (duygulandırıcı bir gayretle) yapıyordu ve yarattığı dingin dünyasında, her biri çok doğal gereksinimlerden kaynaklanan tüm bu halleri, tüm bu yaşam görünümleri Pomme'un benliğinden kopup gelen şeylerdi.

Örgü örerken, atik elleri kıpır kıpırdı: Bu eller adeta kendinden kopuk bir hal almakla birlikte, Pomme'daki inceliğin bütünlüğünü, bir tür somluğunu bozmuyordu. Hangi işe el atarsa atsın, bu uyum, bu bütünlük hemen o işe yansıyordu. Nasıl ki günlük yaşamı konu alan tablolarda, kompozisyon ya da anlatılan olay gereği tabloya model alınan varlık belli bir duruşuyla, orada, dondurulmuş gibi belirirse, Pomme de öyle, şu

[1] Eskiden Batı'da, şölen sofrasına getirilen ve parmak yıkamaya yarayan özel bir tas söz konusudur. (Çev.)

ya da bu işi yaptığı sırada, sanki bir tabloya konu olmuş gibi oluyordu. Örneğin, topuzunu yaparken, saç firketelerini dudaklarının arasına sıkıştırma biçimi! Çamaşırcıydı o, Sakaydı; kimi zaman da Dantelacı.

Pomme belki de bu eğilimlerini, kentteki bir barda konsomatrislik yapan annesinden almıştı. Ne zaman bir beyefendi annesini barın üst katındaki odaya götürse, içinden ona, 'Hizmetinizdeyim efendim,' derdi. Çünkü hizmet sözcüğünün bu çok özel anlamı da onun görev alanına giriyordu. İster asmakatta, ister zemin katta, ister ayakta, ister dört ayak üstünde olsun, konsomatris kadın hep aynıydı; hep sade ve içinden geldiği gibi davranırdı; tıpkı kızı gibi. Gerek annede gerekse kızında, içinde bulundukları hali, tüm varlığıyla ve aynı tarzda bir kabulleniş vardı. Ve üst kattaki odada, hal bir duruma dönüştüğünde, konsomatrisin hareketleri yine doğal, yine yalındı ve her şeye karşın, gerçek bir saflık taşıyordu. Ancak döşeme tahtalarındaki kıymıklar nedeniyle, pabuçlarını çıkarmazdı. Zaten yaşamında üstü kapalı geçiştirdiği tek şey buydu.

Pomme'la annesinin ortak yanlarından biri ruh hallerinin pek öyle değişken olmayışıydı. Kendilerine karşı fazla cömert olmayan kaderin verdiği sevinçleri ve düş kırıklıklarını da dümdüz kabulleniyorlardı. Kendileriyle birlikte anayol kıyısındaki küçücük evleri yaşamın ölü bir kolunu oluşturuyordu; insanların telaş içinde gelip geçtikleri su bendinin tam dibindeki bir pencerede, sessiz sedasız yanan bir ışık.

İlk kadınlık işaretleri karşısında, bu konuda kimse tarafından, önceden uyarılmış olan Pomme, ne şaşmış ne de heyecanlanmış göründü. Çamaşır değiştirdikten

sonra çarşafları, gizlemeden ve hiçbir şey demeden, kendi yıkadı; tıpkı bıraktığı pisliği toprakla ya da talaşla örten bir kedi gibi. Annesi, Pomme'un titizlikle ama telaşsızca temizlik işiyle uğraştığını gördü; bunun üzerine yaptığı açıklamaları, küçük kız sanki kendisi tarafından istenmiş açıklamalar gibi, ilgiyle dinledi. Pomme'un iç dünyası da vücudu gibi yuvarlak ve pürüzsüzdü: Başına gelen şeylerin akışına ters düşecek hiçbir girinti çıkıntısı yoktu.

(Yazar şimdi burada birazcık, kendini fahişeliğe vermiş bu anneyle küçük kızının aynı çatı altında yaşamaları sorununu irdeleyebilirdi. Ve çocuğun uykusuz gecelerini, gecenin bir yarısına dek annesinin, dövülmüşçesine bitkin yürüyüşü ve tiksintiden aptallaşmış bakışlarıyla dönmesini beklerken yaşadığı, sessiz bir utançla ağırlaşmış saatleri ve kapının aralığından, küçük kızın yüreği kanatırcasına sorgulayan ölgün bakışının ışıltısıyla kadının gözlerinin karşılaştığı ânı gözler önüne serebilirdi. Ayrıca sokakta pusu kurmuş ve maskelerini düşürmeye Pomme'un gücünün yetmeyeceği o imalı konuşmalardan, kaba şakalardan ve buna benzer susmalardan söz ederek, her seferinde bunların, çocuğun ruhunda daha belirgin ve derin yaralar açan darbeler olduğu anlatılabilirdi.

Ve de bu küçük kızın acı kaderi canlandırılarak, çocukken o denli saf ve temiz olan Pomme'un daha sonra uğradığı bir dizi çöküntüyle günbegün nasıl düştüğü, bu romanın konusu olarak işlenebilirdi.)

Oysa durum hiç de öyle değildi. Her şeyden önce onların, Pomme'la annesinin, ayrıcalıklı bir saflığı vardı ve gerçeği gizlemeyen, tersine onu olabildiğince saydamlaştıran bu saflık sayesinde, gözler onlara takılmıyordu. Bu durumda Pomme'un, annesinin durumundan kuşkulanıp kuşkulanmadığını söylemenin hiçbir anlamı yok. Zaten o kuşkulanacak yapıda biri değildi. Bununla

birlikte, ne kendi kaderine (böylesine sade yaratılmış bir ruh için 'kader' lafı gülünç kaçmazsa eğer) ne de annesinin, kentin bir barında fahişelik yapmasına ilgisiz değildi elbette; üstüne üstlük, dolambaçsız konuşan bu kadının, kızının önünde bar odasındaki beyefendileri uluorta anlatmaya kalkıştığı da olmuyor değildi. Annesinin durumu, kızıyla yaptığı ve pek basit yaşamlarının ortasında tuhaf kaçan bu konuşmalar (bunda dokuncalı ne olabilirdi ki, namuslu bir kadın da pekâlâ ve tam tamına aynı sözcüklerle, çocuğuna anlatabilirdi bunları) Pomme'un, 'beyefendi' bir kişinin niteliğini gözünde adamakıllı büyütmesine neden oluyordu. Aynı şeyi köyün erkeklerinde (örneğin, okula gidip gelirken) göremiyordu çünkü. Bu adamlar, sinelerinde dünyanın tüm hırpaniliklerini bir arada toplayan şu anarşi dedikleri şeyi barındırıyor olmalıydılar; şarap kokuları, grevler, 1 Mayıs yürüyüşleri ve zaman zaman televizyon haberlerinde gösterilen öbür tüm keşmekeş... Pommelar'ın bir komşusu vardı ki içtiği zamanlar, köyün tüm çocukları arasında dehşet saçarak, onları anayolun ortasına dek kaçırtıyordu. Pomme onun şeyini görmüştü: kamışını. Kentli beyefendiler öyle yaratılmış değillerdi herhalde. Bunun kanıtı şuydu ki bu beyefendiler ya noter, ya eczacı oluyorlardı; aralarında sanayici, tüccar olanlar da vardı. Hayvansı yanlarına gelince, onların altın saatleri ve altın şövalye yüzükleri olurdu, bir de şişkin bir çek defterleri. Karıları evde yavaştan menopoza girerlerken, işte sahip oldukları bu şeylerle, yosmaların karınlarının altını üstüne getiriyorlardı (elbette Pomme bu kadarını kafasında kuracak kadar ileri gitmiyordu).

Yaz günlerinde Pomme, köy meydanındaki bir banka oturup arabaların içindeki sürücülere, dalgın dalgın bakardı. Ufka dek uzayıp giden anayolda bu sürücüler, az önce kendisine pek yakın iken, az sonra kendisi-

ne, ancak annesinin konuşmalarının penceresinden görebildiği o beyefendiler kadar uzaktılar.

Anayolun kıyısında, herkes gibi ve günübirlik bir yaşam sürerlerdi, ufak tefek ayrıntılar dışında: Pomme'un annesi giysilerini, salı ve cumartesi günleri geçen bir kamyonetten almazdı, mağazalardan alırdı. Ve makyaj yapardı. Sigara içerdi. İzmaritlerini de mağazaların prova bölmelerindeki taban halısına atıp üzerine basarak söndürürdü. Aynalı gardıropta bumburuşuk yığılan entarilere güler geçerdi o. Evindeki mobilyalar mobilya değil, her biri toz içinde, ruhsuz, ne olduğu belirsiz birer eşya yığınıydı; sanki göç taşıyıcı kamyondan az önce indirilip kaldırıma gelişigüzel, kabaca dizilmiş bir çıfıt çarşısı.

Tutumlu davranıp zengin olmak, yatırım yapmak düşüncesi, yaşadığı koşulların avantajlarını değerlendirmek demekti. Ama hesap kitap yapmak, kafa yormak gerekirdi; barın üstündeki odada kendini bırakıp tamamen durağan dakikalar yaşamaktan farklı bir şeydi bu. Geleceğe yönelik böyle şeyler düşünecek biri değildi o.

Pomme henüz çok küçükken evi terk etmişti babası. Kuşkusuz onu unutup gitmiştir Pomme. Ana-kız aralarında bu konuyu hiç konuşmazlardı.

Temelli çekip gitmeden önce de ara sıra kayıplara karıştığı olmuştu. Nereye giderdi, ne zaman dönecekti, bilemezdi. Kimi zaman üç gün, ama altı ayı bulduğu da olurdu. Önceden hiçbir şey demeden. Hani şu kibrit almaya diye çıkıp da geri dönmeyenlerden. Çünkü sigara-kibrit satılan sokağın ardında bir başka sokak, onun

ardında da yine bir başka sokak vardır. Şöyle bir düşünülürse, evlerin topluluğu, baştan başa gezip dolaşmakla bitmez ki.

Halim selim bir adamdı Pomme'un babası. Olabildiğince az konuşurdu ve asla sesini yükselttiği olmazdı. Sessiz sedasız düşünür durur, birbirine eklenen düşler kurardı. Karısına iyi davranırdı. Düş aralarında, kızıyla oyun oynamaktan hoşlanırdı, konuşmaya gereksinim duymazdı. Sonra çekip giderdi. Gittiği yerlerden ara sıra para gönderir, ama mektup yazmaz, asla bir açıklamada bulunmazdı. Döndürdüğü işler anlatılacak türden değildi çünkü. Pomme'un annesi ise, kocasının ruhsal derinliğinden kaynaklanan bu tutumuna karşı çıkmayı aklından bile geçirmezdi. Onu seviyordu herhalde, ikide bir kayıplara karışan kocasını. Ancak bu ortadan kayboluşlardan ötürü telaşlansa da bunu kocasına asla belli etmemişti. Nasıl komşusunun kocasının kaderinde 'içen erkek' olmak vardıysa, kendi kocasının kaderi de 'giden erkek' olmaktı. Sanki neşeli bir erkek ya da aksi bir adam der gibi.

Böylece 'giden erkek' sonunda, temelli ve kesinkes gitmişti. "Ben gidiyorum," demişti çünkü: Bunu özellikle söylemesi hiç alışılmadık bir şeydi ve temelli gittiğini açıkça gösteriyordu. Öyle ki döner dolaşır, sonunda o bilinen yollardan geri gelir dedirtecek en ufak bir kuşkuya yer yoktu. Özel eşyalarını toplarken, karısı ona yardımcı olmuştu. Evde bulunan tek valiz tümünü almıyordu. Kadın bunları tıkmak için, sağlam ve kocaman bir mukavva kutu bulmuştu. Daha sonra, vedalaşması için küçük kızını uyandırmıştı kadın.

Boşanıp kocasından nafaka istemeyi hiç aklından geçirmiyordu, nasıl araba kullanmak aklına bile gelmiyorsa; insan gideceği yere pekâlâ otobüse biner giderdi. Kendi yağıyla kavrulmak yetiyordu ona, aksi halde işler daha bir sarpa sarardı.

Böylece kızıyla birlikte yalnız kalmış oldular ve bahçedeki patatesleri köklemek için toprağı kazacak kimseleri yoktu; yaşamının bu çetin dönemini gıkını çıkarmadan geçirmesi gerekiyordu. O zamanlar daha otuz yaşında bile değildi. Ve beline dek inen uzun, gür saçlarında güçlü ve yabanıl bir şey bulunduğu için işe alındı. 'Hizmet' koşulları kendisine açıklanıp kendi ağzıyla yineletildikten sonra, kadın yarım dakikacık sustu ve sonra başıyla 'evet' işareti yaptı; yeni mesleğinde ilk olarak söyleyeceği 'hizmetinizdeyim'in pürüzsüz ve yuvarlacık nüvesi bilincinde oluşana dek geçen yarım dakika.

Kuşkusuz kendi türünde ne ilk ne de son olan bu öyküyü, tam bu noktada askıya almak yerinde olur herhalde; çünkü inanıyoruz ki onların, yani Pomme'la annesinin yüreklerindeki suskunluk beklenmedik bir biçimde kırılmadıkça, yaşamlarında en ufak bir yenilik olmayacaktır.

Onlar kendilerine değen, ama değmesiyle kayıp gitmesi bir olan, benliklerinde eğleşecek yer bulamayan bir olaydan yara alacak kimseler değillerdir – onların gücü budur işte. Bir duvarın yarığında, iki kaldırım taşının arasında gerekli toprağı bulup yeşeren çalılara benzerler; o şaşırtıcı güçlerini işte bu dirimlilikten alırlar.

Bu tür varlıklar, uzun bir süreçte yaşamlarının rastlantısal sıçramalarına ayak uydurarak geçirirler ömürlerini. Darbelerden sakınmaya çalışmazlar bile. Bunları duyumsamadıkları sanılırsa da bu bir yanılgı olsa gerek. Acı çektiklerini bilmeden acı çekerler, bu asla benliklerinde yer etmez.

Kader, bilinen o felaket bataryasını, gümbürdetebildiği kadar gümbürdetsindi yaylım ateşleriyle. Pomme'la, annesinin ereksiz, ama müthiş direngence yaşa-

yıp gitmelerine engel olamazdı; düzeysiz, desteksiz, sessiz sedasız, tek sözcükle inanılmaz yaşamlarını.

Öyleyse Pomme'la annesi, kendilerini çok aşan, dipsiz kuyu gibi derinliği bilinmez ve yüzeyini bile çatlatamadıkları kendi acılarını ve sevinçlerini yaşayamazken, kocaman safsatalarla, ruh halleriyle ve hayal ürünü derinliklerle dolu bir romanda yer alıp da ne yapsınlar? Kendilerini anlatacak olan romanın sayfaları üstünden, iki böcek gibi, usulca kaçıp giderler. Onlar için önemli olan, sayfanın kâğıdıdır ya da yeşermiş patatesler, bir de kentteki odanın döşeme tahtaları arasındaki kıymıklar! Gerisi hava cıva...

II

İşte Pomme on sekizinde. Şimdi annesiyle birlikte Paris'in bir banliyösünde oturuyorlar; Suresnes mi, Asnières mi, o yönde. Büyük bir sitede, F kapısı, D merdiveni. Kozmonotlar Sitesi deniyor buraya.

Pomme'la annesi siyah deri taklidi kanepede yan yana oturmaktalar. Kımıltısız. İkisinin bakışı da aynı çizgi üzerinde, boş bir bakış; sanki bir fotoğraf makinesinin objektifi. Gri ışıltı, albümdeki eski resimler gibi çizgileri silikleşmiş yüzlerin yansıdığı televizyon ekranından geliyor. Bir başka yanda, Pomme yatağının üstüne yüzükoyun uzanmış bir dergi okumakta. Başı ve dergi vücuduna göre hafifçe öne, pencerenin ışığına doğru uzanmış durumda; ama pencerenin çok yakınında kocaman bir duvar bulunduğundan, bir gece lambasıyla pencerenin ışığı güçlendirilmiş.

Pomme dergiyi okumaktan çok karıştırıyor. "Giordano birden kolunu onun beline dolar. Kız karşı koymak istemekle birlikte, yepyeni, hiç tatmadığı ve haz veren bir duyguyla, varlığının en derin liflerine dek sarsılır. Bakışırlar ve o anda aralarında bir şey doğar. Giordano, birinden öbürüne birşeylerin aktığını duyumsar... El ele yürürlerken, üstlerinde yıldızlardan bir örtü..."

Pomme'la annesinin bir yıl önce taşınmış oldukları bu iki odalı dairede, vazoda çiçekler ve banyoda bir sabunluk; yeni bir yaşam gelişmeye başlıyordu.

Anne çok değişmişti. Ev işi yaparken, boş dururken ya da yumurta satarken, üzerine beyaz bir naylon gömlek geçiriyordu artık.

Karton süt, peynir, topak ya da çeyrek paketler halinde tereyağı da satıyordu. Çift ağızlı kocaman bıçağını eline alıp kaşar tekerinin üstüne, kendisinden istenen büyüklüğe göre bir yere koyarak, müşterinin onayını alıyordu: "Böyle iyi mi, yoksa az daha fazla olsun mu?"

Bar 'kadını' ve üst kattaki odanın kadını iken, nasıl bir rastlantı onu süt ve süt ürünleri satıcısı yapmıştı acaba? Bir tek Tanrı bilirdi bunu, eğer tüm olanlar O'ndan geldiyse. Öyleyse biz kendi kendimize hiç sormayalım!

Pomme'un annesi sabahları çok erken kalkıp kamyonet boşaltılırken patronlarına yardım ederdi. Sonra boş kasaları, çöpçüler için kaldırıma dizerdi. Ve camekânın ardına geçip gövdesi iki peynir tekerinin arasında belirmiş, beklemeye başlardı.

Akşamları geç saatte, dükkân az sonra kapatılacağı için patronun yarıya indirdiği kepengin altında bir reverans yaptıktan sonra dönüyordu eve, (açık kalan son aralığın ışığında her biri sürüngene dönüşen müşterilerin koca koca deliklere dönüştüğü yerden otobüsün kalkacağı son dakikaların geçip gittiğini gördüğünde. Sonuçta bu, olsa olsa yarım litre süt ya da çeyrek topak tereyağı satabilmek uğrunaydı çoğu zaman).

Pomme'un annesi kentte yaşarken biraz köyde gibiydi, nasıl daha önce köydeyken kentte gibi idiyse. Her zaman temiz pak giyiniyordu, ama süse püse veda etmişti artık. Düz pabuç giyiyordu, böylece ayak ağrılarından da kurtulmuştu. Ve kırkına doğru adeta gençleşiyor, sıcakladığı zamanlar yanaklarına, köylüce bir şirinlik geliyordu. Ancak Pomme'un annesinde görülen en

büyük değişim fiziğinde olmadı. En azından asıl şaşırtıcı olanı bu değildi, kadın öyle bir lütfa uğramıştı ki üzerindeki o hafifmeşrep kadına özgü çığırtkan cafcaf silinip gitmiş ve artık cildi, kışın hafifçe kızarık bir sütçü kadının cildi görünümünü almıştı.

Gerçek değişim ise evinde olmuştu: Parkeleri cilalı, gıcır gıcır yeni mobilyalarla döşeli iki oda, mutfak ise belirgin köşe çizgileriyle bir formika düzenine kavuşmuş.

Geceleri, deri taklidi kanepe, üzerine beyaz ya da gökyüzü rengi çarşaflar serilmiş geniş bir yatağa dönüşüyordu. Sütçü kadınla küçük kızı, gözleri tavanın taze kaymağına dalmış, pembe yün battaniyelerin altında uykuya dalıyorlardı.

Bu ev eski evleriyle ve şişe kırıkları dikili bahçeyle kıyaslandığında, şimdiki durum, gerçi kredi veren bir kurumca ayarlandığı besbelliydi ama, yine de refah demekti: Masa, sandalyeler, büfe, çek-yatla birlikte siyah deri imitasyon iki koltuk aynı stildeydi ve bir takım oluşturuyordu. İki yüz kırk franklık on sekiz taksit karşılığında edinilmişti.

Yaşamlarındaki kalite farkı beslenme tarzında da görülüyordu. Şimdi bu, daha bir özenliydi. Yemek yapar olmuşlardı. Şiş çevirme mekanizmalı elektrikli fırınları vardı. Pişme süresi dolunca kendi kendine duruyor ve çalar saat gibi ötüyordu. Pomme'un bu yüzden ara sıra oburlaştığı oluyordu. Bu onda, her şeye biraz aşırı düşkünlüğün ilk belirtisi oldu, ama bu tutkunun ölçülü bir hali vardı yine de; aşırı hareketlere kaçmaması, çocukluğun yuvarlaklıklarından ve kırmızılıklarından hâlâ kurtulamamış olan genç kızın başka alanlardaki ürkekliğine ve ölçülülüğüne benziyordu. Pomme şekerlemelere, Anjelika aromalı, içi kremalı ve meyveli bonbonlara, çikolataya bayılırdı. Bununla birlikte yemekte, börülceli kuzu budunu da aynı iştahla kemirirdi. Güzel

porselen tabaklarda yiyorlardı artık yemeklerini. Sosluk ise alüminyumdu.

Pomme sabahları trene binip giderdi. Saint-Lazare Garında indikten sonra, kuaför salonuna değin, vitrinlere dönüp bakmadan, kısa ve tez adımlarla yürürdü. Sonra pembe gömleğini sırtına geçirirdi. Ve aynada gözlerine şöyle bir bakardı. Hafif makyajının iyi halde olup olmadığına.

O saatte, küçük tezgâhtar kızlar, daktilolar ve işte kuaför kızlar, kaldırımlardaki kalabalığın kahvemsi renk akıntılarına dağılarak onu renklendirirlerdi. Ama Pomme'un, bu şirinliğin ötesinde başka bir şeyi vardı. Kalçasının yarısını örten eteği, dapdaracık kazağı bir yana, buna belki de bir tür güzellik denebilirdi.

Ve bu ona, anlaşılması oldukça güç bir kişilik veriyordu. Kuaför salonundaki parfümlerin, şişelerin ve çekici olmayan yapay şeylerin arasında, Pomme'un sadeliği gizemli bir hal alıyordu. Etekle kazağın arasındaki küçük tipik tümseğin klasik erotizmi dışında, Pomme'un çekiciliği, değişik bir kız oluşundandı.

Bununla birlikte 'mesafe' koyan bir çekicilikti bu. İnsanı çekiyor, ama aynı zamanda saygı uyandırıyordu. Çekiciliği üstün geliyorsa da bunun fark edilmesine izin vermiyordu. Çapkın bir kız değildi o, bakışı bile. Çapkınlığı yoktu da, belki rahatlık olabilirdi bu; ancak yazılı olmayanı okumayı bilen göz için. Çünkü bu bakirelik (bu 'beyaz sayfa') ve işte bunun sonucu olarak hiçbir şeyle örtülmemiş (hiçbir düşüncesi gizlenmeyen) çıplak bir yüz, doğal olarak utanmazlığı da birlikte taşıyacaktı; yıkanırken çıplak yakalanmış Suzanne'ın (ya da Suzon'un) pervasızlığıydı bu, belki de hazırlıksız yakalandığı ve kendini hiçbir göze göstermek istemediği için, ikiye katlanmış bir utanmazlık denebilirdi buna.[1]

[1] Eski Ahid'e göre, güzel Yahudi kadını Şuşan, bahçede yıkanırken halk temsilcisi iki ihtiyar tarafından görülmesi. (Çev.)

Pomme'un hiç boyamadığı dudakları, dolgun teninin rengindeydi; gözkapakları ara sıra, var olmanın katışıksız tadının ardından kapanırdı. Böylesine derin bir huzurun içinde, en ufak bir kışkırtıcılığı, hatta kuşku götürür hali bile yoktu. Zaten Pomme kendini göstermeye, ilgi çekmeye gereksinim duyamazdı. Doğal olarak, o yaştaki tüm kızlar gibi, bakışa sunulmuş bulunuyordu, çünkü bu çağda kızların vücudu karşılaşabileceği yeni durumlara göre alacağı tavrı henüz ayarlamış değildir.

Yaşamın bu mucizeli çağında en çirkin kızlar bile ışıl ışıl olurlar, bu biraz, bedenlerine giren ve orada kendini bulmak isteyen, başka tür hiçbir yakınlıkla yatışmamış cinsel isteğin sonucudur; işte bu dönemi, alabildiğine uzatmak ayrıcalığına sahipti Pomme.

Onda sürüp giden bu henüz olmamışlık, bir tür tam olgunlaşma tarzıydı; ama bir belirsizlik, doğanın alışılmış düzenine karşı olan ve insanda istek uyandırıcı bir aykırılıktı bu.

Pomme'un, yakında on sekizi bulacak yaşının ya da yabancı bakışlar altında ışıldamaya başlayan cinselliğinin gerektirdiği gibi, âşıkları olamaz mıydı?

O müthiş baş döndürücü şey kendisine anlatılmış olsa, Pomme buna hayır demezdi. Bir bakış ona o şeyi, onun da beklediği şeyi anlatılabilirdi. Hiç kuşkusuz, bırakırdı kendini, ama erkeğe değil de (ne yaşı ne de görünümü önemliydi erkeğin), kendinde uyanan yeni bir gereksinime; ne var ki kendini bırakmasıyla bu gereksinim çitinin kapısını kapatması da bir olurdu.

İşte öbür kaldırıma geçti bile. Pomme sokakta oldukça hızlı yürürdü ki insanların aklına onu izlemek gelsin. Sabahları yatağından kalkarken gözleri onu hâlâ kötülükten uzak bir kucak gibi saran uykusuyla dolu dolu olurdu; vücudu ise ne gün ışığının, ne kalabalığın, ne de günlük telaşın yok edemediği bir doyumsuzlukla

yüklü. Gecenin henüz basılmamış karları üzerinde eğilip bükülerek yürürdü. Ve ergenlik belirtisi olan bu mutlu hüzünde, başkalarıyla konuşmanın hiçbir sakıncası yoktu. Ne var ki Pomme'a bakan erkek, kendisinin o erkek olduğunu ve o bakışıyla, o kusursuz ve girilemez çitin zincirinde baş halkayı oluşturduğunu ama henüz eksikler bulunduğunu nereden bilsindi? Bunun içindir ki ya bir önceki ya da sonraki durakta inip giderdi adam; Pomme zaten, yağmur yağmadıkça, Saint Lazare - Opera arasında, pek binmezdi metroya.

Pomme ne saç kesmeyi, ne saç kıvırmayı, ne de boyamayı biliyordu. Bu nedenle ona yalnızca havluları toplama görevi verilmişti. Ayrıca gereçleri temizliyordu. Yerdeki saç kırpıntılarını süpürüyordu. Dağılmış olan *Jours de France*'ları üst üste diziyordu. Ve burnunun ucunu, damalı bir mendille siliyordu.

Müşterilerin saçlı derilerine masaj yaparak şampuanla yıkamak da onun işiydi ve bunu sevecen bir özenle yapıyordu. O daha ne özenli işler yapabilirdi. Yeter ki istesinlerdi.

Yaşlı kadınlardı bunlar, müşteriler ve zengin kadınlardı, pek de geveze şeyler. Gerçekte, topu birden yekpare bir kütleydi. Zaman aşımına uğramış ihtiyar çançanlar!

Ancak ne pırlantalı gözlükler, ne seyrelmiş saçlar göğünün altında lavanta çiçeği rengini almış dudaklar, ne değerli taşlarla bezenmiş ve kahverengi lekelerle donanmış parmaklar, ne de timsah derisi çantalar; galiba, Pomme'un dikkatini etkilemiyordu, o tüm dikkatini, ıslanınca birbirinden hiç farkı kalmayan saçları yıkamak üzere, elinin üstünde suyun ne çok sıcak, ne de so-

gık olmayacak biçimde karışmasına vermiş bulunuyordu.

Alçalıp yükselebilen kocaman koltuklardaki kafaları, bir su uzmanı reveransıyla, usulca arkaya deviriyordu. Gövdelerden her biri beyaz bir havluyla örtülmüştü ve ıslak, sabundan çitişmiş saçlar, beyaz emayeden geniş küvetlerin yüksekçe kıyılarının dibinde dalgalanan su yosunları oluşturuyordu.

Boyalı gözkapakları altındaki ölü gözlerin bakışı gitmiş, keskin burun çizgisinin altındaki dudakları kanar gibi duran ve geriye devrilmiş bu yüzler de bitkileşiyorlardı sanki; suya batmış kocaman ağaç yaprakları, birkaç damar dışında saydam ve bir nehrin akışına uymuş yapraklar.

Adeta su yüzüne yayılmış bu yüzler, bu ihtiyar Ofelyalar'ın hali tuhaftı, ama hiç de ürkütücü değildi; üstünlük güçlerinin tümü sıfıra inmişti; hatta Pomme'un kötülük bilmez gözünde, küçümseme bile uyandırabilecek durumdaydılar ve Pomme için için, kendisinin asla böyle çirkinleşmeyeceğini düşünüyordu. Asla böyle birdenbire olamazdı. Pomme olumsuz düşünebilecek biri olsaydı ve bahşiş sırasında bu ihtiyar etoburların o müthiş kabalığını çok net olmayan bir biçimde, adeta kin duyarcasına görmüş olmasaydı (örneğin, çantalarının fermuarını cart diye bir açıp kapamaları vardı ki...) şu anda elsiz ayaksız boyun eğmiş kafaları, hani derler ya ölü gibi kımıltısız, kurutma kaskının altında hepten silinmiş olan bu kadınları daha bir zevkle seyredebilirdi; her zaman tehdit edici, her zaman kibirli o başlar, o anda mızrağın ucuna geçirilmiş kafalar gibiydi. Gerçi Pomme zaman zaman onları uzun uzadıya seyrederdi, ama bundan zevklendiğinin farkında olmadan.

Marylène'di adı onun. (Yani, öyle olduğunu varsayalım.)

Operada locasına oturmuş, elinde sedef dürbünü, yelpazesinin ardında esprili sözler ediyor olacaktı. Ortadan ayrılmış ve şakaklarından aşağı sarkan saçları koyu kestane rengi olabilirdi. Omuzlarının fildişi dekoltesini, siyah frak üstünde beyaz kravatı köpük köpük bir erkeğe doğru eğmiş, memelerinin üstünü açıkta bırakan, ama yalpakça bir ilgiyle ağzını örttüğü yelpazesiyle buna zarif bir utangaçlık tonu katarak dengeleyecekti.

Pomme filmlerde görmüştü böylesini. Oysa gerçek yaşamında Marylène tutamadığı kahkahalarını paldır küldür koyuveriyordu ve o sırada saçları batıcı bir kızıla dönüşüyordu; ağzının da çok büyük olduğu apaçık ortaya çıkıyordu.

Yine de güzel kadındı Marylène. Boylu poslu, uzunca kıçlı, esnek vücutlu, kıpır kıpır. Salonda yılankavi kayışlarıyla, müşteriden müşteriye gidip geliyordu: Angkor kalıntılarının üstüne oturmuş[1] bir ormandı o, bir cangıl.

Bununla birlikte, müzisyen kendisine, bu tür gelip geçici, yabanıl ve tırmanıcı bir güzelliğin sonuçta yetersiz olduğunu anıştırmaktan çekinmemişti. Ve herhalde Marylène bunu anlamış ve kafasına şunu koymuştu ki, denildiği gibi, güzel kadın olmak –herhalde söyleyecek başka şey bulamadıkları için böyle deyip geçiyorlardı– güzellik falan, bunlar bel bağlanacak şeyler değildir. Bu yüzden Marylène sürekli bir kararsızlık içindeydi: Romantik mi olsundu, seçkin bir kadın mı; peki neden üstün kadın olmasındı? Yoksa sapına kadar avam biri olup bulaşık lengerine üst üste dizili tabakların alaşağı oluşu gibi paldır küldür gülen kadın mı? En sonunda kendi kendine soruyordu: Ölçülü bir sesle konuşmam,

[1] Kamboçya'nın eski başkenti Angkor'daki ünlü tapınağın kalıntılarının zamanla Batılı meraklılar tarafından yağmalanmış olmasına anıştırma yapılıyor. (Çev.)

hareketlerimde aşırılığa kaçmamam, aslında yersiz bir tutum olmaz mı bu? Çok aptalca bir şey olurdu. Sonuçta, beyinsizce ve gürültülü patırtılı davrandığı da oluyordu. Böyle düşünmesi, öbür türlü düşünmesinden çok daha iyi denemese bile, herhalde Marylène'in derin doğasına uyan buydu. Eğer Marylène'in 'derin bir doğası' olduğunu daha başından yadsıyor değilseniz.

Marylène şu anda kızıl saçlı, otuz yaşında ve çantasında Cartier'den alınmış bir çakmağı var. Bir zamanlar sarı saçlıydı, adı o zaman da Marylène'di. O hali de yakışıyordu ona. Lame entarilere meraklıydı o zamanlar.

Marylène stüdyo tipi bir evde oturuyor (XV. Paris, Boulogne Ormanı yakını. Lüks stüdyo. Otuz metrekare, altıncı kat, sokağa bakar, asansörü, banyosu ve bir küçük mutfağı var). Kendisinin Saint-Maur'da bir pavyonda çalıştığını düşünebiliyor musunuz? Firma temsilcilerinin, anket yapanların ve ürün tanıtıcıların bu binaya girmesi kesinlikle yasak.

Marylène haftada iki gece, elli yaşlarında, şakakları kırlaşmış, kare çeneli, keskin bakışlı bir adamı kabul ediyordu. Bu adam zaten ('zaten' de ne demek?) bir reklam acentesinin müdürü. Her tarakta bezi olan güçlü işadamı, pazar sabahları tenis oynar.

Marylène, Pomme'a karşı dostluğa benzer bir duygu besliyordu. Pomme'un kendisi için kesinlikle zararsız olduğunu seziyordu çünkü; ne kalçalarını, ne de göğüslerini bozacak biri. Ve bu dostluğu, hoş bir koruyucu havasına bürünmüştü.

Bununla birlikte, Pomme, Marylène için bir gizem idi. Yaşamda bulundukları yerler farklıydı. Bu gizemi anlayamayınca, Marylène, onu elinde bulundurmak isti-

yordu. Metronun kalabalığı arasında birdenbire, çağlayan bir pınar gibi masumluğu görüverdiği, gerçekten masumluğun bulunduğu yerde, Marylène'e dayanılmaz biçimde yabancı olan, gizli bir güç olabilirdi.

Tabii ki Marylène, kendi içinde, bu anlaşılmaz şeye ilişmekten duyduğu bir tür rahatsızlığı adlandırmaya değin götürmüyordu işi. Onu bitirmekle yetinebilirdi, ne var ki Pomme'daki bu gerçekten bambaşka olan şeyi, ancak ezerek bitirebilirdi.

Yapmaya çalıştığı da buydu ya! Daha ilişkilerinin başlangıcında, ona şöyle demişti: "Böyle süslenemezsin, makyajsız olmaz." Ve Pomme boyanmayı öğrendi; gelgelelim, sürmeyi beceremediği fondötenin pıhtıları altında teni, eskisi kadar terütaze kalıyordu. Ve neredeyse Marylène'in canı sıkılacaktı buna.

Pomme'u bir gün stüdyoya davet etti. Senli benli oldular. Pomme, satıcılara yasaklanmış olan asansöre bindi, viski içti. Pek hoşlanmıyordu viskiden.

Pomme, Marylène'in dostunun geldiği saatten önce giderdi oraya. Marylène'le dostu, akşam yemeğini restoranda yedikten sonra eve aşk yapmaya gelen çiftlerdendi.

Pomme bu adamı hiç görmüş değildi, Marylène de dostuna Pomme'dan hiç söz etmemişti. Bu çok doğaldı; Marylène, dostu henüz eve gelmeden Pomme'u yolcu ediyordu, tıpkı sokağa çıkacağı zaman saçını düzelttiği gibi. (Ama izninizle! İzninizle! Yoksa Marylène, bu silik solukluğu içinde şirinliği ağır basan kızcağızı reklamcıya göstermekten korkuyor muydu? Üstelik Pomme, ne olursa olsun, Marylène'in kendisi için yaratmaya çalıştığı imajdan yüz seksen derece farklı biri değil miydi? Bundan iyi nedenler mi olurdu, ha? Ayrıca daha başka nedenleri de olabilirdi bunun!)

Mayısta Pomme on sekizine bastı. Marylène'i yemeğe davet ettiler. Kuzu kol kebabı yenildi.

Marylène, Pomme'un ilk kez gördüğü annesine çok candan davrandı. Mütevazı insanların evine gittiğini bildiği için, her zaman olduğundan daha sade giyinmişti. İncelikten yoksun bir insan olmamakla birlikte, aşırıya kaçıyordu. Giyimi kuşamıyla olduğu kadar, haliyle tavrıyla da yoksul insanların evine gelmiş olduğunu belli ediyordu ve herhangi bir gaf yapmamaya özen gösteriyordu. Annesi bunu fark etmedi. Ama Pomme Marylène'e çok minnet duydu; giderek buna daha belirgin bir utanç da karışıyordu. Marylène yemeklerin tümünü çok nefis buldu ve kendisine tabağı uzatıldıkça ya da kadehi doldurduldukça kocaman 'mersi'ler yağdırdı. 'Buyurunuz' diyordu annesi sürekli, Pomme ise onun daha başka tarzda davranmasını isterdi. Nedenini bilemediği bir suçluluk duyuyordu.

Pomme uzunca bir süre bu düşüncelere dalıp kaldı. Görünüşte, pasta tabağındaki yan yatmış mumlara bakar gibiydi, Marylène'in payının yarısı tabakta bırakılmıştı (anlaşılan tatlılara pek düşkün değil). Pomme aslında hiçbir şeye bakmıyordu. İlgisiz ve hüzünlü olduğu söylenebilirdi. Örneğin tabakta kalan pastaya dönüp baktığı yoktu. Kımıldamak bile gelmiyordu içinden, kendini bitkin hissediyordu: Tüm organları gevşemiş ve külçe gibi olmuştu, omuzlarına birer gemi çapası asılıydı sanki. Özbenliğine karşı korkunç bir tiksinti duyuyor, yarı acı yarı tatlı bu eğilime yavaş yavaş gömülüyordu.

Hava güzel olduğu için, öğleden sonra Marylène onları Boulogne Ormanına götürdü. Göllerin yanına vardılar. Pomme için için, bir hesap yapmayı sürdürüyordu, ama neyin hesabı olduğunu pek bilmeden. Annesi, sıkıcı olmaktan biraz korktuğu için pek konuşmuyordu. Ve bir ara şöyle deyiverdi: "Ben burada otura-

yım, siz ikiniz gezin. Geçerken beni alırsınız." Yine de sandal gezintisini üçü birlikte yaptılar. Kişi başına yirmi frank ödendi; bir de kayığa binerlerken onlara elini veren adamcağıza bahşiş verdiler. Kıyıdan uzaklaşmaları biraz güç oldu; iyi kalpli adamcağız, kancasıyla itiverdi kayıklarını.

Marylène öbür kayıklardaki herifler sayesinde çok eğlendi: Gelip gelip kürekleriyle bunları dürtüklüyorlardı ve o sırada üzerlerine foşur foşur sular sıçratıyorlardı küreklerden. Pomme'un annesi, devriliyoruz diye çığlıklar atarken, bir yandan elleriyle, bir yandan kalçalarıyla, oturduğu lataya asılıyordu. Pomme ise kürek çekiyordu; bir çocuk gibi zevk ala ala. Ve küreğe her asılışında, adım adım huzura ve içsel bütünlüğüne kavuşuyordu yeniden.

O günden kısa bir süre sonra, Marylène'le kare çeneli adam ayrıldılar. "Bunu yapmakta geç bile kaldım," diyerek açıklama yaptı Marylène. Yaşamının en güzel beş yılını, hıyarın tekine feda etmiş olduğunu (pazartesi ve perşembelerini) sözlerine ekledi. Hoş, önemi de yoktu ya, çünkü erkek milleti, al birini vur birine, diyordu. Marylène bu konuda yalnızca kendiyle ilgili bir anlayışı ortaya koyuyordu, erkeklerinkini değil.

Güzel! Elbette tümünden birden nefret ediyordu, erkeklerden de, erkek cinsinden de, reklamcılardan da. Aynı zamanda Alfa Romeo'dan, Çigan restoranlarından, *Fouquet's* Cafe'nin terasından ve de Lanvin marka gömleklerden. Marylène Pomme'u bu yeni 'durum' anlayışına kattı. Pomme'sa hiçbir şey demeden dinliyordu onu: Tüm bunlar genç avukat Giordano'nun sekreteri Lina'yı sevecen ve güçlü kollarıyla sarmasına engel değildi. Dudakları sonsuz vaatlerle dolu iffetli bir öpücük-

te birleşiyordu. Sayısız yıldızdan oluşan örtünün altında vb.

Haziran ayında Pomme Marylène'in yakın dostu oluverdi. Hemen her akşam, onunla birlikte stüdyoya gidiyordu ve Allah ne verdiyse oturup birlikte yiyorlardı. Pomme'un artık yerini keskin bakışlı adama bırakmak için kalkıp evine gitmesine de gerek yoktu.

Birkaç kez Pomme, çift kişilik yatakta yattı. Marylène'in yanı başında. Sabahları Marylène'den önce kalkıp kahvaltıyı hazırlamaya özen gösteriyordu. Marylène'in ağzı yüzü portakal reçeline batıyordu. Ve sonra birlikte duş alıyorlardı. Binanın sıcak suyundan, birbirlerine sıçratıyorlardı. Birbirlerinin sırtını sabunluyorlardı. Ve Marylène, Pomme'un boynuna bir öpücük kondururken, erkeklerin birer domuz olduklarını söylüyordu.

Pomme'un annesi, kızının böyle bir dostluk kurmasına çok seviniyordu. Marylène'le olan yakınlığı konusunda ona kurumlanarak övgülerde bulunuyordu. Pomme ise annesinin bu yüreklendirici sözlerinden, gurur okşayıcı kehanetlerinden sıkılıyordu. Evet, Marylène iyi biriydi, nereden bakılırsa bakılsın, kendisinden daha iyi biri; ama günün birinde Marylène gibi olabileceğine inansa bile, onun gibi olmayı istemiyordu. Pomme'un o yusyuvarlak ruhunda köklü bir sağduyu yatıyordu ve her ne kadar dile getirilmemiş olsa da, derin bir kabulleniş yetisi halinde kendini gösteriyordu; alçakgönüllü insanlar arasında alçakgönüllü bir kişiydi o ve kendini sonuna kadar olduğu gibi kabullenmenin az bulunur mutluluğunu yaşamaktaydı; yaş günü yemeği sırasında duyduğu gelip geçici bir tedirginlik dışında. Pomme asla başkası gibi olma isteğinin o yürek yarala-

yıcı huzursuzluğunu duymuş değildi. Marylène'in sahip olduğu güzelliğe, kendisi için heves ettiği yoktu. Yalnızca ona bakıp hayranlık duyardı. Ayrıca bu hayranlığı da bir yere kadardı. Pomme'un saflığı o dereceye varıyordu ki böyle kimselerin insanlara ve nesnelere bakışı kimi zaman müthiş keskin olur.

Marylène şimdi tam olarak özgürdü artık. Bunun tadını çıkarmalıydı. Can sıkıntısını şipşirin renklerle, örneğin dostluğun renkleriyle örtmeye çabalıyordu. İşte Pomme vardı. Bir de eski dostlardan biriyle karşılaşmıştı. Evlenmişti bu dost, kocası bir süre önce Paris'ten pek uzak sayılmayan bir ev satın almıştı. Doğal olarak Marylène'e, "Gelip evimizi görmelisin," demişti. 14 Temmuz şenlikleri için, Pomme'la birlikte oraya gittiler.

Bu eski bir çiftlik evi olup yenileme çalışmaları henüz yapılmıştı. Tavanda güzel mertekler vardı. Yeterince rustik bulmadıkları şömineyi değiştirmişlerdi; taban döşeme taşları sökülerek Provence tarzında tuğla döşenmişti. Böyle harika olacak, diye düşünmüşlerdi.

Marylène, Pomme ve dostları, çimlerin yeşermeye başladığı avluda, şezlonglarının yerini güneşe göre ayarlayarak, tüm öğle sonrasını burada geçirdiler. Kadının kocası ise komşu malikâneye tenis oynamaya gitti.

Adamın ilk evliliğinden bir oğlu vardı, on dört yaşında çirkin bir oğlan; babasının, 'görüşü engelliyor' dediği eski bir tahıl ambarını yıkmaya çabalıyordu.

Oğul, kundak bebeği gibi tombul, kızarık suratlı ve sakildi; kalın kalın dudaklar, sıcaktan al al olmuş yanaklar, biraz basıkça bir burun. Yaşına göre pek bücürdü (çıplak sırtı, anlamsız ve güneş yanığından pembeleşmiş

teniyle, pantolon yırtmacından fırlamış gibi bir hali vardı. Pomme onun gömleğini giymesini yeğlerdi.) Hele o sinsi sinsi bakışları... Elindeki ağır tokmağı kullanırken keyifleniyor ve duvardan kopan her topağın ardından sevinç naraları atıyordu. Marylène ona Tarzan adını takmıştı ve oğlana takılıp duruyordu (Marylène'in elinde olmayarak yaptığı, tahrik edici hareketlerinden biridir). Gelgelelim oğlanın gözü Pomme'daydı. Pomme'sa ne çocuktan, ne de yapışkan bakışından hoşlanıyordu. Ama ondan nasıl kurtulacağını bilemiyordu.

Sonuçta, giysilerini çıkarmamakta direnmişti. Marylène ise üsteleyip duruyordu: "İnan ki bizi burada kimse göremez." (Kendisi ve arkadaşı çırılçıplak olmuşlardı, üçgen bir kâğıtla, yalnızca burunlarının nazik cildini örtmüşlerdi. Ancak Pomme, elinde topuzla, ambar duvarını yıkmaya çalışan oğlanın 'hiç kimse' sayılamayacağı görüşündeydi. Sonuçta, yalnızca bluzunun kollarını kıvırmaya ve yakasının iki düğmesini açmaya razı oldu.

İlk günü, daha çok yürütülmekte olan işler konuşuldu: Marylène dostunun bu konudaki dertlerini öylesine benimsemişti ki kendini duvarcıların, boyacıların, bahçıvanların ekip başkanı sanıyordu. Uzak manzarayı bile, kendi kafasında, basit bir makyaj ya da boya işi gibi değiştiriveriyordu: Şu tepenin tatlı eğimini bozan o çiftliği ortadan kaldırmak gerekirdi; bir orman, hiç değilse bir koruluk yetiştirmek gerekirdi, böylece hem demiryolu hem de telgraf direkleri görünmez olurdu. Dostu, ses çıkarmadan dinliyordu bunları; Marylène istediği kadar fikir yürütsündü, ama mülk sahibi kendisiydi, bunu biliyordu.

İkinci günü hava daha da sıcak oldu. Pomme iki kadının biraz uzağında kendine gölge yer bulup oturmuş-

tu. Marylène'in arkadaşının memeleri biraz hantalcaydı. Kadın mutfaktan meyve suyu getirmek için ayağa kalkmıştı. Omuzlarını güzelce arkaya vererek duruyor, yürürken ufacık adımlar atıyordu, ama yine de memelerini, poposunu ve kalçalarının üst yanlarını titrete titrete yürüyordu. Oysa Marylène, oturduğu stüdyoda, alt tarafı bir kiracıydı, ama orada çıplak dolaşırken, bir kraliçeydi o, muhteşemdi. İri de olsa memeleri taş gibiydi: Marylène'de, şatafatlı ve yumuşak, tatlı çizgilerle yontulmuş bir Doğulu kadın havası vardı ve bronzlaştırıcı kremler sürünmüş biriydi o.

Şezlongun nemli bezi üstünde oturmaktan biraz sıkılmıştı Pomme. Havadan sudan konuşan ve kahkalar atan öbür iki kadını yarım kulak dinliyordu artık. Onları kirpikleri arasından, çimin üstünde dalgalanır gibi görüyordu artık. Daha sonra, gölgelik küçük musandırasında, birazcık içi geçti. Uykusunun arasında Marylène'in, bir bardakta birbirine çarpan buz parçaları gibi ses çıkararak güldüğünü duyuyordu. Daha yüksek perdeden bir kahkaha onu iyiden iyiye uyandırdı. O son saniyede, iki kadın daha yüksek perdeden konuşur olmuşlardı. Birbirlerinin sözünü kesiyorlar, sonra birden susuveriyorlardı. Marylène arkadaşının vücuduna bronzlaştırıcı krem sürerek onu ışıl ışıl ediyordu. Pomme onları bir tür ilgiyle seyrediyordu ama, bunun nasıl bir ilgi olduğunu bilemiyordu. Daha sonra Marylène, doğrudan doğruya çimlerin üstüne, çırılçıplak, sırtüstü uzandı; kahkahaların yerini şimdi fısıldaşmalar almıştı. Pomme kulak kabartmaktan kendini alamadı. İki kadın dost aralarında, giderek daha açık saçık şeyler konuşuyorlardı. Pomme asla böyle şeyler konuşacak biri değildi, ama onları dinlemekten rahatsız olmuyordu. İçinde bir tedirginlik duyar olmuştu. Bunu aşırı sıcağa verdi. Boynunda, bluzunun düğmelerini açtığı yerde boncuk boncuk ter damlacıkları oluşmuştu. Onun da canı so-

yunmak ve bacaklarının arasında havanın ılıklığını duymak istedi. Ama olduğu yere çakılıp kalmıştı sanki. Bir yandan güneş, bir yandan iki kadının şehvet uyandırıcı konuşmaları yüzünden büyülenmiş gibiydi. Ve sanki karnına bir el bastırıyormuş gibi, kımıldayamaz hale gelmişti.

Pomme içinden, kadının son olarak sözünü ettiği adam, sevgilisi herhalde diye geçirdi. O sırada genç kadın birden kesivermişti konuşmasını. Kocası bahçe kapısından bağırıyordu: "Dikkat bayanlar! Ben geldim, yanımda birileri de var!" Pomme dönüp baktı; beyaz şortlu, rahat ve sporcu tavırlı, irikıyım dört adamın, kısa ve tez adımlarla gelmekte olduklarını gördü. Marylène'le dostu, son derece yapmacıklı jestlerle giyinmeyi uzattıkça uzatıyorlardı.

Sinsi bakışlı oğlan, ambar yıkma işine ara verdiği zamanlar, malikâneyi çevreleyen çalılık çitlerin arasına dalıp gözden kayboluyordu. Ya da gelecekte malikânenin bekçisi Alman çoban köpeği eniğine işkence ederek sevgi gösteriyordu. Eniğin ağzına acıtmayan fiskeler vurarak başlıyordu işe, yavru köpek becerebildiğince ısırıyordu elini. En sonunda hayvancağızın karnına adamakıllı canını yakan birkaç tekme indiriveriyordu. Enikle oynamadığı zamanlar ise çizgi romanlar okuyordu: Bunların kapaklarında, dövüşün en kanlı ânında çizerin yakaladığı, tepeden tırnağa silahlanmış, başları kasklı ve ürkünç biçimde sırıtan tipler görülüyordu. Evin her yeri çizgi romandan geçilmiyordu. Pomme merak edip birkaçını karıştırdı ve gördüğü eciş bücüş suratlara bakıp çok eğlendi.

Oğlan, Pomme'un bu ilgisini fark etti, soyunmadan oturmuş olan kızı gözleyip duruyordu zaten. Gelip onun yanı başına, çimlerin üstüne çömeldi ve gözlerini

kızın bluzunun yakasında gezdirerek, eğer isterse, ona tüm çizgi romanlar koleksiyonunu gösterebileceğini söyledi. Pomme bu kaslı süt bebeğinin kendisine adeta ürküntü vermesine biraz bozuluyordu. Kalkıp oğlanı izledi ve odasına gitti. Yerlerde ve duvarlarda kesici-yaralayıcı (bir olay olduğunda böyle derler ya) aletler, ürkütücü bir keşmekeş içindeydi, ateşli silahlar bile vardı. Pomme etajerin üstünde, içine saman doldurulmuş küçük hayvanlar gördü, oğlan ise tümünü kendisinin öldürdüğünü söyleyerek böbürlendi.

Pomme burada birkaç dakika eğleştikten sonra, morg ziyaretinin yeterli olduğu kanısına vardı; ne var ki oğlanın niyeti Pomme'u açıp birazcık otopsi yapmaktı galiba. Her neyse, o pembecik ama kazık gibi gövdesiyle, gelip kapıyla Pomme'un arasına dikildi. Durum nazik bir hal almaya başlıyordu.

Allah'tan, tam o anda Marylène içeri girdi. "İkiniz birlikte ne iş çevriliyorsunuz burada?" diye bağırdı. Sonra sesini alçaltarak, Pomme'a, "Görmüyor musun? Çocuk üzerine atlayacak!" diye fısıldadı.

Pomme merdivenleri son hızıyla indi, ardından Marylène ve o sırada kıpkırmızı kesilen oğlan.

O akşam odalarına çekildiklerinde, Marylène gülerek Pomme'a şöyle dedi: "Hadi bakalım, yaşamının ilk gönül avını gerçekleştirmiş oluyorsun!" Pomme'un yanıtı, "Bir daha bu eve gelmem," oldu.

Pomme dondurma almaya gitti. Dönüşte başparmağına hemen akmaya başlayan krema yüzünden, gayet net ve tez adımlar atıyordu. Kuaför salonunda beş dakikalık bir kutlama havası esti. Kasaya bakan kadın vardı; Jean-Pierre (timsah derili moruklar saçlarını ona yaptır-

mak için, bir hafta önceden kendisine telefon açıp randevu alırlar) vardı; bir de tabii ki Marylène'le Pomme vardı. Jean-Pierre bir kaknem karıyı dükkânın bir köşesinde, kurutma makinesinin altında unutmuş bulunuyordu. Kadın hâlâ biraz gezebilecek durumdaydı. Onun gibilerin çoğu o sırada ya Kanarya Adalarında ya da oraya götüren uçakta bulunuyorlardı. Elbette, vapurla gidenlerin dışında.

Pomme dondurma külahlarının kırıntılarıyla birlikte uçak yolculuğunun dışında bırakılmış saç kırpıntılarını süpürdü. İner-kalkar koltuklardan birinde, Marylène, tırnaklarını törpülüyordu. Jean-Pierre *L'Equipe*'i okurken ıslıkla bir melodiyi söylüyordu. Kasadaki çok şişko ve herhalde çocukluğundan beri ter döken kadın *Jours de France*'daki burçları okuyordu. Öyle bir sıcak vardı ki kadını susturmaya kimsenin hali yoktu: Peki senin burcun ne?

– Boğa, dedi Pomme, süpürgesini bir robot hareketiyle duvar diplerinden kaydırırken.

– Kilolarını denetim altında tutman öneriliyor.

– Doğru, sen çok pasta yiyorsun, diyerek, cılız bir sesle pekiştirdi Marylène.

Tam o anda, hafta boyunca yaz evinde tek başına bırakılmış olan süt bebeği kafalı oğlan, Pomme'un bluzunun göğsündeki açık bırakılmış iki düğmeyi, fena halde düşünüyordu. Oğlancığın cici annesi (hani taş yürekli üvey ana dedikleri) ise, Paris'te bir asansörün içinde, streç pantolonunu el çabukluğuyla giymeye çalışıyordu (sıcaktan öyle terliyordu ki, önce bunu çıkarıp hiç giymemeye karar vermişti).

Suresnes'de (Asnières'de değilse tabii), Pomme'un annesi patronlarına, Camembert peynirleri akşama dayanmaz, diyordu. Bri peynirleri de bozulabilirdi. Pont-L'évêque tereyağlarının dayanacağından da hiçbiri emin değildi. (Efendim, kıyamet koptu, kıyamet!) Eli

kolu bağlı, felaketin gelişini seyrediyordu, bir de bu yüzden suçluluk duyuyordu: Elinden bir şey gelmese de suçluluk duyuyordu ve böyle şeylerin kendisi varken olmasına bozuluyordu.

Odèon'la Châtelet arasında ilerleyen metro treninde, arkalıksız küçük kanepede et yığını gibi duran, felçli, şişko bir herif vardı; gömleğinin bağrı açık, ceketi burulup dizlerinin üstüne konmuş. Dalgın dalgın bir adama bakıyordu, adam ise o anda tüm ruhunu bir kızın apış arasına vermiş olduğundan, kendisine baktığı yoktu; oysa kız, sonunda kendisini görür mü acaba diye, bir başka erkeğe bakmaktaydı. O başka erkeğe gelince, felçliye bakıyordu, ama onu görmeden.

Şişko herif vücudundan ötürü, deli gömleği giymiş gibiydi ve çaresiz, boynu içeride duruyordu. O yağ tulumu haliyle ve elinde olmayan çirkinliğinden ötürü insanlardan müthiş kopuk hissediyordu kendini. Vagon gelip Saint-Michel istasyonunda durduğunda, adamda bir hal vardı, adeta onu trene çeken ve oradan Saint-Michel sokaklarından ve üç aydır kirasını ödemediği evden hemen uzaklaşmasını isteyen anlaşılmaz bir güç. Şimdilik aynı yerde, sıcaktan bunala bunala oturuyordu, ama başka yerlerde de bir o kadar sıcaklıyordu. Kalan birkaç haftalık ömrünü, yakında dışarı atılacağı, leş gibi kokan bir popoya benzetiyordu. Ve ev sahibi kadına, sifonu çekivermek düşecekti. İşte şimdi, evine dönmek üzere, herhalde Châtelet'de inmiş olacağı için artık kendisine ait olmayan bu kanepede oturuyordu. Ama üç aydır, bu ev evi değildi ki artık. Zaten bu nedenle oraya gitmemişti. Adam düşünüyordu da, o günkü beyaz fayans görünümlü gökyüzü felçlilere karşı, metro istasyonları kadar acımasızdı.

Şişko adamcağız kendi kendine düşünüyordu, bundan böyle, hiç kimseyle bir alacağı vereceği kalmıyordu

artık. Az önce ya da çok daha önceden, öyle bir zaman olmuştu ki, herhalde, her şeyden kopmuştu farkında olmadan. Şimdi her şey, ona değmeden geçip gidiyordu ve gittikçe daha çabuk geçiyordu; afişler, istasyon şefliği... Kendisi onlara yetişemeden geçiveriyorlardı artık. Oturmuş insanlar, bir de adlar görüyordu: Strasbourg-Saint-Denis, Barbès-Rochouart. Clignancourt'dan sonra başka ad olmadığını biliyordu. Yalnızca kapkaranlık bir delik, belki de sonu hiç gelmeyecekti bu karanlığın.

O anda artık anımsayamadığı bir nedenle, günün birinde terk etmiş olduğu karısıyla küçük kızı, hayal meyal aklına geliyorlardı. Şu kız pekâlâ Pomme olabilirdi, kendi kızı. Ya da bir başka kızdı bu. Ne önemi vardı ki artık? Gözünün önünden geçtikçe tükenmekte olan tüm bu şeyler, adlar, sözcükler, anlamlar, 'Trigano', 'Banania', 'B.N.P.' [1], 'Arthur Martin', gerçekte hiçbir anlam taşımıyordu onun için.

O anda Pomme dükkânı süpürüyor, Marylène tırnaklarını törpülüyor, Jean-Pierre ıslıkla bir şarkıyı söylüyordu. Ya da tırnaklarını törpüleyen Jean-Pierre'di, kasaya bakan kadındı dükkânı süpüren, Marylène herkesin burcunu okurken, Pomme da ıslıkla Chérubin'in şarkısını söylüyordu: *'Voi che sapete...'* Az sonra yaşamı sona erecek olan felçli adam kimsenin aklından geçmiyordu.

Konudan uzaklaşmadan, yani yeri gelmişken söyleyelim: Niel Armstrong'un tam Ay'a ayak bastığı zamandı bu.

[1] B.N.P.: Banque Nationalle de Paris'in kısaltması. (Çev.)

Marylène televizyonu getirip yatağın üstüne koydu. Pomme da onun yanı başındaydı. Görüntü berbattı, ama bunun hiçbir önemi yoktu, çünkü Marylène'le Pomme çoktan uyuyakalmışlardı.

Ertesi sabah kahvaltıda, Marylène Pomme'a şöyle dedi: "Demek bu kez beni tek başıma gönderiyorsun?"

– Dostlarının evine mi?

– Dostlarımın değil *dostlarımızın* evine, diye yanıtladı Marylène, şen şakrak, artık eski neşesine kavuştuğunu düşünüyordu. Biliyorsun ki seni de benim kadar seviyorlar; senin için, çok güzel kız, hem de eğlenceli diyorlar. Dün telefonda dediler bunu.

– Yani telefonda benden mi söz edildi? Pomme hem Marylène'e hem de telefonda kendisinden söz etmiş olan öbür genç kadına karşı sevgiden, bağrında bir sızı duydu. Derin bir soluk aldı, sonra bir daha ve duyduğu heyecandan, karnına dayalı duran fincanlar, reçel kabı ve çaydanlık yalpalandı. Gözlerine inen mutluluk yağmuruyla yüklü kocaman bulut kümesi birden boşanıverdi ve gözleri yaşlarla doldu. Onu afallamış bakışlarla seyreden Marylène sordu: "N'oldu ki? Münasebetsiz bir laf mı ettim ben?"

Pomme ise, telefonda adı anılan ikinci Pomme'u, öbür Pomme'un gözüyle iyiden iyiye seyre dalmıştı ve ne yanıt vereceğini bilmiyordu. Umulmadık bir dünyanın kendisine açılışıydı bu ve orada 'Pomme', bir konuşmanın konusu olabiliyordu. Adının böyle sıkça anılması, alçakgönüllü genç kızın başını döndürüyor ve kalbini fethediyordu, şimdi çevresinde her biri birer ayna olmuş insanlarda yansıyan görüntüsü, Pomme'u ona bakarken yakalıyordu. Böylece başkalarına, ama herkese olağan gelen şey, yani birilerinin kendilerini düşünmesi, hatta bu ilginin yazılı sözcüklere dökülmesi ve yaşamlarının bu yolla çoğullaşması Pomme'a bir mucize gibi görünüyordu. Kendisi bunu bir kez olsun aklından

geçirmiş olsaydı, bunun şaşılacak bir yanı kalmazdı elbette. Ama Pomme hiç mi hiç düşünmüş değildi böyle bir şeyi.

Ve birden şöyle haykırdı: "Oh Marylène, seni seviyorum!" Ve söylediği şeyden utanıp kızararak, "Hepinizi seviyorum," dedi. Marylène böyle bir duygulanmanın boşuna olmadığını anladı ve birden gelen cömertçe bir esine kapılarak şöyle dedi: "Dostlarımıza sen gelmek istemiyorsan, ben de gitmem. Zaten tatile çıkmamıza ne kaldı ki. Pekâlâ Paris'te de kalabiliriz, değil mi yani?"

– Evet! dedi Pomme, derin bir soluk alarak.

– Tamam o zaman, bu iki günü birlikte geçirir, sonra tatile gideceğimiz yeri kararlaştırırız.

Böylece Pomme anlamıştı ki Marylène kendisini de götürecekti tatile. O akşamı stüdyoda birlikte geçirdiler. Pomme beş tane pasta almıştı, ikisi Marylène için, üçü de kendine. Marylène bir turtadan başkasına elini sürmedi, onu da yavaş yavaş, kaşıkla yedi. Pomme ise geri kalanını tümüyle ve bir çırpıda, az önce kapıldığı duygudan artan bir sevgiyle, parmaklarını yalaya yalaya yedi.

Marylène ona, gerçek bir sevgiyle bakıyordu o sırada, biliyordu ki yediği pastaların tümü Pomme'daki yuvarlaklıkları oluşturacaktı. İşte Marylène'le Pomme arasındaki farklılık da bu yuvarlaklıklardı ve Marylène'in ona duyduğu yakınlığın hemen hemen tüm kaynağıydı bu. Hınç karışmamış bir dostluk.

Jean-Pierre, kuaför salonundaki dişi develerin derisini, nezaketle tabaklayarak geçirdiği günün akşamında, Réaumur-Sébastopol İstasyonunda indi. Daha doğrusu, metrolarda hep aşağıdan yukarı çıkılır ya, o da Caire Sokağındaki evine gitmek için, yukarı tırmanmaktaydı.

Atölye havası verilmiş bir odada yaşıyordu ve orada hayali şatolar ya da deniz resimleri çiziyordu. Ama bunlar ne denize, ne de şatoya benzediğinden, her birinin altına 'şato' ya da 'deniz' diye yazarak, yanılgıyı önlüyordu.

Saint-Denis Sokağından geçerken, fahişeler ona ahlaksız önerilerde bulunuyorlardı. Onlara, nezaketle, başka zaman olur, diyerek lafı geveliyordu. Ama daha hızlı yürümüyor, bu kadınlara bakıyordu ve yüksek topukların üstünde duruşlarıyla onları, annelerinin pabuçlarını giymiş, ihtiyar, küçük kızlara benzetiyordu. Aslında daha çok, çirkin buluyordu onları. Böylece evine tek başına ve her akşam yalnız döndüğü için olacak, biraz hüzünlü giriyordu içeri.

Oysa kadınların tuttuğu erkekti Jean-Pierre. Özellikle ihtiyar kadınların. Kafalarını mıncıklatmak için, aralarında paylaşamadıkları erkek oluyordu. Koltuk arkaya yatırıldığında, altmışını geçmişlerin hâlâ duydukları derin ürpertiydi bu, yalpalayarak yapılan bir tango. O sırada Jean-Pierre'in bakışlarında bir bıkkınlık göze çarpardı, sosyete dansçısının kentsel yorgunluğuydu bu. Ve kaknem karılar bu gözlerde 'başka zaman, başka zaman' der gibi bir anlam görebilirlerdi.

Deniz kıyısına gidilecekti, ama nereye?

Bu işle ilgilenmekte çok geciktikleri için, yer seçme olanakları yoktu artık; bununla birlikte, Manş Denizi kıyısında, Cabourg'da, küçük bir kiralık oda bulunabilmişti. Kirası da, ağustos ayı için, yüksek sayılmazdı. Ayrıca hemen o anda evet ya da hayır demeleri gerektiği, turizm bürosu tarafından kendilerine hissettirildi. Çünkü Marylène'le Pomme'un arkasında, koltuklarda oturmuş bekleyen müşteriler vardı. Hatta ayakta bekleyenler bile. Bu durumda Marylène peşinatı ödedi ve

kendisine de Pomme'a da 'Cabourg, ince kumlu plajı, 1800 m.lik dalgakıranı, Casino ve onun bahçesindeki çiçekler' hakkında resimli bir broşür verildi.'

Çelik çene reklamcının Marylène'e biraz anıştırdığı geziyle kıyaslandığında, Cabourg'un sunduğu çok mütevazı bir egzotizm oluyordu. Fas'a, çölün bitimindeki bir 'Club'a gitmeliydi Marylène. İşte orada görecekti vahaları ve serapları, palmiyeleri, hecin develerini ve bunların kumulların üstünde yalpalayarak gidişlerini. Geceleyin denize girebilir ve bunu ardından çakılların üstünde sevişebilirdi. Vahşi gecede alabildiğine bir sarhoşluk tadabilirdi. Afrika'nın derinliklerinden, kaplanla gergedanın boğuştuklarını duyabilirdi.

Gerçi Cabourg'da da görebilecekti kumulları, ayrıca bir telefon da bulabilecekti (aşağıda, ev sahibinin dükkânında). Hem Marylène şimdi mütevazı ve basit yaşama bırakıyordu kendini. Nitekim Pomme'a şöyle dedi: "Ne şanslısın sen. Bak henüz Côte d'Azur'ü falan görmüş değilsin. Keşfedilecek daha bir yığın şey var önünde."

O zamana değin Pomme denizi yalnızca kartpostallarda ya da Fransız Devlet Demiryolları afişlerinde görmüştü, her gün Saint-Lazare Garına gittiği için, bu afişleri ezbere bilirdi.

Kiraladıkları oda, korktuklarından da beter, çok daha dar ve küçüktü. Dışarıda yağmur yağıyordu. Marylène kocaman iki valizini homurdana homurdana boşalttı. Yarı transparan şipşirin entarilerini ve buğumsu görünümlü öbür giysilerini çıkarıp Pomme'un önünde birer birer açtıktan sonra, mutsuz bir vazgeçmeyle, yatağın üstüne fırlattı: "Şunu asla giyemeyeceğim! Şunu da... Baksana! Ya şuna ne dersin, beni burada bu kılıkla

düşünebiliyor musun?" Pomme, dışarıda insanların şemsiyeyle dolaştıklarına, onun dikkatini çekti.

Sonunda hava açtı. Pomme, Marylène'i sevdiği için ona şöyle dedi: "Bir sağanakmış işte."

Pomme denizi bir an önce görmeyi istiyordu. Tam pencerenin üstünden geçen oluktan suların boşaldığı duyulan dapdaracık odadan kurtulmak Marylène'in de canına minnetti. Dalgakıranın önüne vardılar.

Deniz meniz yok! Sular çekilmişti. Göz alabildiğine uzanan kumdan başka bir şey yoktu ve uzakta, ama çok uzakta ışıldayan ince bir şerit görülüyordu yalnızca. Bu felaket şeyin çevresinde, yağmurluk ve kauçuk bot giymiş çok az kişi dolaşıyordu. Güneş şemsiyesi yok değildi, ama tümü katlanmış durumdaydı. Birkaçı da devrilmişti.

Rüzgâr bulutları doğuya doğru topluyordu, güneş de karşı yönde, gökteki mermersi kurşuni damarlar arasında yarı saydam bir arıtma yapıyordu. Pomme üşüyordu. Marylène'in alaycılığı üstündeydi ve Paris'te bırakmış olduğu yün bluzlarından söz ediyordu. Gezintiyi 'şehir içinde' sürdürmeye karar verdiler.

Vitrinlerin yer aldığı Deniz Caddesini iki-üç kez geçtiler. 'Casino'nun bahçeleri'ni ya da güzel havalarda 'gezinti yeri liman'ı gösteren kartpostallar satın aldılar. Daha sonra Casino'nun 'Danslı Çay' bölümüne girip sıcacık bir kakao içtiler.

Burada, otomatik çalan bir piyanist, bir kontrbasçı bir de baterist vardı. İkide bir piyano ile kontrbas arızalanıyordu. Ve çalışan tek motor, pupa yelken, bir süre gidiyordu. Sonunda piyanist, bir fincan tabağında sigarasını söndürdükten sonra, iki elinin arasına okkalı bir tükürük atıyor (ya da benzeri bir hareket yapıyor) ve yeniden başlıyordu nota çapalamaya. Böyleçe her şey yeniden düzene girmiş oluyordu.

Kimsenin dans ettiği de yoktu, zaten pistin kıyısında oturan ve sıcak içeceklerinin önünde, aynen Marylène'le Pomme gibi, can sıkıntısından içleri titreyen iki çift vardı, ikisi de kadın kadına. (Aslında yalnızca üçüncü bir kadın çift vardı, çünkü dördüncüsü, kocaman bir aynaya yansıyan, Marylène'le Pomme'un –optik kuralları dikkate alınırsa– Pomme'la Marylène'in görüntülerinden başka bir şey değildi.) Piyanist, haliyle ve yaşıyla, bir çocuk parkı bekçisini andırıyordu. Salondaki kadınlardan her birine, son derece adaletli biçimde dağıtıyordu bakışlarını. Marylène, paranın üstünü getiren garsona, acaba başka 'disko' yok mu diye sordu. Garson, bitişikte bir de *Calypsothèque* adlı ve çok hareketli bir yer bulunduğunu, ancak gündüz kapalı olduğunu söyledi.

Ertesi günü, kenti iyiden iyiye tanımış oldular. Hava hâlâ serin olsa da rüzgâr yatışmıştı. Ara sıra çıkan güneş, kaldırımlardaki su birikintilerine yansıyordu.

Marylène, Tenis Kulübü kortuna dek gidilsin istedi. Bir ay geçerli olmak üzere 'misafir oyuncu' kartı satın aldılar. Birlikte çakıl dökülmüş yollarda gezindiler. Pomme tenis oynayanlara bakıyordu. Marylène ise Saint-Pierre pazarında sergilenmiş kumaşlara bakar gibi, oyuncuları gözüyle tartıyor, yokluyordu. Pomme sandaletlerine giren çakılları çıkarmak için birkaç kez Marylene'in koluna dayanarak pabucunu çıkardı.

Giderek hırçınlaşıyordu, Marylène. Pomme'la birlikte, uslu genç kızlar gibi bir tatil geçirmeyi istemesine istemişti, ama bu iş Grand Hôtel'de olmalıydı. Otel kapıcısı Marylène'in sürüyle pekinuasını[1] gezdirirdi. Kahvaltısını, patiska geceliğiyle ederdi. Bakarada para yitirmiş olurdu ve her gün bilinmeyen kişilerden kucak kucak güller gelirdi.

[1] Pekin'de yetiştirilen bir cins süs köpeği. (Çev.)

Hatta böylesi için bile, uygun kişilik sayılmazdı o: Ne iklim koşulları, ne kentin, ne evlerin, ne de bahçelerin genel havasına uygun kişiydi, moda olmuş mağazaların bulunmayışından ötürü de. Şu bentin üstünde görülen villalar gibi kocaman ve biraz kullanılmaz hale gelmiş bir villası olsaydı daha iyi olurdu. O zaman tenis oynamayı, ata binmeyi (Amazon stili herhalde) bilmek gerekirdi. Marylène'in güzelliği bu tür durumlara göre değildi. Evet, onun gibi boylu poslu olmak gerekirdi, ama daha az yapmacıklı olmak koşuluyla. Marylène'in stili Juan-Les-Pins'e uyardı: Kısa kollu transparan bluzlar, pantolonun üstünden belli olan külot çizgileri. Pilili etek, beyaz şoset olmaz, Lâcoste gömlek de yok. O bir faytonun içinde yerini almış, arabanın kapısının üstüne çıplak kolunu rehavetle dayamış haliyle, hafif gıcırdayan bir bisikletin üstünde saçlarını rüzgâra vermiş, kalın kazağı omzuna atılmış, pedal çevirir olmaktan çok daha iyi olurdu. Gelgelelim Cabourg'da sağlıklı ve serin zarafet buydu işte. Makyajsız. Hele bronz ten asla, tersine soluk ten (çok hafif yanmış), yalın bir bakış, çok özgür kadınlık, su birikintilerini atlayıp geçen geniş adımlar. Üç gün aynı giysiyle dolaşmak, güneş çıkınca gölgede oturmak ve öbür zamanlar, sırtta eski bir yağmurluk, başta bir eşarpla habire yürümek. Maryléne hep Pan Am 'jet'leriyle, Mercan adalarının tropikal göklerinde uzun gezi uçuşları düşlemişti ve de güneşin altında, yalnızca deniz kabuklarından yapılmış bir kolyeyle uzanıp yatmayı. Şimdi düşünüyordu da herhangi bir memurun tadabileceği zevklerdi bunlar. Antiller'de üç haftanın karşılığı (tüm yol ücretleri dahil) yalnızca 4500 F. Ne olursa olsun, pahalının ucuzu, diye düşünüyordu. Ve işte böylece, Marylène'in kafasında, başlı başına bir uygarlık, insanı sıkıntıdan patlatacak bir şey olup çıkıyordu. Lido pasajı da vitrinlerinin o sahte yaldızı içinde sönüp gitmişti. Marylène'e göre, gerçekten şık ve güzel

şeyler ulaşamadıklarıydı ve kendisine yabancı olan yerlerdeydi. Düşünüyordu da Paris'in en atletik yapılı reklamcısıyla tanışmak ve onu kıskançlıktan çıldırtmak, kendisi için işten bile değildi; ne var ki, yağışlı bir plajın kıyısında, duvarlarına çocuk gülüşleri ve hafif toz sinmiş bir villada, bir zamanlar yaz aylarını geçirmiş olmanın özlemi, içinde hep kalacaktı. Çünkü o, 'tatilciler'den, kampçılardan, gelip-gidicilerden biriydi, hatta büyük otellere inen zenginlerden yanaydı.

Bu doğuştan olan bir şey olsa gerek, diye düşünüyordu. Herhalde, kuaför salonunda gördüğü, para içinde yüzen ihtiyar kadınlar da kendisinden fersah fersah uzaktılar ve hiç de Marylène gibi, hor göre göre sürdürdükleri bir yaşam biçimini benimsemiş olamazlardı. Onların var olabilmeleri için, mücevherleri, kürkleri, Hermès'ten alınmış çantaları olmalıydı, uçaklarda yolculuk yapmalıydılar. Marylène pekâlâ biliyordu ki, pek yakınında, gürültülü patırtılı yaşamlarını sürdüren, genel olarak bir duvarın, bir camın ardında gizlenmiş, başka sınıftan insanlar, yani bir üstün insanlar takımı yaşamaktaydı. Bu kesimin ürünü, sade bir güzellik içinde ve dayanılmaz derecede ölçülü genç kadınlar, yanılıp da hasbelkader öbür insanların arasına düştüklerinde, bunlar doğuştan bir yetenekle ya da davranış biçimiyle, gerçekte bulundukları yerden başka yerlerde olmayı biliyorlardı.

Pomme ise, bu tür düşüncelere kapıp koyuvermiyordu kendini. Az önce plajda yediği öğle yemeğini hafifçe ılıtacak kadarcık güneş ona yetiyordu. (Aşırı sıcak bastırınca da kilere girip biraz serinliyordu.) Zaten yüzme bilmediğinden, suyun denize girilemeyecek gibi soğuk olmasına bozulduğu da yoktu. Geceleri Marylène'in peşinden *Calypsothèpue*'e gidiyordu. Masaya parmak uçlarıyla vurarak, loşlukta hafif çarpışmalara tempo tutuyordu. Projektörlerin çok hızlı yanıp sönmeleri

de onu eğlendiriyordu: kırmızı, mavi, kırmızı, mavi, kırmızı. İnsanlar alevler içinde kıvranır gibi oluyorlardı. Ve sonra sağ salim masalarına dönüyorlardı. Pomme, yeniden başlasınlar diye bekliyordu o sırada.

Kendisini dansa kaldırmak isteyenleri kibarca reddediyordu. Aslında pistteki kırmızılı mavili kısa devreler onu biraz ürkütüyor olsa da, Marylène'in, aristokrat havalı görünememekten duyduğu büyük acısına karşın kendini kaptırdığı ateşlice danslarını seyretmeye bayılıyordu.

Pomme, biraz yontulmamış, biraz da yuvarlakça varlığıyla, son birkaç gündür, az da olsa Marylène'i sıktığını hiç aklına getirmiş değildi.

Bunu tam olarak söylemek gerekirse, geceleri *Calypsothèque*'e gelmeye başladıklarından beri... Marylène orada, müziğin kulakları sağır eden şamatası arasında, dalgakıranın üstündeki villaları da, denizin gelip ayaklarının ucunda usulcacık bittiği o insanları da unutup gidiyordu. Yeniden eski kişiliğini bulan Marylène, yabanıl tonda mor ipek pantolonu içinde kalçalarının sarhoşluğunu her dansta biraz daha artırıyordu.

Pomme, *Calypsothèque*'ten tek başına döndüğü geceye değin, hiçbir şeyin farkına varmadı.

Ertesi sabah Marylène özel eşyalarını almaya geldi. Pek neşeliydi ve çok acelesi vardı: "Beni aşağıda bekleyen var." Tam kapıyı çekip çıkacağı anda, şunu ekledi: "Şekerim, sen artık burada keyfine bakarsın."

Bu olayların değişik versiyonu...

...çünkü yukarıda anlatılanda inandırıcı gelmeyen bir şey var, değil mi ya? Örneğin, villalarda yaşayan kadınların şıklığı konusunda Marylène'in 'küçümseyici' olduğu belirtilmişti az önce. Peki ama Marylène bunu

nasıl hissetmiş olabilirdi ki? O bu şeylere hepten yabancı biri. Ancak bu kadınları fark ettiyse, onları rüküş bulmuştur.

Olayın doğrusu şöyle olabilir: Daha başlangıçta Marylène sıkılıyordu. Pomme'la balayı böyle sürüp gidemezdi ya. Bu sevimli bir ilişkiydi ama kesinlikle geçiciydi. Öyleyse, Tenis Kulübünün Garden-barında, Marylène'i bir izleyelim: Pomme onun yanı başındadır, ama biz onu arkadan vuran ışıkta görüyoruz; sütlü narını içerken, gittikçe siliniyor. Marylène ise cin-fizz'ini yudumlamakta. Pahalı içki, ama yüze renk geliyor içince, insana bir kararlılık, güven veriyor. Ayrıca, bir romana her zaman yakışan bir içkidir.

Garden-barın bahçesinde yüzleri tam tenis kortuna dönük oturuyorlar. Marylène tenisçileri inceliyor ve bunu kendini gösterecek biçimde yapıyor. O sırada, golf sahasının girişine park edilmiş spor arabaların kaportalarına nasıl yiyecek gibi baktığını görebilirdiniz. Ve olur olmaz yerde ve zamanda attığı pek çınlayan kahkahalarını (siste sirenler) duyabilirdiniz. Pomme, pıtı pıtı onun peşinden gidiyordu. Bu pek gezgin felaketin ardında koşturmaktan (dalgakıran mı dersiniz, Deniz Caddesi mi dersiniz, bir de 1800 metrelik bent yolu vardı, vb.) soluk soluğa kalan Pomme'u unutup gitmişti Marylène. Pomme kendini, şöyle böyle, ayakbağı gibi görür olmuştu. Ama hiç renk vermiyor. Eğer edepse, Pomme'un Marylène'in yatağını paylaşması, onunla birlikte duşa girmesi ve kendini biraz okşatması, Marylène'in alenen sergilediği hain kızgın kedi hallerinin yanında bunlar hiç kalırdı. Pomme yine de aralarında hâlâ var olduğuna inandığı sevginin büyüsünü bozmayı istemiyor, bunu bozmaktan korkuyordu. Ama sonunda iş olacağına vardı, değil mi?

O günün öğle sonrası, Marylène sürekli ortadan kaybolmuştu. Her zaman, 'çıkıyoruz' derken o gün

'ben çıkıyorum' demişti. Pomme 'biz' yerine 'ben' sözcüğünün bilincine vardığı sırada, bundan böyle Marylène'in peşine takılmak üzere soluğunu ayarlarken, yataktan kalkmaya hazırlanıyordu. Yeniden oturdu (daha doğrusu, henüz kalkmadığından, hiçbir şey yapması gerekmedi, ama kalkmış da oturmuş gibi oldu). Marylène kapıyı vurup gitmişti bile. Pomme onun merdivenden inişine kulak verdi; sonra alt katta bir sifonun gürültüsünü duydu, daha sonraki ses ise kap kacak sesiydi herhalde, sonunda tam bir sessizlik. Hava sıcaktı (görülmemiş bir sıcak dönemin başlangıcındaydılar, o gün. Cabourg'da hâlâ anımsanır o çok sıcak günler). Yataktan çıkmak içinden gelmiyordu. Uzun süre uyukladı. Merdivende duyduğu bir ayak sesiyle uyandı. Gelen Marylène değildi. Yeniden gözlerini yumdu Pomme. Son derece rahattı. Dışarıda kırlangıçlar ötüşüyorlardı.

Durum, bir sinema salonunda, film başlamadan önce, elektriklerin söndürülmesi gibi olmuştu. Ama film Marylène içindi. Pomme kendi payına düşenin yalnızca perde araları olduğunun tam bilincindeydi. Bundan ötürü üzüntü duymadı: Ancak, içinde kökleşmiş ve çok derin bir inanç, kendisinin önemsiz biri olduğu ve gerçekten bir kenara bırakılabilir inancı geri geldi.

Saate baktı. Hâlâ plaja gidilebilirdi. Öğle sonraları güneşini pek severdi.

Kendini terli hissettiğinden bir duş aldı. Kurulanmak için, yatağın üstünde birkaç dakika eğleşti. Bir an çarşaflar, tavan ve kırlangıçların ötüşleri kendisine buz gibi geldi. Kalktı. Gardırobun aynasına baktı. Kendi kendine, acaba güzel mi, çirkin mi sayılır diye soruyordu. Çırılçıplak olmak, Pomme'da her zaman şaşma yaratırdı. Vücudunun bazı yerlerine yabancıydı. Göbeğine ve göğüslerine, bir başkasının gözüyle, bu bir erkek ya da bir çocuk olabilirdi, kaçamak bir bakış fırlattı.

Çirkin görünmüyorlardı. Mayosunu, üstüne de entarisini giydi.

Ne var ki plaja varır varmaz, Pomme birdenbire sanki güneşe yatmak ve bakışları dayanılmaz biçimde kendilerine çekmek için yaratılmış, her biri yaldıza batmış, dövme motifli o kızların narin vücutları arasında, kendini aşırı beyaz ve fazlaca tombul buldu. O anda yalnızca bedensel işlevler için var olan ellerini, bacaklarını ve vücudunu ne yapacağını bilemez hale geldi. Pomme'un yapısı buydu işte ve bu yüzden, kumsaldaki öbür kızlara (altın yaldızlı gümüş tepsideki çiçek yapraklarına) yabancı kalıyordu: İş için yaratılmıştı o. Ve tam olarak nedenini bilmeksizin, güneş yaygısının üstünde kendini, tam çirkin değil de, uygunsuz durumdaymış gibi görüyordu. En azından o gün, boş durmayı pek beceremiyordu. O anda denize giren erkekleri, eskiden köyünün anayolundan geçen sürücüleri gördüğü gibi görüyordu: Kendisiyle onların arasında bir cam varmış gibi. Camın çıplak erkeklerle kadınları gören bu yüzünde, yani Pomme'a bakan yüzünde, iş dünyası vardı; ona yeniden giyinmesini fısıldayan ar dünyası.

Plajdan geri dönerken (dönmeye karar veren Pomme'un kendisi değildi: Omzundan iten bir elin buyruğuydu bu, Pomme'un tek yaptığı bu buyruğa uymaktı), Marylène'i fark etti. Uzunca, kırmızı bir arabada, geniş çeneli bir adamın yanı başına oturmuş, zaferini kutluyordu. Deniz Caddesinden ardından gelen bir araba kortejiyle geçmekteydi. Kalabalığın düzeyinde kalan öbür insanlara, bir devlet başkanıymış gibi bakıyordu. Bir kraliçe oluvermişti Marylène, bir şahbanu, bir altes. Ve Pomme kendini kalabalığın arasında yitmiş bulurken, Marylène'in kendisine hafif bir gülümsemesiyle, korteje yüksek düzeyden katılmış oldu; bu öyle uzak ve yüksekten bir gülümsemeydi ki Pomme karşılık vermeye çekindi.

Odasına çıktığında hemen gördü ki Marylène tüm eşyalarını alıp götürmüştü. Kendisine yazılmış bir not buldu: 'Hayatım, senin için böylesi daha iyi olacak. Giysi askılarını, senin için gereksiz diye götürüyorum. Pencerenin kıyısına sana pasta bıraktım. Sımsıkı kucaklıyorum.'

Bu kez Pomme çok, ama çok düştüğü duygusuna kapıldı: Marylène çekip giderken, ona ne bırakmış oluyordu? Yiyecek!

III

Aimery de Béligné küçük insanlar kalabalığı arasından, Deniz Caddesi dedikleri, kasabanın anacaddesine değin kendine yol açarak geçti. Üzerinde bir XIII. yüzyıl ceketi, ayağında bembeyaz bir eski zaman poturu vardı. Sol elinde, deri (taklidi) kırmızı kılıfı içinde tenis raketi. Kılık kıyafetinin de yeterince gösterdiği gibi, kendi kendisi ve 'zamane' üzerine garip düşüncelere dalıp gitmişti. İşte o sırada fark etti Pomme'u: Pasta-dondurma satan bir dükkânın önündeki bir masaya oturmuş, gözlerini eriyip damlamakta olan bir çikolata topağına dikmiş bakarken. Bu bakış Pomme'daki gizli ve onulmaz bir duyguyu besliyordu; böylece gelip yanı başına oturan kişiyi uzaklaştırıcı bir tavrı olmadı.

Bu kişi tabii ki Aimery de Béligné'den başkası değildi. Kendisi ve Matmazel için birer çikolatalı dondurma getirtti.

İki dondurma kupu getirildiğinde, Pomme'a kendini tanıtmış bulunuyordu: Paris'te *Ecole des Chartes* öğrencisiydi. Ancak doğma büyüme bu yöredendi ve atalarının (onun dediğine göre, annesiyle babasının) yaşadıkları şato bu yöredeydi; böylece her yıl yaz tatilini geçirmeye Cabourg'a geliyordu. "Ya siz?" dedi, Pomme'a. O sırada henüz el sürmediği çikolata topunu seyretmekte olan Pomme, *Ecole des Chartes*'da insana ne öğretirler acaba sorusunu geçirmekteydi içinden. Kendisinin yüz estetikçisi olduğunu söyledi. Kaldırımdan insanlar gelip

geçiyorlardı. Küçük bir oğlancık gelip birkaç saniye önlerinde durdu. Elindeki pembe bir Eskimo'yu, biraz akıta akıta emiyordu. Üç-dört yaşında bir çocuktan beklenmeyecek gibi pek tasalı bir hali vardı. Tek ayağı üstünde bir sağa bir sola yalpalayarak yürürken, dertli dertli külotunun ağını ovuşturuyordu. Birden kaçıp gidiverdi.

Pomme birdenbire, yalnızca kaderinin, insanların ortak kaderinin yarattığı bir sürü yavan olayın keşmekeşinde yitmiş harika güzellikte bir şeyin büyüsüne bürünüvermişti. Ne var ki yazar, rüzgârda uçuşup duran bir çiçektozuna benzettiği ve minnacık bir yürek yarası olan bu varlığı eline alır almaz, onu örselemekten başka bir şey yapılmış değildir. Belki de böylesine nazik bir varlığı anlatacak incelikte ve uçuculukta bir yazı olmadığından. Çünkü 'Dantelacı Kız'ı, ördüğü dantelaların şeffaflığında ortaya koyması gerekiyordu; ipliklerden örülmüş deliklerin ardından göstermeliydi onu; parmaklarının ucundan, ruhunun sade, ama çok sade bir yanını akıtmıştı dantelasına, bir çiy damlasından öte lekesiz, salt şeffaflık.

Demek ki Pomme, bir dondurmacı dükkânının önündeki masada, kendisini tavlamaya çalışan acemi bir çapkına yanıt vermekte olan bön bir kız değildi artık. Acaba üslubun ve rastlantısal durumların kabaca yansıttığı bu kişiliğin gerisinde, Pomme'un yine de ufacık ve tüy gibi hafif varlığı şu dünyanın işleri arasında yürek burkan güçsüzlüğü ve hakkında ne anlatılmışsa anlatılmış olsun, gerçekte onun, yine de bambaşka biri olabil-

me gücü sayesinde çekici bir kız olduğu sezilebilecek mi?

Aimery de Béligné'nin sürekli oynayan ve ani hareketleri olan bir kafası, oynak bakışları vardı; alnı ise genç yaşta dazlaklaşmışçasına genişti. Çok uzun yüzlüydü ve pek belirgin olmayan çenesinin, incecik dudaklarının üstünde hafif tümsek yapan, uzunca ve kemerli bir burnu vardı, Burbon burnu. Bu çocuk aslında, şu sayfalara yansıyan ilk görüntüsünün düşündüreceği kadar da sevimsiz biri değildi.

Ancak, hiçbir şey o sarp burun, o kurumlu sıskalık kadar, ortaçağ kalıntıları üzerindeki bir kayanın yalnızlığını anlatamazdı; öyle ki Aimery de Béligné zaman zaman kendini, uçsuz bucaksız fundalıklarda ya da kumullarda at koşturur görmekten kendini alamazdı. Gerçekte, hafif miyop olduğu için, son derece dikkatli araba kullanırdı: iki beygir gücünde, çok eski model bir araba, hani şu yoldaki en hafif engebelerde bile gaz birikimine neden olan arabalardan. Ama onu tam bir papaz ciddiliği ve vakarıyla, bu organik şeyin direksiyonu başında görecektiniz. O alamet burnu, miyopluğu ve pısırıklığının (Bélignéler soyağacının son sürgünleriydi bunlar) üzerinde yeşerdiği o şaşaalı geçmişi anımsadıkça, şu motorun ve şu dünyanın avamlığına dayanabilme gücünü buluyordu kendinde.

Aimery de Béligné'nin, Pomme'la en azından şu ortak yanı vardı: O da Pomme gibi, bir başka âlemde yaşıyordu ve bu yüzden onda da biraz tuhaflık vardı. Zaten eski belgeler uzmanlığı dalında öğretim görmesinin nedenlerinden biri de buydu. Pomme'un yaşadığı 'başka âlem' ise sonsuzluktu; zekâ gibi, nükte gibi önlemlerden habersiz oluşuyla, hiç kimseyle kıyaslanamaz bu ruhun her saflığından damla damla akan sonsuzluk.

Aimery'ye gelince, zekiydi o ve yaşı gereği bağışlanabilir ölçüde ateşli bir kültür insanıydı. Çok da çekingendi, hatta zaman zaman toplumsal zevkleri ve mutlulukları, özellikle kendisi bunlara kolay kolay katılamayacağı için (çünkü ne zengindi, ne yakışıklıydı ne de eğlenceli biri), dışladığı kuşkusuyla, kendine kızdığı olurdu. (Hiç değilse, günün birinde büyük ulusal müzelerden birine müdür atanırdı. Hemen bir sigara yakıyordu.)

Birşeyler oluyordu. Aimery, Pomme'la konuşuyordu. Çabuk çabuk ve kesik kesik konuşuyordu, tıpkı yazı yazarken sözcükleri birbirine iyice bitiştiren kimileri gibi. Pomme bir şey demiyordu. Varlığının bir parçasıyla, ama ufacık bir parçasıyla dinliyordu. Geri kalanı tümüyle, belirsiz bir düş içinde, ılık bir suya gömülmekteydi, hem de biraz fazlaca. Birşeyler değişmekteydi onda. Genç adam da öyleydi. İnsanlar, bu sıradan çiftin önünden, hiçbir şey fark etmeden, hatta onlara doğru dürüst bakmadan gelip geçiyorlardı. Onlar da insanları pek görmüyorlardı. Ortada gözle görülür önemli bir şey yoktu ki. Olsa olsa, ikisinin önünde duran şeyin rengi ve kıvamı hafif değişime uğramıştı: tabii ki çikolata topağı. Ama kuplar da ve küçük yuvarlak masa da değişime uğramıştı.

Böyle bir ânı yaşayacakları ne Aimery'nin aklına gelirdi, ne de Pomme'un. İkisi de buna pek dikkat etmiyorlardı. Ama ikisi de daha şimdiden, yeniden buluşmak isteyeceklerinin farkındalar mıydı bari?

İşte Pomme, o zamana değin öylesine içine kapanık, salyangozumsu sarmal ruh, açılmaya başlıyordu: Genç adamın uzunca bir süre gözlerini ona diktiği sırada, kendisi suskun, Aimery'ye doğru uzanan iki mini-

cik boynuzcuğu bir an büzülüyor gibi olsa da tam büzülmüyordu.

Bir an için ikisinin de aklından geçenler, yan yana geçip gittiler, her biri kendi yalnızlığında. Her biri, öbürünün aynı yalnızlıkla kapandığı kozayı delmeye çalışmaksızın, kendi içine kapanıyordu. İkisi de bu yalnızlıklarının içinde, karşılaşalı daha bir saat bile olmadan, yaşamlarını birleştirme isteğinin yattığının farkında değillerdi.

Bu istek onlarda çoktan beri vardı herhalde. Ve belki de her biri onun yıllar yılı, aslında birbirinden pek farklı olmayan çekingenliklerinden ötürü, içlerinde büyütmüşlerdi. Ve artık öbür kişiye karşı, hatta her birinin kendi heyecanına karşı bile öyle tuhaf bir ilgisizlik oluşmuştu ki bu ilgisizlikle karşısındaki kişinin görünüşü, ses tonu ve bakışı silinip gidiyordu. Nitekim o akşam, ertesi gün kesinlikle yine görüşecekleri duygusuyla birbirlerinden ayrıldıklarında, her biri yaşadığı şeyi anlamak için ne denli çaba gösterirse göstersin, birbirlerinin yüzünü bir türlü tam olarak gözlerinde canlandıramadılar.

Bir insanın benliğine ve içinde yaşattığı düşlere bu tarz derinlemesine dalışlar yapmak, çoğu kez ve ilk bakışta yakışıksız kaçar; örneğin genç adamın Pomme'a bir sürü soru sorup bunların yanıtını dinlemeyi bile düşünmemiş olması. Zaten o sorular tümüyle, zamanı geldiğinde yanıt bulacaktır. Pomme ise hiç soru sormuyordu, buna gerek duymuyordu. Böyle durumlarda, karşısındakinin nasıl biri olduğunu ilk görüşte anlayan kadınlardandı o. Aimery'nin kendisini değilse bile, bir gerçekliği, içsel bir şeyi şimdiden yüreğinde taşır olmuştu. Aimery konuşurken üç-dört yaşlarında bir oğlancık gelip dikilmişti önlerine. Elindeki Eskimo-Gervais'yi

emerken, ağzının suları akıyordu biraz. Pomme küçük oğlana gülümsedi. Çocukları sevdiğini, o zamana değin hiç düşünmemişti. Oğlancığı okşamak, gözlerinin üstüne düşen perçemini eliyle yukarı itmek geliyordu içinden. Ama çocuk kendisinden birazcık uzaktaydı. Tek ayağı üstünde bir sağa bir sola sallanarak, badi badi yürüyordu.

O akşam Pomme'un içinde, yaşamında gerçek bir değişiklik olduğu duygusu vardı; bununla birlikte, ruhunun ve yanaklarının birdenbire renklenişinin, kendisi için o kadar da yeni bir şey olmadığının farkında değildi. Bilmiyordu ki bu tanışmanın getirdiği yenilik, kendinde herhalde, oldum olası zaten var olan renkliliğe, çok güçlü bir ışık vuruşuydu yalnızca.

Üniversiteli genç için, bu iş o denli basit değildi. Dolambaçlı yapıda bir çocuktu o. Pomme'u görür görmez, gönlünü kaptırmıştı ona, ama nedenini bulamıyordu. Onda bulduğunu sandığı şey, o zamana değin aramadığı şeydi. Bunun tam ne olduğunu bile bilemiyordu. Ama bir gün öğrenmesi gerekirdi. Ve Pomme'daki gizemi, kendi düzeyine çekecekti. Pomme bir an önce, çabucak ve gerçekten, Aimery'nin kafasında yarattığı kişi olmalı, Aimery bu isteğini belirtebildiği an, Aimery'nin kendisinden beklediği kişiliğe dönüşmeliydi. Pomm'un, Aimery'nin düş kurmasına özgürce vesile ve Pomme'a duyduğu gereksinimi yaratan etken olması, yetmezdi Aimery'ye. Sıkça görüldüğü gibi bir yerde kendi kendilerini aldatarak, ömür boyunca ve gerçek anlamda, yaşamı eşlerinden başka biriyle paylaşabilmek, herhalde genel olarak, kadınlara vergi bir yetenek.

Pomme o gece, onu gecenin bağrında çok uzaklara taşıyan bir uyku uyudu. Düşünde kendini, iki derya

arasında yüzen, boğulmuş bir kadın cesedi olarak gördü. Belki biraz ölüm gibi bir uykuydu bu, ama Pomme'un oldum olası beklediği, kendisini kusursuz bir güzelliğe taşıyacak olan, yaşamın kısıtlı jestlerinden arınmış, gerçek güzelliğini ortaya çıkaracak olan, çok dingin bir ölüm. Böylece Pomme, saat dokuzu yirmi beş geçene dek uyudu.

Geleceğin müze müdürünü, tam tersine, saatlerce uyku tutmadı. Kafasında düşüncelerle, yatağında dönüp durmaktan kendini alamadı. Elbette Pomme'du düşündüğü. Fundalıklarda, Aimery'nin yanı başında ve başında bir *'hennin'*le[1], at gezintisinde. Aimery'nin siyah deri eldivenli sağ yumruğunda bir şahin, sol eli kılıcının kabzasında, ama düşündü ki atın üstünde böyle durması olanaksızdı; başka bir poz bulmak zorunda kaldı. Ve daha sonra: Pomme'u tül cibinlikli bir yatağa uzanmış görüyordu. Yatağın kıyısında dalgalanan tüllerin ardından çıplak vücudu görünüyordu. Ve biribirine bitişik duran topuklarına dayanmış yatan bir tazı. Narin ensesinin altındaki yastıkların simli brokarı, Pomme'un sarı saçlarıyla daha bir vurgulanmış olarak.

Aimery'nin bu hayalle daldığı uyku huzursuz bir uyku oldu. Görüntüler itişip kakışıyorlardı. Bir tek geceye sığmayacak kadar çok düş gördü. Ve düşlerin arasında fazlaca dolaşmaktan bitkin, sabahın köründe uyandı. Bununla birlikte, kendini enerji dolu hissediyordu. Pomme'la randevulaşmadıklarını düşündü. Ama yüzde yüz karşılaşma şansları olduğuna göre, şimdiden ortak serüvenleri haline alan bu şeye birazcık riziko katan küçük bir belirsizlikten ötürü kendi kendini kutladı.

[1] Ortaçağ'da Fransız soylu kadınların giydiği, uzunca, sivri başlık. (Çev.)

Pomme'u aramaya çıkmak için henüz çok erkendi, bu durumda iki saat tenis oynamaya gitmeye karar verdi.

İki saat sonra uyanan Pomme da tam oraya gitmeye karar verdi. O da düşünmüştü ki belli bir yer için randevulaşmış değillerdi, ama nasıl olsa onunla karşılaşacaklarını biliyordu; bir gün önce onu tenis kıyafetiyle gördüğü için, hiç duraksamadan Garden Tennis-Club'a gitti. Ne var ki tam oraya giderken, Aimery'yi iki beygir gücü arabasında görüverdi, bir an. Aimery onu göremedi. Arabasının ardından koşacak değildi ya. Ve yavaş yavaş geri döndü. Deniz Caddesinde, daha önce karşılaşmış oldukları pasta-dondurma dükkânının yakın çevresinde, epey zaman gezindi.

Tenisten sonra, geleceğin müdürü, Pomme'un kesinlikle plajda olacağını düşünmüştü. Saat on olduğunda, bu oyun bir an önce bitsin diyerek, partnerine yenilmeye karar verdi. Bunun üzerine arabasına atladı ve plaja giden en kısa yolu tuttu. Ve Pomme, Deniz Caddesini arşınlarken, Aimery de ince kumlu 1800 metrelik kıyıyı, tam iki kez, insanların tek tek üzerinden atlayarak ve basılmadık yerini bırakmayarak, neredeyse ütüledi. Sonra birden, kafasında bir şimşek çaktı: Hiç kuşkusuz Pomme, ilk karşılaştıkları yere gitmiştir. Pasta-dondurma dükkânına koşarcasına gitti; o sırada Pomme, bir başka yoldan, küçük ve hızlı adımlarla, plaja doğru ilerlemekteydi. Aimery Pomme'u orada bulamayınca çok büyük bir düş kırıklığına uğrayarak, dükkânın önündeki masaya oturdu. Ama Pomme'u az sonra, caddeyi inip çıkan insanların arasında görüverip hemen tanıyacağı konusunda çok umutluydu. Nedenini açıklayamasa da Pomme'un sağ yandan çıkıp geleceğinden emindi. Sol ona bomboş ve düşman görünüyordu. Yine de ara sıra, sola da bir göz atıyordu. Öğle vakti olduğundan ve acıktığı için iki pasta birden istedi, o sırada

plajın 1800 m.'lik kıyısını tırmıklamak sırası Pomme'a gelmişti, öbür insanların arasında daha cılız ve daha beyaz kalması gereken kişiyi, giderilemez bir açlıkla arıyordu. Ne var ki aradığını bulamadı.

Öğleden sonra Pomme Garden Tennis-Club'a doğru hızla ilerlerken, geleceğin müdürü plaja geri döndü. Karşılaşmadılar.

Şimdi ikisi de bunalım içindeydi: Art arda gelen düş kırıklıklarıyla pekişmiş, büyük ve şiddetli bir tutku doğmaktaydı. Birbirlerini şöyle bir görüverseler, bir tek konuşuverseler öyle büyük bir mutluluk duyarlardı ki bunu düşünecek halleri bile kalmamıştı artık. Kaçırılmış bir randevu iki insanın yaşamını birleştirmede, verilen herhangi bir sözden ve edilen tüm yeminlerden çok daha sağlam bir etken olur.

En sonunda öğle sonlarına doğru, ikisi de koşturmaktan bitmiş, helak olmuş, birkaç dakika arayla aynı yere gittiler. Önce Pomme gelip çocuk parkı bekçisi piyanistin kaş göz işaretleri arasında bir masaya oturdu. Birkaç dakika sonra da üniversiteli geldi, danslı çay salonuna. Kendisine mahzun mahzun bakan Pomme'un yüzünü görünce, uğradığı şaşkınlığı gizlemeye bile gerek duymadı.

İşte beş dakikadan beri, çocuk parkı bekçisi piyanistin yersizce yüreklendirme jestlerine karşın, birbirlerine söyleyecek tek söz bulamadan, dip dibe oturuyorlardı. Geleceğin müdürünün, Pomme dans etmek isteyebilir diye ödü kopuyordu, dans etmeyi bilmiyordu çünkü ve dans etmeyi bilmediğini Pomme'un tahmin edebileceğini umuyordu (oysa genç kızın gözünde böyle oluşuyla daha da ilginçleşmiş oluyordu). Bu durumda Pomme'a, bitişikteki kumar salonuna gitmeyi önerdi.

(Bu sabah çıkarken, Pomme'u öğle yemeğine davet etmek için yanına biraz para almıştı ve –neden olmasındı?– akşam yemeğine de.)

Pomme'un yaşamı boyunca asla bu tür bir kumar salonuna ayak basmadığını söylersek, buna kimse şaşmayacaktır. Adamakıllı ürkekleşmişti kız; bu yeni izlenimlerin fena halde etkisine girmiş, gözlerini-kulaklarını dört açıyordu: büyük yeşil masa, döner tabla ve üstünde sıçrayan top. Bakışlardan mıknatıslanmışçasına, sonunda duruveriyordu top; bir de alışılmış klişeleri yineleyerek, bakışlarla top arasında bağlantıyı kuran ve gerilimi yaratan, siyah giysili adam vardı: "Yok mu başka para koyacak?.. Oyun kapanmıştır artık." Sesi, o 'oyun' sözcüğünde hafifçe gevşiyor, 'artık' sözcüğünde ise kestirip atar biçimde birden sertleşiyordu.

Geleceğin müdürü şansına güvenerek (az önce şansının açıldığını görmüştü ya...) on binlik banknotunu, tanesi beş franklık markalara çevirtti. Pomme'a nasıl oynayacağını öğrettikten sonra, markaların yarısını ona verdi. Ve oyunun rastlantıya egemen olan matematiksel kuralları olduğunu, kendisinin de bu kuralları iyi bildiğini söyledi (nasıl da palavra sıktığına kendisi de şaşıp kalıyordu). Pomme ise yeni yeni öğrendiği bu şeyler karşısında ve eğlenmekten başka bir şey yapmadan para kazanıldığını görmekten şaşkına dönüyordu. Meğerse yaşam, kendisini şimdiye dek düşünmeye cesaret edemediği kadar heyecan vericiymiş.

Geleceğin müdürü, daha on oyun bile oynamadan markalarını tüketti; korkak biri görünmekten çekindiği için, her oyunda çift marka kullanıyordu çünkü. Pomme sonuncu markasını biraz daha geç kullandı, ne de olsa başkasının parasıyla oynuyordu ve her para yitirişinde çok fazla mahcup oluyordu.

Böylece Aimeriy'nin, Pomme'u akşam yemeğine davet edecek tek kuruşu kalmamıştı, durum can sıkıcıy-

dı doğrusu. Henüz Pomme'la, istediği gibi konuşabilmiş de değildi (ona söyleyecek neyi vardı ki?) böyle de ayrılamazlardı yani.

Pomme imdadına yetişti ve odasında yiyecek birşeyler bulunduğunu söyleyerek, Aimery'yi yukarı davet etti. Aimery bunun şirin bir öneri olduğunu düşündü, daha doğrusu, Pomme'a böyle düşündüğünü söyledi. Gelgelelim, tam odaya girerken, bir sıkıntıdan kurtulup daha büyük bir sıkıntıya düştüğünü anladı; şimdi bir odada, bir genç kızla baş başa kalıyordu: Acaba az sonra onu kollarının arasına alması mı gerekiyordu? O sırada Pomme'un, bir açacakla, bir taze fasulye konservesi açmakta olduğunu ve daha evvelden bir salata tabağına koyduğu zeytinyağını Lesieur sirkesiyle karıştırıp biraz tuz ektikten sonra fasulyeyi buna eklediğini gördü. Pomme'un yalnızca sırtını görebiliyordu ve kendi kendine, acaba bu sırtta bir heyecan ve bir beklenti var mı, diye soruyordu kendi kendine.

Salata olarak hazırlanmış fasulyeyi yedikleri sırada, Aimery kızın ne düşündüğünü hâlâ anlamış değildi, ama zaten Pomme'un bir şey düşündüğü falan yoktu. Yalnızca delikanlıyla birlikte olmaktan, akşam yemeğini onunla paylaşmaktan mutluydu. Aimery'nin suskunluğunu da kendine dert etmiyordu, genç adamın sıkıntısı ise, genç kıza söyleyecek bir şey bulamamasından kaynaklanıyordu.

Bu kez ayrılırken, randevulaşmadan ayrılmamaya dikkat ettiler. Aimery kıza, buluşacakları yeri ve saati tam iki kez yineletti. Ve gitti; aralarında hiçbir şey geçmemişti ama, Aimery'nin gidişi, kaparo vererek bir ürünü ayırttıktan sonra, dükkândan çıkıp giden bir müşterinin durumuna benziyordu.

Daha sonraki günlerde, Aimery kızı, arabasıyla plajdan ve insanlardan olabildiğince uzak yerlere götürdü. Onu öbür insanlardan, kumda adice dizilmiş vücutlardan ayrıcalıklı biri yapmıştı. Honfleur'ü ve yüzyılların limanının dingin sularına bakan arduvaz damlı yüksek evleri birlikte seyrettiler. Pomme'un üzerinde, camgöbeği renginde, yarım kollu bir bluz ve daracık, kısa bir etek vardı; çantasıyla topuklu pabuçları, kırmızı rugandı. Aimery ona sicimden örülmüş sandalet ve büyük bir el çantası aldırttı. Böylece tüm kırmızı ruganlar çantanın içine gizlenmiş oldu. Aimery, Pomme'u eğitme işini ele almıştı. Örneğin, onun kulağına taktığı küçük altın halka küpeler Aimery'nin hoşuna gitmiyordu. Pomme'un sekiz yaşından beri taktığı küpeler; takı satıcısının bir iğneyle kulakmemesini nasıl deldiğini anlattı Aimery'ye. O gün, çarşıya ilk kez gitmişti Pomme.

Honfleur'ün yukarısında, Grâce kıyısında bulunan küçük bir kilisede, Pomme, yelkenli gemiler zamanı denizcilerinin adak ve şükran yazılarını dikkatle okudu. Bulundukları yükseklikten, az ileride (uzaktan ayna gibi pürüzsüz) Sen Nehri ağzını ve petrol tankerlerinin devasa kütlelerine tutsak olmuş denizi, gitgide gerileyen ufukları görebiliyorlardı.

Bir başka kez, kalkıp Bayeux'ye, *Kraliçe Mathilde'in duvar halılarını* görmeye gittiler, tıpkı denizin üstünden görülen ufuk gibiydi bunlar da. Aimery, Guillaume'un[1] öyküsünü okuyup Pomme'a çevirisini yaptı; Guillaume'un ordularının, banyo küveti kadar gemilere bindirildikleri görülüyordu desenlerde.

Bir gün de Villiers ile Houlgate arasındaki yalıyara gittiler. Contin'den Havre'a değin tüm sahil ayaklar altındaydı. "Ne kadar güzel," dedi Pomme. "Sanki bir coğrafya haritası," diye ekledi. Aimery de, "Deniz, bitip

[1] Kraliçe Mathilde'in halılarının desenlerinde (bu halılar 70, 34 m. boyunda 55 c.m. enindedir), İngiltere'nin Normanlar tarafından fethi anlatılmaktadır. (Çev.)

yeniden başlayan bir deniz sanki..." gibi bir laf etti, Pomme'un anlatımından daha iyi bir şey ortaya koymuş olmadı.

Şimdi birbirlerine artık yakınlaşmış olduklarından, Aimery, Pomme'un kendisinden bir aşk hareketi bekleyip beklemediğini anlayabilmek ve bunu tam zamanında sezmek için eskiden kaygılandığı kadar kaygılanmıyordu. Gerçi Pomme'a duyduğunu sandığı aşk, özellikle, böyle bir jesti hemen akla getirecek türden değildi; ama eninde sonunda o noktaya gelinmesi elbette kaçınılmaz bir şeydi, çünkü her durumun kendine göre, ergeç uyulması zorunlu olan gerekleri olduğunu çok iyi biliyordu. Bunun çok erken olmasını da istemiyordu. Kurduğu Pomme düşünün, ona sahip olmasıyla bitivereceğinden kuşkulanıyordu. Böylece, şimdilik yapılan gezmelerle, orayı burayı gezip görmelerle, şiir üzerine verdiği başlangıç dersleriyle, nişanlıya adeta ruhsal bir çekidüzen vermekten haz duyuyordu. O büyük an için hazırlıyordu Pomme'u, ama bunun ne zaman gerçekleşeceğini kendisi de tam olarak belirleyemiyordu.

Cabourg'un serin ve insanı diriltici havası, özellikle çocuklar, ihtiyarlar ve nekahet devresindeki hastalar için önerilir. Plajda, seçme monitörlerce yönetilen jimnastik dersleri düzenlenir. Yetişkinler bunlara kayıt yaptırabilirler. Tenis ve golf dışında, tatilcilerin seçimine sunulan sayısız spor ve eğlence etkinlikleri vardır: binicilik, yelken dersleri, briç kulübü ve tabii ki Casino (tipik orkestrasıyla, ruletiyle ve kollu makinesiyle, mü-

zikholün gözde solistinin animasyonuyla cumartesi geceleri verilen galalarıyla).

İnce kum, özellikle denizin çekildiği zamanlarda, uçsuz bucaksız bir alan oluşturmaktadır; tatilciler kabin ve güneş şemsiyesi kiralayabilirler. Çocukların hoş vakit geçirmeleri ve anne-babaların rahat etmeleri için her şey düşünülmüş; merkeple ya da midilliyle gezintiler, sürekli gözetim altında bulundurulan oyun alanları ve her hafta çeşitli ödüller karşılığı yapılan kum-şatolar yarışması.

Yirmi üç yıldır aynı dinamizmi koruyan ve hiç yaşlanmayan P.L.'nin yönetimindeki turizm derneğinin her yaz düzenlediği şenlikler arasında en dikkate değer olanı, temmuz ayının sonunda kutlanan *'corso fleuri'* günüdür. Doğrusu Cabourg için *'Çiçek Plajı'* denilmesi, özellikle o gün için, daha da yerinde olmaktadır: Cabourg tacirleri bentin üstünde defile yapan arabaların dekorasyonunda, düş gücü ve zevk konusunda birbirleriyle yarışırlar. Okul ve kilise öğrenimi gören çocukların tümü, toplanan kalabalığı çiçek yaprakları yağmuruna tutarlar. Bunun ardından (birkaç gün sonra) yine aynı yerde, birbirinden şık arabalar arasında bir yarış düzenlenir. Ödüller Casino'da verilir. Ve o gece, turizm derneğinin sempatik başkanı tarafından önerilmiş olan genç kızlar arasında yapılan güzellik yarışmasında, yardımsevenler derneğinin beyleri tarafından bir Miss Cabourg seçilir.

Pomme'un yüzü, bir bakıma, net ve her şeyi olduğu gibi açığa vuran bir yüzdü. Bununla birlikte, insan bu yüze baktığında, son derece naif bir şeyin ötesinde bir şey bulamamaktan düş kırıklığına uğrardı yalnızca. Peki bu yüzü okumak gerekli miydi? Genç üniversiteli, bu yüzün, henüz anlayamadığı bir mesajı gizlediğini dü-

şünmekten zevk alıyordu. Sonuçta, Pomme'un özündeki kusursuz matlık, tıpkı hiçbir parıltısı olmayışıyla değeri artan bir mücevher gibi ona değer kazandıran şeydi.

Böylece, Aimery'nin, Pomme'u avucuna alabilmek ve kendince Pomme'da bulunmasını istediği renkleri ve ışıltıları ona kazandırmak için gösterdiği onca çaba, hep aynı başarısızlığa uğruyordu. Kolay biçimlenen bir hamurdan yaratılmasına karşın, genç kızın öyle bir özelliği vardı ki, kendisinde bırakılan izler hemen siliniveriyordu. Ve Aimery ondan gözünü ayırır ayırmaz, genç kız yeniden, beyaz bir küre olup çıkıyordu.

Aimery'nin Pomme'la yaptığı konuşmalar, onun beğenisine sunduğu peyzajlar ve dinlediği müzik, örneğin möbleli odada Marylène'in unutup gittiği el radyosundan dinlemiş olduğu Mahler'in senfonisi, tüm bunlar Pomme'un içine işlemekteydi sanki.

Ve herhalde genç adam Pomme'daki gizli ve parıltısız güzelliği keşfetmişti. Bir Bavyera ormanının kara ve ulu ağaçlarının altından akan, suları yeryüzündeki hiçbir kaynaktan gelmeyip çamların arasında güneşin sağanaklarıyla beslenen bir dereydi Pomme. İşte böylece, güneş vuran otların üstünü bir loşluk kaplıyordu.

Senfoninin son notasının ardından, Pomme usulca yerinden kalkmıştı, el radyosunun üstünden çektiği ellerini, sanki ruhuyla birlikte müziğin karıştığı yüksek dalların hışırtısını içine çekmek istercesine yüzüne kapatmıştı. Daha sonra, yedikleri yemeğin bulaşığını yıkamaya gitmişti.

Aslında Pomme bu değil miydi: Bulaşık evyesinin köpükleri içinde ya da kuaför salonunun döşemesindeki saç demetleri arasında sönüp giden bir düş? Genç kızın sadeliğiyle sanatın en ince etkilemeleri arasında doğal ve gizli bir uyum vardı; tıpkı nesnelerle, kap-kacakla olduğu gibi. Ve herhalde bu iki alan birbirini tamamlıyordu.

Öyle ki günlük işlerini yaptığı sırada, çamaşır yıkarken, akşam yemeğini hazırlarken, Pomme'un varlığından kendiliğinden ve birdenbire yayılan ve 'Dantelacı Kız' sadeliği içinde muhteşem jestlerinin yansıdığı o güzellik, belki de Mahler'in senfonisinin de ötesinde bir şeydi.

Ama üniversiteli genç bunu böyle kabul edemezdi. Kendisi o derece sade biri değildi çünkü. Aimery'ye göre, güzel olan da, değerli olan da, çirkinliğin ve bayağılığın egemen olduğu şu dünyadan çok uzak bir yerde durmalıydı. Yani Pomme'la birlikte müzik dinledikleri, bu dünyanın uzağındaki o yüce yerden Pomme'un ayrılmasına neden olan o günlük işleri ve hareketleri sırasında, genç kızın aynı derecede nefis bir varlık olması olanaksızdı (Pomme'un buna hakkı yoktu).

Bununla birlikte Aimery, Pomme'un kendi kendisiyle ve dokunduğu her nesneyle sürekli ve gerçekten umulmadık biçimde bütünleşmesine hepten duyarsız da değildi. Hal böyleyken, yine de onun beğenme ve sevme gücünü, hatta isteğini harekete geçirmeye çalışmak çok büyük haksızlık oluyordu. Bu yüzden Aimery, kendi kendine itiraf etmese de, için için Pomme'a kızıyordu. Oysa Aimery'nin kendisinden beklediği duruma öyle yakındı ki... ama Aimery'nin onu görmeye tasarladığı durumdan ise çok uzak.

Pomme'un başına ne gelirse gelsin, önemsiz bu aslında. O yine öyküsü neyse o olacaktır; hem de tüm varlığıyla öyküsünün içinde olacak, tıpkı tüm varlığıyla hareketlerinin özünde olduğu gibi. Ve galiba hiçbir şey olmaması, hemen hemen bir 'hiç' olmasıyla, dünya ötesini, sonsuzluğa benzer bir şeyi çokça düşündüren bir varlık. Öte yandan Pomme'un gerçekten kim olduğunu anlamak amacıyla, onu nesnelerin basit ilişkisinden soyutlamaya ya da nesneleri onsuz bırakmaya kalkışılırsa, Pomme elinizden kayıp gider, yalnızca bir imgeymiş, bir düşmüş gibi yok olur.

Şimdilik Aimery'yle gezip dolaşmaktan zevk alıyor; o da Aimery gibi plajdan nefret ediyor. Aimery'nin verdiği bir kitabı, *L'Astrée*'yi okumakta, kahverengi, yıpranmış deri ciltli bir kitap. Pomme onun kabını seviyor.

Pomme'un çoğu kez bakışları üzerine çektiğini, geleceğin müdürü bir gün fark etti. Ve bu bakışların anlamı tekti, apaçık cinsel istek bakışları. Yanı başında yürüdüğü kızın arzulanır biri olduğunu gösteren bu durum Aimery'nin hafiften gururunu okşuyordu; ama kendisi bu kıza karşı, gerçekten çok temiz ve yürek titremesi gibi bir duygu içinde bulunduğundan durum onu rahatsız da ediyordu. Pomme'a çevrilen bakışlar, kuşkusuz genç kızın değerini artırıyordu, ama Aimery'nin onda bulduğunu sandığı bir başka değerini silerek. Ve çok geçmeden bu bakışlardan sinirleri bozuldu: Tuhaf bir kıskançlık duyuyordu, sanki kendisinin çok hevesli olmadığı bir şeyini elinden alıyorlarmış gibi.

Ve tanışmalarının üstünden iki hafta geçtikten sonra, onunla sevişmeye karar verdiğinde, karamsar, tedirgin, sonuçta korka korka duyduğu bu istek, duygularındaki belirsizliğe artık bir son vermek, Pomme'un kim olduğunu ve kendisi için kim olacağını bilmemekten duyduğu pişmanlığı ya da kuşkuyu gidermek içindi. Onun uzakta bir yerlerde değerli bir varlık olup olmadığını sorgulamıyordu artık. Şimdi onu sevmekten, yani tam tersine, ona bağlanmaktan korkuyordu. Tanışalı henüz on beş gün olmasına karşın, Pomme, Allah bilir nasıl Aimery'nin tüm alışkanlıklarını paylaşır olmuş, yaşamına girmişti ve Pastis 51'e katılan su gibi, içine işliyordu Aimery'nin. Ne var ki günün birinde Pomme'un özlemini çekebileceğini kabullenemiyordu. Pom-

me'u hem budaması gerekiyordu, hem de kendinden uzaklaştırması.

Zaten tatilin son günleriydi. İkisi de Paris'e döneceklerdi. Dantelacı Kızın, kendisine umut vermeyen dümdüz bir elveda diyerek ayrılmasından korkmamak elinde değildi genç adamın. Ve bu korkuyla ilk kez Pomme'un kişiliğine duyarlı oluyordu: Genç kızın kendisini sevdiğinden emindi, ama onun yapacağı şey, yaşadıkları öykünün ipliğini, dişiyle kopartıvermek olacaktı, sonra dantelasını yerine yerleştirip konuyu hiç düşünmüyor gibi görünecekti. Oysa Aimery, Pomme'a karşı özel bir duygu beslediğini kendisine, sözcüklere dökmeden, anlatmayı istiyordu. Çünkü bunu dile getirecek olursa, kızın gözünde gülünç duruma düşerdi. Kesinlikle öyle olurdu, çünkü Pomme'a olan duygusuna aşk 'denemezdi,' gerçi bu tedirginliği aşk gibi (gibisi mibisi yok) bir şeydi ama.

Bununla birlikte, Pomme'a karşı cinsel istek duymuyordu. Kafasında bunca soru varken, istek duyacak hali mi vardı? Bedenine set çekiyordu bu sorular. Kaç kez dudaklarının, genç kızın hafif güneş yanığı, ılık tenine, ensesinin tam sutyen askısından kurtulduğu yere değer gibi olduğunu hissetmişti. Ama hiçbir şey olmamıştı; her zamanki gibi yalnızca konuşmuştu Pomme'la, bakışın dudaklara gösterdiği yeri, sözler almıştı o sırada.

Bu kez yine konuştu. Toyca konuştuğu halde, genç kız kahkaha falan atmadı. Kız bir an düşünür gibi oldu; sonra Aimery'ye, 'ne zaman isterse' bunun olabileceğini söyledi. Genç adam rahatlamasına rahatladı ama, yanıtın bu denli kolay verilmesinden ötürü düş kırıklığına uğradı, aynı zamanda. Bunun isteğini söylemek için kendisinin göstermiş olduğu çabaya denk düşmediği gibi, durumun önemiyle de örtüşmediğini düşünüyordu: Pomme daha önceleri kendisine, bakire olduğunu his-

settirecek şeyler söylemişti. Bundan kuşkusu yoktu zaten Aimery'nin. Öyleyse... evet, öyleyse nasıl oluyordu da bu denli kolayca peki deyiveriyordu? Kendisi için hiç mi önemi yoktu bakire oluşunun? Eğer kendi içinde tutarlı biri olsaydı bu soruyu hiç sormazdı. Birbirlerinden ayrılmaları olasılığının kızca 'önem taşımadığını' sezmiş değil miydi zaten?

Bunun tam o gece olmasını kararlaştırdılar. Günboyu, her zamanki gibi art-ülkenin kısa kısa yollarını büyük bir dikkatle gezdikleri sırada, Pomme hiç de heyecanlı görünmedi. Öbür günlerde olduğu gibi, o gün de kır manzaralarının yüceliği konusunda Aimery'yle aynı görüşü paylaştı. Ve Cabourg'a dönerlerken, Ouistreham Limanının dalgakıran üstünde yürümek için arabadan indiklerinde, Pomme onun elini tuttu.

Akşam yemeğini, karşı karşıya oturup orada yediler. Pomme yine birkaç kez elini genç adamın elinin üstüne koydu. O ise, şaşkınlık içinde genç kızın, okunacak bir şey bulamadığı yüzüne bakıyordu. Bu sabah aldıkları karar aklına geliyordu; çok uzaklarda bir anı gibi olmuştu bu. Ve içinden şunlar geçiyordu: O anda Pomme elini tutmaktaydı, kendisi de elini usulca bırakıyordu onun eline ve sanki yıllanmış bir çift oluşturuyorlardı. Masanın bir kıyısından öbür kıyısına dek, tabakların, yarısı boşalmış bardakların ve yemeklerin arasından, dingin bir sevgi akımı geçmekteydi. Bu duyguyla Pomme'un aydınlanmış olan yüzü, saydamsızlığına karşın, bir an için ama net bir biçimde okunur oldu: Bu yüz karısının yüzüydü.

Pomme tabağındaki yeşilliği bitirdiğinde, hafifçe ürperdi. Aimery gidip onun arabada bıraktığı şalını getirdi ve omuzlarına örttü. "Mersi," dedi Pomme, o sırada yüzünde hamile bir genç kadın gülümsemesi belirdi. Üniversiteli genç içindeki bir başkaldırı hareketini bastırdı: Ya oyuna gelmiş, tuzağa düşürülmüştü ya da bu

akşam, kesinlikle savunmasız şu varlıkla, iğrenç bir iş yapacaktı. Bir sigara yaktı.

Cabourg'a dönüş yolunda Aimery, kentin girişine değin tüm kilometre taşlarını saydı. Eğer tek sayı çıkarsa, Pomme'un odasına hiç çıkmayacaktı.

Oysa istemek ya da istememek söz konusu değildi artık: Kararı olaylar vermişti. Şimdi genç adamla Pomme'un arasında geçecek olan şeyle, serüvenleri bitmiş oluyordu bile. Aimery bunun böyle olacağını biraz sezmesine karşın, birşeylerin akışını durduramıyordu artık: Tıpkı bir gezinti sırasında insanın yorulduğunu anlayıp hemen orada durmak istemesi gibi oldu bu; ama bir dönüş yolculuğu vardı yapılacak. Bu yolculuğu yaparken, gezinti, her an, çoktan bitmiş oluyordu onun için.

En son dakikaya değin, bu serüveni burada bitirmenin, ya da onu artık sürdürmenin hâlâ kendi elinde olduğunu sanmıştı (gezintiye çıkan kişi geldiği tepeyi hâlâ görebiliyordu: Hemen [kafadan] oraya dönebiliyordu.) Henüz olan olmuş değildi; bir başka dünyadan bir genç kızla kısa bir gezinti yapmış olmanın dışında, hiçbir şey olmayabilirdi de. Ve bu gezintinin anısını, bir *Ovide* cildinin ya da *Palud* ve *Meunier*'nin dilbilgisi kitabının iki sayfası arasında saklayabilirdi. Peki ama henüz iş işten geçmeden tam olarak neydi şu 'son an'? Acaba Pomme'a bu öneriyi yapmadan ve ona peki dedirtmeden önce miydi bu, yoksa bu işi tam yapmadan önce mi?

Durum ne olursa olsun, o gün olan her şey, sanki içlerine yerleşmiş ve onları egemenliği altında tutan, bilmedikleri bir güç tarafından yönlendirildi; tıpkı konuşurken sözlerimize egemen olan dil kuralları gibi. Sonunda söylemeye gerek olmayan bir şeyi de söylemiş olalım: Tüm bunlar, karşılaştıkları günden bu yana on-

lardan olan birikimdendi. Hatta belki de karşılaşmazdan da önce. Serüvenleri henüz başlamadan önce bir başlangıç vardı. Ve şimdi de, hiçbir şey bitmeden, öyküleri bitmişti. Ouistreham'dan sonra üniversiteli, kilometre taşlarına adeta acıyla bakıyordu. Eğer sayıları tek çıkarsa, genç kızın odasına hiç çıkmayacaktı. Ne var ki bu sayının on sekiz olduğunu önceden biliyordu. Bildiği bir şey daha var idiyse de o da bir çocuğun ateşle oynadığı gibi oynadığı 'artık çok geç' tam o andı işte. Pomme'a karşı cinsel istek duymadığı gibi hele onunla birlikte yaşamayı hiç istemiyordu. Gelgelelim, birlikte yaşayacaklardı işte, en azından bir süre. Peki, tüm bunlar niye? Çünkü bir kez başlamıştı ve işin kuralı vardı: Neymiş bu kural? İşte bunu pek bilemiyordu. Ama başlamış işe bir bitiş gerekirdi. Aimery o gece Pomme'un ardından merdiveni, sanki istemeye istemeye, boyun eğercesine çıkarken, içinde, saçma bir şey yapmakta olduğu duygusu vardı. Bundan böyle ne olacaksa, hep gereksiz yere olacaktı.

Pomme o gece, öbür geceler yaptığı gibi, kendi kendine soyundu, ağır ağır. Pantolonunu, ütü çizgilerini denk getirdikten sonra, bir sandalyenin arkalığına koymuştu. Onun bu derece sakin oluşu karşısında, genç adam, şaşkınlıktan donakalmıştı; bu çok sade ve konuşmasız soğukkanlılığın yanında, sabahtan beri, kendi vücudundan Pomme'un vücuduna doğru kendisinin bekleyip durduğu bir yöneliş hareketi, gerçekten gülünç bir çaba, bir sıkıntı gibi göründü ona. Ama Aimery, genelde Pomme'un kendisi gibi kılı kırk yaran biri olmadığını bilmiyordu.

Pomme çarşafların arasına kayıp gitmiş ve yine tek söz etmeden Aimery'yi beklemeye başlamıştı. Aimery de ona söyleyecek tek söz bulamıyordu. Ama az önce

yatağa çırılçıplak ve sanki üşüyormuş gibi hafifçe büzülerek sokulduğunu görmüştü. Kilidini kırmaya çekine çekine razı olduğu ve yalnızca bir saniye gördüğü için henüz paha biçilememiş olan bu vücudun kendisine sunulurken hemencecik gizlenmiş olması, genç adamın elini çarşafa dek taşımıştı: Bu el (o da kılı kırk yaran bir eldi) Pomme'un örtüsünü usul usul açtı.

Derin derin düşünerek sevişmişti onunla ve hep o örtüyü kaldırırken yaptığı gibi. Aimery daha önce de tatmıştı bu zevki, ama asla bu heyecanı duymamıştı. Ne var ki haz duyduğu anda heyecanı, kaynağı kurumuş gibi bitiverdi, demek ki genç kızın kendisi değildi bu kaynak.

Daha sonra Paris'te üniversitelinin odasında sürdürecekleri yaşamı konuşmuşlardı.

Pomme uyuyakaldı. Aimery onun soluk alıp verişini dinliyordu. Değişen bir şey yoktu: Yine Pomme'un o dingin, ulaşılamaz, anlaşılmaz hali. Aimery yalnız kalmıştı. Onu uyandırmak, sarsmak isterdi ve isterdi ki Pomme birşeyler desin, mutlu ya da üzgün olduğunu söylesin, fark etmezdi. Aimery yataktan kalktı. Pencerenin yanına gitti. Gökyüzü siyah çini mürekkebine batmıştı. Parıldayan yıldızlardan bir örtü falan yoktu. Bir yağmur damlası düştü, sıcacık. Sonra... hiçbir şey. Yaprak kımıldamıyordu. Denizi duyuyordu, çok uzaktan. Pomme'u uyandırmayı istemiyordu. Uyansa ne yazardı? Derin uykusunda olduğu kadar uzaklarda olurdu çünkü. Bu durumda, sabahın olmasını bekledi. Mutsuz değildi. Hatta düş kırıklığına uğramış da değildi. Sabır gösterecekti. Paris'te durum, kesinlikle farklı olurdu. Ve zaman çabuk geçiverirdi. Acaba birbirlerinden ayrıldıktan sonra da Pomme'u düşünür müydü, merak ediyordu. İçinde, geleceğin özlemi vardı biraz.

Genç adam, Pomme'un, Nanterre ya da Suresnes yakınında oturan annesiyle tanıştırıldı. Pomme, aynı dili konuşmayan iki devlet başkanına çevirmenlik eder gibi oldu. Herkes çok çekingen davranıyordu. Genç adam aşırı derecede nazik göründü. Kadın ise saflıkla, 'Hizmetinizdeyim efendim' tavrına girdi.

Aynı gün, üniversitelinin odasına yerleştiler, daha doğrusu Sébastian-Bottin Sokak, 5 numaradaki, sakil bir tavan arasına. Ama binanın burjuva bir görünümü vardı, en azından çatısına bakılmazsa. Pomme evin bu derece basit hali karşısında ilk anda şaşkınlığını gizleyemedi. Sevgilisi için hiç de böyle bir yer hayal etmemişti. Hem böyle tavan arasındaki odaların pencerelerinde çiçekler olurdu, duvarlara iğnelenmiş güzel kartpostallar, alacalı bulacalı bir yatak örtüsü, bir gitar olurdu ve yerlerde nota yazılmış sayfalar, bir de aydınlanma için mumlar. Fakirlik bir üniversiteli için gelip geçici, atlatılması gereken bir dönemdi. Pomme televizyonda Schubert'in gençlik yıllarını seyretmişti de...

Kısa sürede, köşe bucağa dek odaya yerleşti. Duvarları sildi, parkeyi cilaladı. Kitapları boylarına ve renklerine göre dizdi; perdelik kumaş satın aldı, dolabın raflarını, daha temiz görünsün diye glase kâğıtla kapladı. Ve öğrencinin tek kişilik yatağının yerine, 1.40'lık kocaman bir yatak koydular. Pencerenin önüne sıkıştırılan çalışma masası yüzünden pencere açılamaz olunca, onu odanın dışına çıkardılar ve bir briç masasıyla, işi yapay yola döktüler: Pencereyi açmak ya da yeri biraz genişletmek istediklerinde bu masayı kaldırıp somyanın altına sokuyorlardı.

Pomme evde yemek yapmak istedi. Briç masasının üstüne bir buket çiçek koyacaklardı. Kalkıp bir ısıtma aygıtı aldılar. Ve elektrik prizlerinden birini buna dönüştürmek gerekti. Aimery, ev sahibi kadınla sorun çıkar diye biraz mırın kırın ediyordu, bunu yapmaya

hakkı olduğunu pek sanmıyordu; üstelik etraf yemek kokacaktı. Yine de süpürgeliğe, yeni prizi yerleştirmeye razı oldu: Erkek işiydi bu.

Duvara asmalı, küçük bir dolap edindiler, lavabonun bulaşık evyesine dönüşmesi gereken saatlerde, tuvalet malzemelerini bu dolapta bulabileceklerdi.

Aimery böyle mavili-beyazlı, minik koton perdeli bir tabloda yaşamayı, daha çok eğlenceli buluyordu. Daracık alanı paylaşmaktan ve çalışma masasının yatağın altında yitmesi gerektiğinde, her kez kâğıtlarının ve kitaplarının tam hesabını tutmak zorunda kalmaktan hiç de hayıflandığı olmuyordu: Bir tavan arasında, aşkın güleç yer sıkıntıları.

Sabahları ilk kalkan Pomme oluyordu. Yıkanırken Aimery onu seyrediyordu: Tam kalçaların başlangıcında iki küçük çukur vardı ve yuvarlacık omuzlar! Gürültü yapmadan, çabucak giyiniyordu. Sonra gidip Aimery'yi boynundan öpüyordu. Aimery o sırada, yarı gülümseyerek yarı homurdanarak yeni uyanıyormuş numarası yapıyordu. Ve o gittikten sonra kalkıp üstü kremalı kahvesini içmek üzere *Jean-Bart*'ın yerine iniyordu. Ve çifte ayçöreğini yemek üzere. Önce yarım saat, geleceği üzerinde düşünceye dalıyordu. Pomme'u ara ara düşünüyordu.

Pomme, evin fazladan harcamalarını kibarca ve neşeyle üstleniyordu; varlığı insana ağır gelmiyordu, düşünceli alınlı genç adamın kimi zaman suskun isteğine uyarak ortadan kaybolmayı biliyordu. Üniversitelinin tatili henüz bitmediğinden, ya odada kalıp kitap okuyor, ya da güzel eylül günlerinden yararlanarak Sen Nehri üzerindeki köprülerde, Tuileries Parklarında gezinti yapıyordu. Louvre'de bir saat kaldığı oluyordu. Bu dönem yaşamının en mutlu dönemlerinden biri olacaktı. Özgürlüğün ve kendi kendisiyle barışıklığın tadını hiç böyle çıkarabilmiş değildi. Öğleden sonra, tüm

vaktini gezip dolaşarak geçiriyordu. Ve ancak güneş batarken, Pont des Arts'dan, Institut'den ve üniversite sokağından geçerek eve dönüyordu: Düşünüyordu ki o günlerinin yaşamı, dolu dolu anlamıyla bu saygın adların karıştığı bir yaşam olmuş olacaktı. Ama yine de bir Edmond-Gondinet Sokağında, Paris XIII'de oturmak bambaşka bir şey olurdu, değil mi ya! Ya da Octave-Chanute Meydanında, Félix-Potin heykelinin yukarılarında! Pomme, ancak odaya çıkarken geliyordu aklına. Ona satıcıların yanında rastlamaya çalıştığı da oluyordu.

Pomme'a giyinmeyi öğretmişti: Kuaför salonu stilinden apayrı bir tarzda giyiniyordu artık. Blucin ve sanki sayfiye yerindeymiş gibi espadril giyiyordu (işyerine giderken ise, etek ve rugan pabuçlar). Şömizye bluzunun altına sutyen giymemeye sonunda razı olmuştu. Göğüsleri biraz yağlanmış olmasına karşın yuvarlacıktı ve bir tangonun ağır ritmi gibi yumuşacık. Cumartesi akşamları, üniversiteliyle birlikte Sait-Germain Meydanına giderlerken, saç kıvırma aletiyle ufacık ufacık bukleler yapıyordu saçına.

İşte kahramanlarımızdan her birinin konumu: Pomme ev işlerini üstlenecek, Aimery ise geleceğe dönük projeleri. Pomme'un bu projelere katılmaya vakti olmaz. Zaten onun üstlendiği görev değil bu; Pomme günübirlik yaşamak zorunda. Aimery'nin projelerine gelince, o bir tek bunu yapsın yeterdi, başka bir şey yapmasına pek gerek yoktu. Böylece Aimery'yle Pomme, minnacık odalarında ve yapay bir yakınlık içinde, birbirleriyle asla kesişmeyen iki koşut yaşam sürecekler. Aimery bundan hoşnut kalacaktır, çünkü geleceğin müdürü için asıl olan, rahatının bozulmaması. Pomme da zaten onu asla rahatsız etmeyecektir; hatta daha faz-

lasını yapacaktı. Aimery'yi rahatsız edebilecek şeylerle onun arasına girerek, Aimery'nin kendini rahatça derin düşüncelerine ve kitaplarına vermesine olanak sağlayacaktı.

Ama işin en önemli yanı, Pomme'un özellikle de Pomme'un, bu birliktelikten hoşnut olduğunu düşünmesiydi: Sevgilisi incelik gösterip ya da öylesine, Pomme'un yıkadığı bir tabağı kurulamaya ya da yatağı düzeltmeye kalksa, Pomme hemen karşı çıkacaktı: Bunu yapmamalı, Aimery böyle işleri bilmemeli, çünkü ancak bu sayede okuyup inceleme yapabilir, gerektiği gibi düşünme olanağı bulabilirdi. Ve Pomme bunun bedelini ödemeyi boynunun borcu bilmenin ayrıcalığını yaşamış olacaktı. Üniversiteliye vereceği bu basit hizmetlerle, onun bilgisine, cevherine kendinden bir katkıda bulunmuş olacaktı. Aimery'de, kendinden birşeyler bulunmuş olacaktı. Tek istediği buydu Pomme'un.

Anlaşılan Pomme, iflah olmaz işçiliği ve taparcasına sevgisinden ötürü, günlük işlerin içinde yitip gidiyordu. Ve tam sevgilisine ulaşacağı anda, kendisinin ve kimi şeylerin sürekli biçimde ortadan çekilmesi, tıpkı bir hükümdar geçerken, halkın iki yana açılması gibi bir durum yaratıyordu. Öyle ki, üniversiteli bir şeyin kendisini sürekli çevrelediğini ve dört bir yandan sıkıştırdığını, ancak kafasında takıntı haline gelmiş bu şeyin, son anda birden yok oluverdiğini görüyordu. Pomme'un çekip çevirme hizmeti kusursuzdu. Genç ev kadınının incelikle ve titizlikle ortadan kayboluşunda bile bir tür aşırılık ve gereksizlik vardı. Delikanlı kendisine daha az ilgi gösterilmesini isterdi.

Aimery, çok geçmeden, Pomme'un işe gittiği zamanları ve kendisinin uzun saatler boyunca yalnız kalabilmesini, elinde olmadan arar oldu. Kendi kendine Pomme'u beklerken geçen saatler diyordu bu yalnızlıklara. İşte böyle oldu, Pomme'un Aimery için yaşamaya

başlaması: Kendisi ortadan kaybolarak, ötekini kendinden uzaklaştırır biçimde.

O gece, yatakta, genç kız, mavimsi, çarşaflar açık. Tüm varlığı, karnının altındaki nebülözden –merkez burasıydı– başlayarak, çok şiddetli bir ışık yayıyor. Nemli gecede duvardaki lamba, ufak bir buz parçası.

Üniversite öğrencisi, açık duran pencereden aşağı sarkmış, geçmekte olan otobüsün tepesine bakıyor. Ropdöşambrını yeniden giymiş: redingot sanki.

Kımıltısızlık. Oda balmumu heykeller müzesi gibi.

Genç kız usulca kapıyor bacaklarını. Genç adam pencereyi kapatıyor. Sırtı dönük, bir an öyle duruyor. Lamba var olmayı sürdürüyor yalnız yalnız.

Erkeğin yanı başında bu suskun yaşam, yürek sızlatan bir şeydi. Genç adamın içinden geçirdiği bu sarsıcı ve adeta naif bir içtenlikle söylemek istediği şey şu muydu acaba: İnsan ruhları, kesişmeyen iki koşut dünya olarak kalırlar, çaresi yoktur bunun; kucaklaşmalarında ve en içten kaynaşmalarında bile, gerçek bir buluşmanın dinmeyen susuzluğu vardır hep! O anda Aimery'ye öyle geliyordu ki, Pomme'a söylediği her söz, kaçırılmış bir başka randevu demektir. Pomme'a açıldığı zamanlar için hayıflanıyordu, ona anlattıkları, gerçekte kimseye söylemediği şeylerdi.

Ama ara sıra, kendi kendine şöyle dediği de oluyordu: Pomme kendisini anlamasa bile, buna karşılık, kendisi Pomme'u anlıyordu ve Pomme'un söylemeyi beceremediği sözlerin ötesinde onu anlayabilecek tek erkek kendisi olduğu için, en azından bu sayede bir çift oluşturuyorlardı. Bu anlamda, onlar birbirleri için yaratılmışlardı, toprağa gömülü ve artık varlığı kimsenin işine

yaramayan bir heykelcikle onu gün ışığına çıkaran bir arkeolog. Pomme'un güzelliğine gelince, bu güzellik geçmiş zamanlara ait, unutulmuş ve böylesine saf bir bedende ve ruhta, gizemlerinin gün ışığına çıkması sayesinde, bir hiç olmaktan kurtulmuş, onca kuşakların ve annesi gibi binlerce zavallı yaşamın kırık dökükleri altında kalarak değişime uğramış bir güzellikti; genç adamın aradığı da tam tamına buydu işte, üniversiteli öğrencinin de, Latince üstadının da, kendini beğenmiş ukala herifin de aradığı buydu. Aimery'nin sürekli yürek daralmalarının, bugünkü dünyayı durmadan yadsımasının bir tek nedeni vardı: Günün birinde, güzellerin arasında bir güzelle karşılaşmak isteği, öbürlerine benzemeyen, düşünülüp yaratılmış koşullarda değil de, kaderin bir lütfu olarak, karşısına birdenbire çıkıverecek bir güzel; işte tam tamına Pomme gibi.

O zaman Aimery, kendi kendine, 'Onun gibi binlerce kız yok mu?' diye soruyordu. Zaten kendisi değil miydi Pomme'a kendi istediği şeyleri katan ve sonra da bunları onda bulduğunu sanan? Aimery için Pomme, sürekli bir inan tazelemesi oluyordu: Acaba kendisiyle bu serüvene isteyerek mi girmişti, yoksa yalnızca onu kabullenmiş miydi? Hani yüzlerce kız vardır, karşısındaki erkeğin hareketlerine, buna karşı koyma çabasını anlamsız buldukları için, kendilerini, hiçbir şey beklemeden bırakıverirler ya, onlar gibi mi? Ve Pomme'un bundan zevk alması da bu boyun eğişin bir parçası mıydı yoksa? İşte bu kesin değildi: Tam tersine, duruma ilk şaşan ve kafası karışan Pomme oluyordu sanki; bundan ötürü özür diler gibi bir hali vardı Pomme'un.

Aimery, Pomme'un, kendisinden ayrıldıktan sonra, belki on, belki yirmi erkekle hatta yüz erkekle tanışıp bir gece, bir yıl ve hatta içlerinden birinin aklına Pomme'la evlenmek gelirse, yaşamı boyunca bile bunların sevgilisi olabileceğini düşünüyordu. Yalnızlığı içinde

uyuduğu uykusundan, bu sahte hareketler yüzünden, hiç uyanmamış da olabilirdi. Aimery karşısına çıkan ilk erkeğin cinsel isteklerine boyun eğerek kendi cinselliğini bu yolla bitiren, yok eden ve böylece karşısındaki erkeği önemsemediği gibi, asıl kendini hiçe saymakla kendi kişiliğini silen kızları, adeta tiksintiyle ve aşağılayarak düşünüyordu.

Bu yüzden genç adam, böyle birine biraz olsun değer verdiği (ve herhalde) aslında başkalarına ait olması gereken sevgisinden ona da biraz gösterdiği için kendine içerliyordu.

Aimery'deki bu 'daha başka şey' takıntısı, yerde bulduğu ve belki kimsenin el sürmeye tenezzül etmeyeceği beş para etmez şeyleri altın sanmasına neden oluyordu. Ve de kendisinin Pomme'u gerçek anlamda görmüş olan tek erkek olma ayrıcalığına sahip olması, öte yandan Pomme'un bu sayede değer kazanmış olması nedeniyle, Aimery'nin içine zaman zaman öyle bir kurt düşüyordu ki, cici bir beyaz kaz gördüğünde kendinden geçen bir bön, bir enayi, kadın görmemiş bir toy delikanlı gibi görüyordu kendini.

Pomme'da sinirlendiği şey, kendisinden hiçbir istekte bulunmayışı ve bu yolla Aimery'ye verdiği şeyi de hiç değerli görmemesiydi. Ama anlaşılan, Pomme hiçbir şey almak isteğinde değildi. Aimery ona, gece yatana dek, istediği kadar kötü davransın ve kendisiyle konuşmamakta direnşin, Pomme'un en ufak bir sızlanışı olmazdı, kendisinden hiçbir istekte bulunmazdı; sonunda yine, kendi sert tutumundan ötürü duygulanarak yumuşayan Aimery olurdu; o zamanlar Pomme'un katılığı onu şaşırtırdı. Ve filtreli *Gitane* paketinden bir tane alıp yakardı.

Şimdi artık Pomme'la uzun boş saatlerini geçirmekten sakınır olmuştu, o suskunluklar yüzünden: Onun suskunluğu, kendisinin suskunluğu, sonra yine

onun suskunluğu. Pek fazla uzamayan akşam yemeklerinin ardından, Aimery öğle sonrası olduğu gibi, kitaplıktan getirdiği kitapları yine okumaya başlıyordu. Pomme da uzun uzadıya bulaşık ya da çamaşır işiyle uğraşıyordu; Aimery'nin yanında boş durmaktan korkuyormuş gibiydi. Bulaşığı ya da çamaşırı bitirince, Aimery'nin okumasını önerdiği, Gallimard Yayınevinin kitaplarını karıştırıyordu. Pomme'un parmaklarında, Limonlu Paic deterjanının hoş kokusu duyulurdu.

Bir de pazar günleri vardı. Aimery pazarları ara sıra ailesine giderdi; ama Pomme'u bırakıp gitmekten hoşlanmıyordu (bir pencereyi açık unutmuş gibi oluyordu çünkü). Bu yüzden çoğu kez Pomme'un yanında kalıyordu. Böylece hiç değilse, genç kızı yapayalnız, ama sıkılmayı bile beceremeyen ve kendisine olan aşkından ötürü birtakım gülünç işlere girişmiş haliyle düşünmekten kurtulmuş oluyordu. Normandiya'dan her dönüşünde, pazar akşamları, çocuksu bir armağan olarak tığ oyasıyla süslenmiş yeni bir kırlent veriliyordu kendisine. Ya da geçen kıştan kalma, Aimery'nin nasılsa atmayı unuttuğu bir giysi, özene bezene onarılmış oluyordu. Kendisi için olduğu kadar, Pomme adına da utanç duyuyordu Aimery: Bu önemsiz yanılgılarda korkunç bir şey vardı. Aimery susuyordu. Pomme'a bunu nasıl anlatacağını bilemiyordu çünkü. Hem anlatılacak bir şey de yoktu. Bu durumda pazar günleri onun yanında geçirmeyi yeğliyordu; böylece Pomme'u gözetleyebiliyor ve bu aptalca özverilerin utancından onu korumuş oluyordu; daha doğrusu, kendisi bu yüzden biraz vicdan azabı duymaktan kurtulmuş oluyordu.

Ama onunla konuşacak laf bulamıyordu. Pomme'a göre ise durum böyle iyiydi. Aimery kalkıp kitap okuyamazdı ya; Pomme'u da sabahtan akşama okumaya zorlamak olmazdı. Bırakıyordu, biraz iş yapsın; zaten yapma dese de o yine yapardı. Aimery o zamanlar,

Pomme'a adeta acıyarak ve onun adına biraz üzülerek düşünüyordu da, yaşamlarını geçirdikleri bu tek odada temizleme, onarma ya da yerleştirme zahmetine değecek hiçbir şey de yoktu.

Ne Pomme'un ne de Aimery'nin yakın arkadaşı, en azından birinin 'öbürüne tanıtacağı' bir dostu olmadığından, ne ziyarete gitme, ne de konuk ağırlama olanakları vardı. Pomme artık Marylène'in stüdyosuna adımını bile atmıyordu. Hoş, Marylène'in de şimdi Pomme'la ilgilendiği yoktu ya.

Böylece iki sevgili ya sinemaya gidiyorlardı ya da çıkıp dolaşıyorlardı. Üniversiteli, Sen Nehri üstünde Pont-Neuf Köprüsündeki ışık yansımalarına ve Tuileries parklarının kasım sisine olan hayranlığını yüksek sesle dile getirme alışkanlığını hâlâ yitirmemişti. Anlaşılan Pomme'la birlikte yaşamaya başlayalı, 'güzel şeyler' karşısında romantikçe ve ukalaca mest olma gereksinimi adamakıllı azmış bulunuyordu. Bir şeyi dümdüz sevemiyordu; ille de ondan bir sonuç çıkaracak, bir hükme varacaktı. İyiyi kötüden ayırma alışkanlığını hâlâ tam olarak sonuçlandırmış değildi. Elinde değildi ki bu: ayırtman, sayman, adli tabip olmaktan kurtulamıyordu. Güzelden duyulan zevk ise, pek az işin içine giriyordu; basit bir eğilime kendini kaptırmamaktan zevk alıyorsa, o başka tabii (ama bir 'eğilim' duyabiliyor muydu acaba?) Aimery'ye zevkten çok, içsel baskı gerekiyordu.

Ya Pomme? Acaba o da biraz olsun, Aimery gibi duyumsayabiliyor muydu bu şeyleri? Gerçi Aimery onun önemsiz kişiliğinin kofluğundan giderek daha çok kuşkulanır olmuştu, ama yine de denetlenecek durumların arasında bu da vardı. Ona hayranlık uyandırıcı ne gösterse, Pomme hemen onaylıyordu çünkü. Ama acaba bu 'evet' Pomme'un uysallığından mı kaynaklanıyordu (Aimery'den çekiniyor ve bu yüzden ev işlerine sığınıyordu), yoksa içtenlikle mi 'evet' diyordu? İşte bu-

nu merak ediyordu Aimery. Peki ama içten söylemesin de ne yapsındı? Bu da elbette, uysallığının bir parçasıydı. Aimery giderek şu kanıya vardı ki Pomme'un içtenliği bir anlam taşımıyordu: Herhalde Pomme'da, Aimery'nin duyduğu coşkuyu o anda kendisine ileten bir şey vardı. Ama bu durumda, aynı coşku olamazdı ki bu.

Nitekim günün birinde Pomme'u yakaladı. Saint-Etienne-du-Mont Kilisesini gezmekteydiler (elbette her zaman olduğu gibi, yine bizim Chartes'lının müthiş baskısı altında ve yönlendirilmiş bir geziydi bu). Pomme biraz oturmak istedi (oysa böyle 'istekte bulunmak' hiç âdeti değildi): Aimery ona, "Yoksa kendini yorgun mu hissediyorsun?" diye sordu. Pomme ise yorgun olmadığını, her şeyin çok iyi olduğunu, ancak kilisede biraz daha eğleşmek istediğini, çünkü 'böyle yerlerin onda dua etmek isteği uyandırdığını' söyledi. Dışarı çıktıklarında Aimery ona (o zamana değin sormayı hiç düşünmemiş olduğu soruyu) sordu: "Tanrı'ya inanıyor musun?" O anda Pomme'un bakışlarında, bir anda gelip geçiveren sonsuz bir sevecenlik ışıltısı oldu ve "Tabii ki!" diye yanıt verdi. Aimery, ilk olarak yanıtın kendisine verilmemiş olduğu, kendisinden gelen baskı altında verilmiş bir yanıt olmadığı izlenimini aldı; Pomme sanki başka birine yanıt vermişti, Aimery'nin arkasında durmakta olan ve varlığını kendisinin fark etmemiş olduğu birine. Paris V. Emniyet Amirliğinin önünden, Soufflot Sokağını geçip gittiler. Nöbet tutan iki güvenlik görevlisi Pomme'a, aynı askerce bir şehvet düşkünlüğüyle yiyecek gibi baktılar.

Genç adamla genç kız, pencere yanında, karşı karşıya. Kompartımanda başka kimse yok. Genç kız kanepe-

de dimdik, dizlerini birbirine bitiştirmiş oturuyor. Genç adamın huzurunda ya da huzura çıkmaya hazırlanıyor. Külçe gibi kımıltısızlık. Genç adam kıza bakmıyor. Çoğu çıplaklaşmış ağaçların hızla fırçalayarak geçip gittiği cama dönük yüzü.

Pomme o gün, genç adamın malını mülkünü görmüş oldu: Şatoyu, anne-babasını ve iki yanı böğürtlen ve çalılık, dar ve çukurca patikalarda, onun çocukluk dünyasından kalan bölük pörçük şeyleri.

Şatonun ana bölümünü oluşturan alabildiğine geniş ve belli belirsiz av hayvanı kokusu sinmiş mutfakta, binaların sundurmasını andıran bir şömine bulunuyordu. Buz gibi soğuk bir yer. Ama yine de şatonun öbür bölümleri, örneğin Aimery'nin pek hevesle gezdirdiği odalar ve salonlar çok daha soğuktu. Bunların dışında, gidip gezmedikleri çiftlik binaları, bir de Pomme'un kule sandığı bir güvercinlik vardı.

Genç adamın babası, tartışmasız, bir süvari subayı havasındaydı ve tam bir seyis gibi giyinmişti. Annesinin ise kemiklice bir tür kibarlığı vardı. Pomme müthiş ürkekleşmişti burada. O sabah, giyeceği en uygun etek-bluzu seçmek için tam bir saat uğraşmıştı.

Öğle yemeği yendi. Aimery'nin babası, her bardağı bitirişinde dilini şapırdata şapırdata, adamakıllı içmişti. Pomme onun halini tavrını kaba ve eski moda buluyordu. Yemeğin sonunda ataerkillik üzerine bir-iki gönderme yaptıktan sonra, kendisi tam sarsak bir ataerkil reis olarak, hafifçe yalpalayarak işine gitti.

Aimery şömineyi yaktı (bir mağarada idare lambası sanki). Annesi kahveyi hazırladı. Pomme da meşeden yapılmış, üzerine örtü örtmeden yemek yedikleri uzun masanın üstündekileri toplamak istedi. Ancak, evin hanımı bırakmadı. Ve bir düğmeye basmasıyla, içeri pek kirli paslı bir köylü kadın daldı. Tabakları, ça-

tal-kaşıklarla birlikte evyenin içine yığdıktan sonra, üzerine musluktan, aksi aksi su fışkırttı.

Şöminenin karşısında, kafeinsiz kahveler içildi. Hanımefendi, Recamier stili bir divana uzandı, taşlık bir çölü anımsatan bu mutfağın ortasında, garip kaçan bir konfordu bu. Pomme ise sırtını dimdik tutarak, hasır bir iskemlede oturuyordu. Görüşüldü. Annesinin genç kıza sorduğu birkaç soruyu Aimery kendisi yanıtladı. Ama hanımın ilgilendiği şey yalnızca kendi sorularıydı.

Pomme, alçakgönüllü ve suskun, kendisi için konuşulanları dinledi: Konuşmaya katılmasının gerekmediğini anlamıştı. Kendini incelenmeye alınmış bir eşya gibi hissediyordu: bir satıcı vardı, Aimery; bir de müşteri vardı, annesi. Ne var ki bu iki dalavere ortağı arasında ne almak-satmak ne de onaylamak-onaylamamak söz konusuydu. Eğlenmekti onlarınkisi. ('Şirin kız ama tabağın teki' kararına varan kadın, şöyle bir baktı oğluna ve aynı bakışla, "Demin verdiği yanıtı duydun, değil mi?" diye sordu ona. Oğlu sessiz kalarak, "Ama ağzını hiç açmadı ki," karşılığında bulundu. Buna karşın Aimery, annesinin bu eğilip bükülmez ve uyanık görüşünden etkilenmeden edemedi.)

İki genç, şatonun çevresindeki boş otlaklarda gezindiler. En yüksek ağaçların koyu koyu dalları yüzünden, gün ışığında, şurada burada çatlaklar oluşmuştu bile ve çayırları çevreleyen ulu ağaçların tepelerinde güneş giderek ufalıyordu. Pomme, Aimery'nin elini tutmuştu; ama o hemen az sonra, hızlı ve sıkı basan bir taşra soylusunun adımlarıyla, önden gitmeyi yeğlemişti. Pomme ise kuaför salonunda giydiği çok yüksek topuklu pabuçlarıyla bileğini burkmadan yürüyebilme çabasındaydı.

Çakıllı bir patikadan eve döndüler. Aimery yine önde, Pomme ise, onun ardından, tekerlek oluklarıyla çakılların arasında sendeleye sendeleye. Aimery yine Pomme'a, sonbaharın birdenbire uyandırdığı ürperişler-

den, beyaz ya da gri molozla kaplanmış gökyüzünden ve ağaçların da giderek aynı tarzda taşlaşmakta olduklarından söz ediyordu. Her yeni esinle gelen bu şiirsel şeyler Aimery'nin dudaklarının çevresinde bir sis oluşturuyordu ki buna bayılıyordu Pomme. Genç adamın ruhuydu bu. Ve Pomme, suskunluğu içinde, kendi ruhunu onunla kaynaştırmaya çalışıyordu.

"Bari söylediklerime kulak versen!" dedi birden, Aimery ve sonra susmaya karar verdi ve epeyce geride kalmış bulunan, yine bilekleri burkulup duran kuaför kıza hiç ilgi göstermeden, hızlı hızlı şatoya döndü. Mutfağa girip kapıyı kapattı. Birkaç dakika sonra Pomme geldiğinde, "Paris'e dönüyoruz!" demekle yetindi. Kadın da oradaydı ve oğlunun sözlerini pekiştirdi: "Sizi bu gece alıkoymayı isterdim, ama kanımca uygun düşmez." Pomme karşı çıkmadı. Gerçi patronu iki gün izin vermişti, ama başka zaman kullanıverirdi iznini.

Sanki Pomme'un zekice davranmasını engelleyen, belki de yasaklayan bir şey vardı. Hiç soru sormazdı. Hiçbir durumda merak duymak, şaşkınlığa uğramak istemezdi.

Ve günün birinde, Aimery onun dişlerini fırçaladığını duymanın, sinirlerini bozduğunu fark etti.

Bu çok şiddetli alerji gibi şey, daha önce Aimery'nin hiç başına gelmediği için, daha bir hızla azdı: Yatakta onun ayaklarının kendisine değmesine dayanamaz oldu. Geceleri, onun soluk alıp verişini duymaya dayanamaz oldu.

Pomme, varlığıyla dostunun sinirini bozmaya başladığından, belli belirsiz kuşkulanmaya başlamıştı herhalde. Bunun üzerine, her zamankinden daha az göze

batar, daha hamarat, ev işleriyle daha çok uğraşır oldu. Ne var ki Aimery, başkaldırmasına izin vermediği gibi –kendi içinde bile– Pomme'a karşı en ufak bir serzenişte bulunmasına engel olan bu sonsuz ve aşırı derecede belirgin alçakgönüllülük yüzünden kendini daha da tutsak hissetti. Bu onu gizliden gizliye çileden çıkarıyordu. Pomme'un o dayanılmaz masumluğu, kendisinin en doğal hakkı olan başkaldırıdan onu yoksun etmekle kendisine uygulanan bir baskı halini almış oluyordu. Pomme'un varlığının silinişi akıl almaz bir ağırlık olmaktaydı.

Ayrıca, genç adam, tüm bu duyguların kökeninde, bundan böyle o denli alçakgönüllü bir bakışın altında yaşayacağı için, gittikçe büyüyen bir utanç duyar oldu, öyle ki bu bakış onu, yani üniversiteliyi de kendi alçakgönüllülük düzeyine çeken bir güce sahipti. Böylece Pomme'un bakışına yansıyan kişi, gerçekte, asla Aimery'nin kendisi olmuş olmuyordu. Aslında Pomme'un, Aimery'nin burnunun dibinde, ama Aimery'den başka biriyle yaşadığı düşüncesi ve kuşkusu bir bıçak gibi saplanıyordu genç adamın yüreğine.

Zaten Aimery, öyle sanıyordu ki, günün birinde, Pomme'a karşı duyduğu sevecenliğin, ona olan aşkının bir içsel pazarlıktan başka bir şey olmadığını kabullenmek zorunda kalacaktı. Bunu açık yüreklilikle kendine bile itiraf etmemek ise bu pazarlığın sözleşmesinde yer alacaktı.

Pomme'a olan eğiliminin en başlarında, bu denli içtenlikten uzak olmasa da, bu eğilimde gelecek günlerin öfkesi yatıyordu. Bu sevgiye kendini istemeye istemeye bırakmıştı ve tam bıraktığı anda, sonunun iyi bitmeyeceğini bile bile razı olmuştu buna. Hem niye açıkça demiyoruz ki, bunun iyi bitmemesi de zaten hesapta vardı!

Aimery anladı ki, sevgilisinin yanındayken duyduğu rahatsızlık (içine attığı öfke, peki kime karşı; Pomme'a mı yoksa kendine mi?) onu (epey zamandır) çileden çıkaracak hale gelmişti, ancak bu yönde bir kuşkusu vardı: Kendisine ne derece aşina idi bu öfke? Ta başından beri Pomme'a olan aşkından ayrılmaz bir duyguydu bu. Ve birinden ötekine, yani aşktan öfkeye geçiş, aynı özün, belli belirsiz bir değişime uğramasıyla olmuştu.

İşte bu nedenle, kendini hemen öfkeye kaptıramadı. Bu öfkede, henüz tam olarak değişime uğramamış, epeyce sevecenlik bulunduğunu görüyordu. Pomme'un bir zamanlar Aimery'yi kendine âşık eden ve biraz düşündüğünde, hâlâ sevdiği o suskunlukları, o boyun eğişi, ruhunun o arı duruluğu birdenbire nefret edebileceği şeyler değildi ki.

Çünkü Pomme'la birlikte olmadığı zamanlar ona hâlâ gereksinim duyuyordu. Sanki bir şeyi eksikmiş gibi oluyordu ve Pomme'du eksikliğini duyduğu. Gelgelelim Pomme akşam eve döndüğünde ve odaya girer girmez, Aimery bir doyuma ulaşmadığı gibi, sevinç de duymuyordu. Tam tersine Pomme'un varlığı, onu Pomme'suzluktan yoksun etmiş oluyordu. Her seferinde varlığıyla yokluğu belirsiz, yine o Pomme'cuktu çıkagelen, büyük bir düş kırıklığına uğruyordu Aimery ve yine öfkesi kabarıyordu: Gün boyu onunla buluşacağı saati beklemişti, ama gele gele bir başkası çıkagelmişti. Ya ne bekliyordu ki Aimery?

Pomme'un sıradan kaderinin ortaya koyduğu kara mizah şu ki, akşam yemeğini hazırlayıp Aimery'nin ardından karnını doyurmaya başlayan genç kız, delikanlının içsel dramına tam tamına uygun kişilikti: Onun yaşamında rol almaksızın var olmak. Aslında, hiç kimse oynayamazdı bu rolü.

Gelecekte bir gün, şöyle bir şey anımsayacaktı Müdür Bey: Vaktiyle kendisi de (yirmi yaşında) henüz bir çocukken, yoksulluğu gizem dolu bir kızla tanışmıştı. Sürdürülmesi olanaksız o kısa ömürlü birlikteliğin kendisinde bırakmış olduğu ve zamanla yumuşak bir gölgelenme sonucu adeta minyatürleşmiş bu hayale, duygulanarak bakacaktı. Gençliğinin bu tuhaf dönemini aklına getirdikçe, kendini ancak yarım yamalak tanıyabildiği için, özellikle zevklenerek bakacaktı ona. Belleğinin, anıları iyi koruyan bir bölmesinde gizlenen (hiç kimseye anlatmayacaktı bunu, hatta karısına bile), geçmişten edindiği bu küçük mirasın, sonuçta güzel bir düş ürünü olabileceğini ve yaşamının anlı şanlı, önlemlere dayalı yönetiminde, kokusu çıkmamış bir batakçılık olarak kalacağını asla bilmeyecekti. O günlere duyacağı özlem, hatta pişmanlıkları, Aimery için yasak bir sermaye, önemini günbegün daha iyi kavrayacağı, düzeyli ve ince duygularına bir anakaynak oluşturacaktı.

Aimery uyumuyor. Pomme'u uykusunda seyretmeye başlayalı, gözüne uyku girmiyor. Pomme'un yüzü, bir kezliğine aydınlanmış. İçindeki gülümseme yüzüne vurmuş, ışıldıyor. Düş görmüyor. Hiçbir şey düşlemiyor olmalı. Hiçliğe gülümsüyor Pomme, kendini bir sevgiliye verircesine bıraktığı hiçliğe. Aimery birçok kez, onu uyandıracak gibi oluyor, kendisinin uzağında bir yalnızlığın ve huzurun doruğuna ulaşmış olan Pomme'u; kendi kendine itiraf etme yürekliliğini göstermese de kıskanıyor, ulaştığı doruktan alaşağı edecek gibi oluyor onu.

Noel tatili yaklaşıyordu. Aimery, Normandiya'ya çekip gidecekti. Ve gitmeden önce, her şey halledilmiş olmalıydı.

Kafasında, Pomme'u birçok kez karşısına aldı. Ve onunla kimi zaman tatlılıkla kimi zaman da sert ve kesin bir dille konuşuyordu; Aimery buna, yüreği burkularak, sanki saatinden önce yatmaya gönderilen bir çocukla konuşur gibi, diyordu. Ama başka türlü nasıl yapılabilirdi ki? Böylesi, birinin olduğu kadar, ötekinin de iyiliğine idi. Yanlış yoldayız, diyordu, Pomme kendisiyle mutlu olamazdı. Uzun sözün kısası, kesinlikle ayrı dünyaların insanları idiler. Birine uygun gelen öbürünü hoşnut edecek nitelikte olmuyordu, ya da tam tersi. Aynı zevkleri paylaşmıyorlardı. Birbirlerinden çok uzak yerlerde doğmuşlardı. Zaten Pomme'un kendisinden ne beklediğini bile bilmiyordu. Bunu bir türlü anlayabilmiş değildi. Özür diliyordu. Üzgündü. Kendisi bu işi buraya değin getirmemeliydi. Bunun sorumlusu kendisiydi. Pomme'un kendisinden nefret etmesine, hatta kendisiyle alay etmiş olduğunu söylemesine razıydı. Bu doğru değildi, ama Pomme'un böyle düşünmesini anlayışla karşılardı. Hatta kendisini aşağılamak bile hakkıydı.

Ayrılmaları, Aimery'nin düşündüğünden çok daha kolay oldu. Pomme'a kendisini terk edeceğini söylerken, kabalık yapmasa da genç kızın duyarlılığını dikkate almak gereğini duymadı, çünkü onun duyarsız olduğu kuşkusu vardı içinde. Özellikle ayrılacaklarını öğrendiğinde, kızın nasıl bir tepki gösterebileceğini tahmin etmeye çalıştığından beri: Hiçbir tepki göstermeyeceği kararına varmıştı sonunda. Hiç sorun çıkarmadan bırakacaktı kendisini.

Evet, Pomme sorun çıkarmadı. Yalnızca, "A! Öyle mi?" diyebildi, sonra şunu ekledi: "Bunu çok iyi biliyordum." Deterjan kutusunu kapattı, süngerini temizledikten sonra, ellerini kuruladı. Hiç karşı çıkmadı. Ağlamadı. Öyle ki Aimery, umduğu gibi, ucuza kapatılmış bir rahatlama yerine, bu kıza karşı öteden beri duyduğu

hıncın daha da kabardığını hissetti ve onu adeta odunun teki gibi gördü.

Ancak, Pomme'a nasıl bir kötülük etmekte olduğunu bilmezlikten gelmekle yetinemezdi. Pomme ondan hiçbir şey istemiş değildi, olsa olsa ona sunduğu varlığını kabul etmesini istemiş olabilirdi: Şimdi anlıyordu ki genç kızın çok büyük bir şeyini elinden almıştı. Tam kendini vereceği anda, kendisi Pomme'u durdurma yürekliliğini gösterememişti; kızın bunu yapmasına göz yummuştu. Kendisine bir sungu olarak yakılmış minik mumun yanıp gitmesine engel olacağına, yatarken söndürmeyi unuttuğu bir ampul için kaygılandığı kadar bile kaygılanmamıştı.

Tıpkı ilk karşılaşmaları, ilk yaptıkları konuşma, birlikte ilk gezmeleri için yaptığı gibi. Ve Pomme'un ilk olarak seviştiği gece olduğu gibi. Bu aşamaların her birinde (ama o zamanlar bunların birer 'aşama' olduğunun farkında değildi), anlıyordu ki yapılanı yapmamak için artık 'çok geç'ti. Ve her aşamayı adeta pişmanlık duyarak yaşıyor, sonra da hemen unutuveriyordu. Yine de her seferinde, genç kıza en sonunda vereceği zararın çok daha büyük olacağını ölçüp biçiyordu.

Ne var ki, Pomme'un kendini savunmayacağını, başkaldırmayacağını, acı çeker gibi bile görünmeyeceğini çok iyi biliyordu. Ve genç adamın içinde uyanmaya başlayan acıma, o anda bir öfke ve küçümseme dalgası altında sönüveriyordu.

Eğer Pomme kendini savunsaydı, çektiği acıyla ilgili tek söz söylemiş olsaydı, içinde tutsa bile, en ufak bir hıçkırığı duyulsaydı, Aimery ona böyle bir bitişi reva görmezdi. Örneğin, Pomme kendi gözünde daha bir değer kazanmış olurdu (Aimery'den çok farklı olmazdı çünkü) ve ayrılmalarını çok büyük bir olay haline getirirdi de Pomme; hiç değilse, büyük acısına bir destek bulmuş olurdu. Genç kız bavulunu hazırlarken, Ai-

mery kaç kez, belki sızlanacak, belki kendisine bir takazada bulunacak diye umutlanmıştı. Ama bu olmadı. Aimery'den tek bir istekte bulundu: Kitap koyduğu karton kutulardan birini ona verebilir miydi acaba? Kutuyu boşalttı ve bavula sığmayan öteberisini içine doldurdu. Ve kartonu sicimle bağladıktan sonra çıktı gitti.

Böylece Aimery, Pomme'un yanı başından, ama tam dibinden onu görmeden geçip gitmiş olacak. Çünkü Pomme, hiçbir biçimde kendini belli etmeyen, ama sabırla sorgulanması, bakışınızın eğleşmesi gereken varlıklardan biriydi.

Kuşkusuz, çok sıradan kızlardan biriydi Pomme. Gerek Aimery, gerek bu kitabın yazarı, gerekse çoğu erkek için, bir rastlantı sonucu tanıdıkları, bir an, ama yalnızca bir an için bağlandıkları varlıklardır onlar: Çünkü onların güzelliği ve onlarda görülen huzur, kendiniz için düşlediğiniz güzellikten ve huzurdan farklıdır; çünkü beklemediğiniz yerde karşınıza çıkmışlardır. Zavallı kızcağızlardır onlar. Kendileri de bilirler zavallı olduklarını. Ne var ki, yoksun oldukları tek şey, sizin onlarda keşfetmeye çalışmadığınız şeydir yalnızca. Hangi erkek, yaşamında iki ya da üç kez bu tür cinayet işlememiştir?

Pomme, annesinin evine geri döndü, Suresnes ya da Asnières yakınındaki eve. Sarı tuğladan yapılmış iki binanın arasında kalan kırmızı tuğlalı bir evdi bu. Siyah deri taklidi kanepede ne Pomme, ne de annesi, genç adamdan söz etti. Pomme eve dönmüştü, hepsi bu. Eşyalarını odasına bıraktı. Akşam televizyon seyretti.

Şimdi artık Pomme biliyordu: Çirkin bir kızdı. Çirkin ve şişko ve de hor görülür biri. Çünkü tüm bu başına gelenler, içsel ve derin bir aşağılanışın yalnızca dış görünümüydü; bunu anlamıştı Pomme; evet, Aimery'nin kendisini kapıya koymasından anlamıştı.

Bunun en dayanılmaz yanı da evden dışarı çıkmak, sokakta, trende, kuaför salonunda, insanların arasına karışmaktı. Herkesin kendisine nasıl da baktığını pekâlâ görüyordu. Arkasını döndüğü anda, nasıl kahkaha bastıklarını çok iyi duyabiliyordu. Haksız bulmuyordu insanları. Yalnızca utanç duyuyordu.

Zaten Marylène bir zamanlar söylemişti ona çirkin olduğunu: 'Bak bak, selülitin var!' Bunu söylerken göğsünü, belini ve kalçalarını acıtırcasına çimdiklemişti. Şimdi aklına geliyordu bu, Marylène'in görüşü. Sanki Marylène oracıkta, yanı başında, arkasında durmuş, şişko deyip duruyordu.

Aynı zamanda, Aimery'nin de kendisine dokunurken nasıl titrek titrek hareket ettiğini ve söylediği kesik kesik sözleri anımsıyordu. Herhalde midesini bulandırmıştı çocuğun en sonunda. Bunu yalnızca düşünürken bile utanç dalga dalga yükseliyordu içinden ve sıcaklıyordu bu utancın etkisiyle. Ter döküyordu. Özellikle koltuk altı terliyordu. Ve daha da iğrenç biri oluyordu.

Anneyle kızın baş başa kaldıkları pazar günleri, ağır bir hava içinde geçiyordu. Öğle sonrası anne, kızı için değişiklik olsun, hem de içeride kapanarak sararıp solmasın diye onu alıp hava almaya, dışarı çıkarıyordu. Ancak kız, her seferinde annesini kendi saptadığı hep aynı yoldan geçiriyordu ve banliyönün en tenha sokaklarında yürüyorlardı. Ve sonra hava serinlemeye başlıyordu. Mantosunun içine büzülüyordu Pomme. Ve de bir an önce odasına çıkmaya bakıyordu. Orada kimselere görünme riski yoktu çünkü. Duvarın ardından tele-

vizyondaki filmi şöyle böyle duyabiliyordu. Sonra da akşama değin uyumaya çalışıyordu.

Pomme, annesinin ona kızdığını sanıyordu. Kendisine en ufak bir serzenişte bulunmamasına karşın, herhalde o da utanç içindeydi: Öyle ya, önce Marylène vardı. Pomme'u bıraktı. Ardından bu genç adam ortaya çıkmıştı ve sonunda o da bırakmıştı Pomme'u.

Anneye gelince, o susuyordu. Keşke kızına bir tek şunu söyleyebilmiş olsaydı: Bunların hiçbiri Pomme'un suçu değildi. Ama bunu Pomme'a nasıl anlatabileceğini bilemiyordu. Sütçü kadın pekâlâ anlıyordu onun acı çektiğini ve bu acıyı daha da artırmayı, özellikle istemiyordu. İşte bu yüzden bir şey demiyordu. Söyleyebileceği her söz ürkütüyordu anneyi.

Örneğin, Pomme günün birinde nasıl olsa bir gençle karşılaşacaktı. Ve evleneceklerdi. Pomme mütevazı bir kız olduğuna göre, o da mütevazı bir genç olacaktı, öyle üniversiteli falan değil. İnsan uzak şeyler düşlememelidir.

İşte şöyle olabilirdi, Pomme'un düğünü:

Kuzeyde, kendi köyünde –keşke oradan hiç ayrılmasaymış– yapılırdı düğün. Önce belediye faslı; taze tıraşlı tanıklar, kırmızı suratlı ve heyecanlı; nişanlı ise birazcık yapay. Bunun ardından kilise faslı, çünkü Pomme beyazlar içinde olacak. Elinde incecik kumaştan, uzunca beyaz eldivenler. Kilisede biraz zorlanacak eldivenlerini çıkarırken. Alyansını kapatmasınlar diye, yeniden giymeyecek. İleride bu eldivenleri, elinde tuttuğu çiçekle birlikte, bir ayakkabı kutusunda saklayacak.

Daha sonra yemeğe gidilirdi. Ölenlerin anısına dikilmiş anıtın karşısındaki lokantanın bahçesinde yenilen öğle yemeği, akşama dek sürerdi. Yemek, *coquille*

Saint-Jacques[1] servisiyle açılırdı.

Damadın babası içtikçe içerdi. O sırada karısı ona şöyle diyerek, daha da içirirdi: "Sarhoşmuşsun gibi yapıyorsun sen." Ve yine doldururdu kadehini. "O da herkes gibi sarhoş olsun!" Ama herif içkiye alışık. Bana mısın demiyor.

Bu iş tamam. İşte kocalar kendilerinden geçmiş; çok uzaktalar, salt gevşek ve kaygan, kendi dünyalarında. Sonunda tüm kadınlar bir süreliğine dul. Kadın kadına oturuyorlar. Kuru bir zevk. Çocuklar da kendi aralarında, ölüler anıtına saldırı düzenliyorlar.

Genç damat sarhoş oldu. O şarap sevmez. Şu anda sıkılıyor. Kimseyle konuşacak laf bulamıyor.

Öğle sonrasının ilerlemiş saatlerinde, hep birlikte Pomme'un annesinin evine gidiliyor. Köpüklü şarap, bira ve kuru pasta var. Kocalardan her biri, her şeye karşın, kendi karısını bulabildi sonunda. Ayılmaktalar. Ama uzun süreliğine değil, çünkü böyle iki şarap faslı arasında çok korkunç bilinçlenmeler olur. Kadınlardan her biri kendi körünü ya da kötürümünü almış, anayolun kaldırımına doğru sürüklüyor; çocuklar onları uzaktan izliyorlar, bu saatin dayak saati olduğunu biliyorlar çünkü.

Oturuluyor. Çifter çifter; çocukları da çevrelerinde. Her aileye yan yana iki sandalye. Çiftler bakışıyorlar, belki de birbirlerine, 'Acaba bundan daha başka birşeylerin yapılabileceği düşünülemiyor mu?' diye soruyorlar. Yok canım! Hiçbir şey sordukları yok. Dans ediliyor. Dayak saati atlatılmıştır. Herkesin keyfi yerinde, herkesin.

Pomme'un büyük ninesi, köşeciğinde kendi kendine ayıp laflar mırıldanıyor. İşi bitmiş değil büyük nine-

[1] Hıristiyanlarca kutsal sayılan bir tür salyangoz yemeği (ordövr). (Çev.)

nin! İçinde, belli belirsiz, öbür dünyası homurdanmaya başlayalıdan beri, her yaştan delikanlılara bakar olmuş.

Hava kararmaya başladı. Şimdi ne içen var, ne de dans eden. Her biri uyuşup kalmış. Ama yine de düğün gereği birtakım hareketleri sürdürenler oluyor; tıpkı bir bisiklet tekerleğinin kaza yaptıktan sonra da dönmeyi sürdürmesi gibi. Kadınlar saate bakmaya başlıyorlar. Çocuklar, oyun çıkarmak için, birbirlerinin baldırlarına tekme savuruyorlar. Yetişkin erkeklerin tümü birden, aynı anda kalkıp duvarın dibine işemeye gidiyorlar. Kadınlar bunu fırsat bilerek çocukları toparlayıp kendileri de dışarı fırlıyorlar.

Herhalde böyle olurdu Pomme'un düğünü. Bu öyküde baştan sona hüzün verici olan, evlensin evlenmesin, aşk acısı çeksin çekmesin, belki de Pomme'un pişmanlık duyacağı hiçbir şeyin olmayışıydı. İşte Pomme'un acısı dediğimiz şeyin derinliklerinden, sinsi sinsi Pomme'un içine işlemiş olan düşünce buydu.

Ve ilk olarak ana-kız dertleşmek isteği duymuş oluyorlardı. İkisi de gözyaşlarına boğulurken, bunların tatlı tatlı birbirine karışmasını isterlerdi, ama dudaklara ulaşamayan sözler gibi, yaşlar da gözlerden boşanmıyordu. Pomme, bir annenin doğal olarak kızına verebilmek için çırpındığı desteği ondan isteme gücünü ortaya koyacağı yerde, utancıyla ama onurlu bir tavırla annesinin karşısında durmaya çabalıyordu. Şansın kendisine sunduğu tek dert ortağını, bir tanık, bir yargıç haline getirerek, onun suskunluğunu yorumlamaktan korku duyar olmuştu: Olsa olsa annesi ona kızıyordur.

Pomme kış sonlarında zayıflamaya başladı, önceleri pek belli olmasa da daha sonra bu şaşırtıcı bir hal aldı: Yüzünün derisi bembeyazdı ve şakak kemiklerinin üstünde adeta şeffaflaşmıştı. Sütçü kadın kızına yemek yedirebilmek için her hileye başvurdu; başlangıçta onun

eski oburluğuna güvenerek, herhalde o iştah yakında gelir diye düşünse de sonunda ağzına bir lokma girer girmez mide bulantısına uğrayan kızının durumunu kabullenmek zorunda kaldı. Pomme artık birkaç bardak süt, birkaç tane meyve ve bir-iki parça şekerden başka bir şey yiyemiyordu. Rejim falan yaptığı yoktu, ne yapsa yiyemiyordu artık.

Bu durumda sütçü kadın, ne denli tasalansa, hiç de yapmacık olmadığını bildiği bu mide bulantıları karşısında eli böğründe kalıyordu. Akşam eve geldiğinde çeşit çeşit kompostolar hazırlıyor ve Pomme'un akşam yemeğini oluşturan sütün üstünde biriken bir kaşık dolusu taze kaymağı kompostolara karıştırıyordu. Bu hileli karışımlarla da yetinmeyip 'bu geçsin' diye bir yandan da yürekten dualar ediyordu. Sonunda şunu anlamıştı ki bundan böyle Pomme'u sevindiren tek şey, zayıfladığını görmekti.

Evet, kadıncağız kızının mutlaka hasta olacağını düşünmedi değil. Ama onu daha da üzmek olur muydu hiç? Kızına bu konuda en ufak bir uyarıda bulunmamaya kesin kararlıydı. Hatta Pomme'un istediği şey ölüm bile olsa (istediği buysa eğer), anne onun isteğine karşı çıkmayacaktı. Acı çekmenin ne demek olduğunu kendisi öyle iyi bilirdi ki, kızının mutsuzluğuna sonuna dek saygı göstermemek elinde değildi. Böyle insanlara, sonunda herkes şunu söyler: "Ne yani? Demek hiçbir şey yapmadınız? Ölüp gitmesine seyirci kaldınız öyle mi? Hiçbir şey yapmadan ha?" Aman ne sefalet!

Ve günün birinde Pomme, yemek yememeye başladıktan aşağı yukarı dört ay sonra, kuaför dükkânına giderken (ille de gitmeyi istiyordu. Oysa patron ona, bir doktora görünmesini ve biraz evde oturup dinlenmesini söylemişti) yolda rahatsızlandı. Ama Pomme, tam tersi-

ne 'kendini çok iyi hissediyordu'; her zaman olduğundan daha çok iş yapıyordu (yine de son zamanlarda, sinirsel bir neşesi vardı).

Yaya geçidinin ortasında düşüverdi. Pomme'un tam dibinde fren yapan en baştaki araba (Araba A.) haliyle gidemediği için trafik bir süre tıkandı. Yolun açılmasını beklemek gerekiyordu. Araba A.'nın arkasındaki öbür sürücüler (Araç B, C ve öbürleri) sabırsızlanıyorlardı. Ve durmadan, öndekini uyarmak için korna çalıyorlardı. Araba A.'nın sürücüsü ise el-kol hareketleriyle çaresizliğini anlatıyordu.

İki kadın Pomme'un yanına koşup yerden kalkmasına yardım etmek istemişlerdi ve uğraşıyorlardı. Gelgelelim, Pomme'da hiçbir hareket yoktu. Onu yürütmek olanaksızdı.

Bunun üzerine, Araba A. sürücüsü, Pomme'u kaldırmaya çalışan iki kadına yardımcı olmak için arabadan indi ve Pomme'u kaldırıma taşıdılar.

Adam geri gelip, paslanmaz iyotlu farları ve otomatik cam sistemi olan arabasına bindi. Kalkarken radyosunun düğmesini çevirdi ve otomatik antenin açılışına baktı; bir an kaldırıma uzanıp kalan zavallı genç kızı düşündü; sonra hemen arabanın koltuklarına örtülmüş kuzu derilerine gözü ilişince, bir başka kız aklına geldi. Kahverengi lastiklerle koltukların arkalıklarına tutturulmuş bu deri parçaları 50 ve 120 cm. ebadındaydı. Sürücü koltuğunun yanı başındaki ön koltuğun üzerindeki pöstekinin, yolcunun (kadın ya da erkek) poposuna ve omuzlarına denk gelen yerleri yıpranmıştı.

Şoför arabanın hız ölçerine bir göz attı: Beyaz ibre 20'den başlayıp (20 km./saat) soldan sağa doğru, hızı gösteren yeşil rakamlar üzerinde gidip geliyordu.

Arabanın borda tablosunda bir taksimetre bir de elektronik saat vardı. Yaklaşık on dakika geri kalıyordu saat. Arabanın tümü gibi, ithal malı olan taksimetrenin

rakamları, hız ölçerinki gibi yarım daire biçimindeydi, ancak bunda daha az rakam vardı. 10'dan 80'e kadar. 60-80 arasındaki bölümü tatlı bir kırmızı renkteydi ve aletin baştan aşağı gri olan zeminiyle kontrast yapıyordu. Yuvarlağının tam göbeğinde ne olduğu anlaşılamayan 'RPM X 100' okunuyordu ve bunun tam üstünde imza gibi duran: 'Veglia Borletti' yazısı.

Ön kaportayla (motorun altı silindirinin bulunduğu yer) yaklaşık 130 derecelik bir açı yapan ön camdan, şoför, önündeki asfaltın ta uzaklara değin bomboş olduğunu gördü.

Pomme'u hastaneye kaldırdılar. Yaşayıp yaşamayacağını bilecek konumda değiliz, öyle değil mi? Ama durum ne olursa olsun, Pomme'un kaderi belli olmuştur. Buna kendi karar verdi: Yemez-içmez olduğu ve kendisine pek az bir şey vermiş olan bu dünyadan artık hiçbir şey istemez olduğu gün kararını vermişti.

Annesinden ayrılmak zorunda kaldığında –çünkü Pomme'u ilin uzağında başka bir hastaneye nakletmeyi düşünüyorlardı– annesinden kendi adına gidip genç adamı görmesini rica etti: Ona karşı kendini suçlu hissediyordu. Birlikte oldukları sırada genç adamın canını sıktığını, çoğu kez sinirine dokunduğunu seziyordu da. Nedenini bilmese de durum öyle olmuştu işte. İstediği tek şey, genç adamda kötü bir anı bırakmamaktı.

Pomme'un annesi kendisinden istenileni ilk pazartesi günü yerine getirdi. Ama genç adam, odayı boşaltıp gitmişti. Kapıcı kadın, üniversitelinin gittiği adresi bilmiyordu. Anne, hiç değilse, çocuğun anne-babasının adresine bir şey yazıp postalayabilirdi. Kapıcı kadın onların Normandiya'daki adreslerini verdi; bu mektup mutlaka ulaşırdı genç adama.

Gerçekten de öyle oldu. Aimery de Béligné, Pomme'un özür dileyen ve sütçü kadın aracılığıyla gönderdiği mektubu, birkaç gün sonra aldı.

Geleceğin müdürünün yanında az daha kalalım; mektubu okurken görelim onu; daha sonra uzaklaşıp gideceğiz ve yalnızlığıyla baş başa bırakacağız onu. Pomme ölse de, yine de onun kadar ölmüş olmayacaktır. Ve onun kuru odun yığını gibi kalacak bedeninin üstünde, boğulmuş genç ölünün yüzü olduğu gibi kalacaktır. Bu yüz, hani derler ya, acısına boğulup ölmesiyle ve o masumluğuyla, sonsuza dek ışıl ışıl ışıldayacak.

Geleceğin müdürü, Panthéon'un karşısında bulunan, möbleli, mütevazı bir odaya taşınmıştı. Karşıdaki anıtla bu yeni odası arasındaki tezat Aimery'yi mest etmişti. Pencereye dirseğini dayayıp anıta bakarken, onu nasıl bir kaderin beklediğini, şaşılacak derecede kestirme yoldan görebiliyordu. Bu yolla, kendi ölümünü sıkça gözünün önüne getiriyordu. Hiç de korkunç değildi bu: Tensel krizalit kozasından yeni havalanmış ruhu, cenaze töreni sırasında kortejin üstünde uçuşuyordu. Konvoyun düzenine hayran kalıyordu. En başta Institut[1] yer alıyordu (Akademi daimi sekreterinin taşıdığı siyah kadifeden mindere iğnelenmiş kılıcıyla birlikte nişanlarını görüp tanıyordu). Bunun ardından Kültür Bakanı, çok sayıda parlamenter, sanatçılar ve yazarlar yürüyorlardı. Ve daha geride, karalar giymiş, harika görünümüyle vatandaş topluluğu.

Pomme'u terk etmesi doğrusu rahatlatmıştı Aimery'yi. Şimdi kendini daha bir az sakınımla kapıp koyuveriyordu düşlerine; genç kızın, sessiz de olsa kendisini rahatsız edici yalanlamasından kurtulmuş olarak.

Gösteriş meraklısı olduğunun farkındaydı Aimery: Örneğin insanların onun arkasından konuşacaklarını düşünüp bundan zevk duyması... Şu kendisinin toprağa

verilişini düşlemesi de neredeyse bunun son kerteye vardırılmış halinden başka bir şey değildi.

Ve kendi kendine diyordu ki bu çocuksu (belki biraz gülünç) kendini beğenmişlik, en çılgınca hırslarında bile kendine güvensizlik duymasına neden olan o aşırı çekingenliğin yalnızca öbür yüzü olabilirdi.

Çünkü kendini tükenmişlik, bezginlik içinde bulduğu saatleri de oluyordu. Bedensel ve ruhsal olarak kendini güçsüz hissediyordu. İşte bunun bir rövanşı olarak ve bir gereksinim sonucu imgeleminde yarattığı anlı şanlı görüntülere bırakıyordu kendini.

Demek oluyor ki, Pomme'dan ayrılırken öyle pek fazla duygulanmış değildi; ne var ki bundan ötürü kendine biraz kızıyordu: Bu da küçültüyordu onu, bu da basitliğini ortaya koyuyordu. Hiç de derin bir acı duymamıştı çünkü, yalnızca annesiyle babasının yanına gittiğinde, şiddetli bir gribe yakalanmıştı. Paris'e döndüğünde öksürüyordu ve gözlerinden bolca yaşlar geliyordu. Bir şey okuyamıyordu da. Kâğıdın beyazlığı ve ışık gözünü yaşartıyordu. Burnundan müthiş sıkıntısı vardı. Aspirin alırken, Pomme'un belki de şimdi sakinleştirici ilaçlar aldığını düşünüyordu. Aimery'yi küçük düşürüyordu bu. Ve Pomme'u kıskanıyordu; küçük valizinde alıp götürdüğü şeyden ötürü kıskanıyordu onu: büyük duygular. Ve kuşkularını gidermek için, kendi cenaze töreninin üstünde uçuşmasına daha çok zaman var, diyordu kendi kendine.

Gerçekte Pomme'a kızmasının nedeni, Aimery'yi nesnelerin ona egemen olduğu bir dünyaya taşımış olmasıydı. Örneğin Pomme'u düşündüğü zamanlar, onu hep elinde süpürgesi, bir konserve açacağı ve pembe lastik eldivenleriyle görüyordu. Birlikte oturdukları odadan, özellikle bunun için çıkmıştı: Pomme'un oraya sokmuş olduğu nesnelerden kurtulmak için.

Ama yeni odasında da aynı nesneleri ya da çok benzerlerini yine görüyordu. Lavabo, diş fırçası konulan kıyısı çentilmiş bardak... Bunlar bakıp duruyorlardı işte kendisine, sessiz, inatçı bir alayla. Kitaplarına sığınıyordu; ama masanın üzerine istif edilmiş halleriyle kitaplar da birer nesne olup çıkıyorlardı, sinsice. Üstüne üstlük, odasının önündeki sahanlıkta her sabah elinde kovası ve çuval beziyle karşılaştığı temizlikçi kadın vardı ki, o da kendisine önünden geçip gittiği sırada, bir nesne bakışıyla bakıyordu, inceleyerek. Öf, her gün de Panthéon'a gömülüşünü izleyemezdi ya!

Ve bir akşam, kafasında birden bir şimşek çaktı. Şu dünyanın şeyleriyle kavgasını bitirmenin yolunu bulmuştu. Yazacaktı! Yazar olacaktı (büyük bir yazar). Böylece Pomme da, onun o şeyleri de kendi insafına kalmış olacaklardı. Pomme'u düşlediği gibi yaratacaktı: bir sanat yapıtı. Ve kitabının sonunda Pomme'u gerçekten tanımış olduğunu okuyucuya hissettirecekti. Onu sevmeyi bilemediğini kabullenmekten zevk duyacaktı. Böylece şimdi duyduğu utancı, az buçuk vicdan azabını daha iyi bir şeye dönüştürmüş olacaktı: Kişiliğinin eksik yanından bir *yapıt* ortaya çıkacaktı. Ve okura, derin bir duyulanma ânı sunmuş olacaktı.

Bir edebiyat kokteylinin ortasında, çevresini gazeteciler sarmış, kameralar fıkır fıkır çalışırken, uyuyakaldı. Pomme'a duyduğu minnetten bir an yüreği yanar gibi oldu. Bu yüzden, az kalsın uyanacaktı.

IV

Dantelacı Kızla ben ayrıldığımızda, aramızda kopma denilen şey olmuş değildi. Bu konuyu önceden hiç görüşmemiştik. Gelecek üzerine konuşmazdık zaten.

Severdim Dantelacı Kızı. Yan yana yaşayıp gidiyorduk ama gerek yaşam tarzımız gerekse saatlerimiz farklıydı; birbirimizi pek görmezdik. Hiç tartıştığımız olmamıştır. Ortada ne vardı ki tartışalım. Aynı odayı paylaşıyorduk, hepsi bu.

Ben bir ya da iki yıllığına taşraya gidecektim. Dantelacı Kız da kendi evine döndü. Ayrılırken, sıkça görüşelim dendiydi. Daha sonra hiç görüşmedik. Bunu gerektirecek bir neden de yoktu. Çok geçmeden anlaşıldı böyle olduğu. Daha doğrusu, benim tarafımdan. Ama sanırım, o da beni hiç görmeye çalışmadı. Odadan ayrılınca, böylece birbirimizden de ayrılmış olduk.

Çok iyi anımsıyorum bu odayı. Trocadéro'ya oldukça yakın bir binada, çok yaşlı bir Rus kadının dairesinde bir oda. İç karartıcı, mezbele bir yer. İhtiyar Rus ömründe boya-badana yaptırmamış herhalde. Zamanla tablolar duvara adeta kakılmış. Perdeler sanki pencerelerle bir olmuş. Buna kirlenme değil, fosilleşme demek daha doğru olurdu. Tozlar taşlaşmıştı, gitmiyordu artık. Duvarı kazımak gerekiyordu, bunun için. Odamı beyaza boyadım, pütürlerin üstüne çektim boyayı. Harç sıvamışım gibi oldu duvarlar.

Anlaşılan ihtiyarın bana sempatisi vardı, bu sayede bana gömütlüğünü baştan sona gezme ayrıcalığı tanımıştı. Sorunsuz kiracısıydım ben. Verdiğim Latince dersleriyle (ev sahibim de gelip kapıdan dinlerdi) kiramı vaktinde ödüyordum. Kendisi de mahallenin çocuklarına Rusça öğretiyordu ama, sanırım dilbilgisi kurallarını biraz unutmuştu artık. Fransızcayı da o kadar iyi bilmezdi, yani seri konuşamıyordu. Ev sahibim hiçbir dili, meramını anlatacak kadar bilmiyordu artık. Her dilden biraz birşeyler öğrenmişti, tümünü birbirine karıştırıyordu. Önemi yoktu, nasıl olsa çok konuşan biri değildi. En önemli olanı, yani rakamları bilsin yeterdi. Neredeyse beyni sulanmış bu ihtiyar kadının yeni Frank'a uyum sağlaması harika bir şeydi. Kimse onu aldatamazdı. Gereken sözcükleri ve de yerinde kullanmayı iyi biliyordu!

Yani beni severdi kadın. Tüm odalarını, sehpa örtülerini, küçük fiskos masalarını göstermişti bana. Ne çok şeyi vardı! Hiç de toz içinde değildi bunlar. Herhalde her sabah, biblolarının tozunu alırken onları tek tek sayıyordu.

Dantelacı Kız, elinde ufacık valiziyle gelip benim odaya yerleşmek isteğinde, benim kaknem karının kızacağını sanıp biraz korkmuştum, ya da kiramı artırarak, hiç şakası yok, canıma okuyacaktı. Tabii ki çok kesin bir dille, uyarıda bulunmuştu: Ziyaretçi yasaktı, olay yaratmak yoktu. Özellikle kız arkadaş yoktu! Olsa olsa, öğrencilerim gelebilirlerdi, o da saat 12'ye, 13'e değin. Yaşından beklenmeyen ölçüde peşimizdeydi. Onun anahtar deliğinden gözlemeye çalıştığını seziyordum.

Sonuçta Dantelacı Kızı iyi karşıladı bile sayılır. Gerçekten şaşmıştım bu işe. Hatta mutfağını kullanmasına bile izin verdi. İkisi iyi anlaşıyorlardı. Saf ve temiz sevgiydi bu!

İhtiyar kadın, ne pahasına olursa olsun, bize arabuluculuk etmek istiyordu. Onun için bu bir zevk, bir tutku ve en çok keyif aldığı şeydi. Geceleri az çok odamıza giriyordu. İyi miyiz, kavga falan etmiyoruz ya (etsek de sonuçta çok kötü bir şey olmazdı, önemi yoktu, her şey kendiliğinden düzelirdi sonunda; ben haksızdım, öyle çileden çıkacak ne vardı sanki)... göz kulak oluyordu işte. Ne olursa olsun, biz hiç kavga etmezdik zaten. Kavga ettiğimizi o uyduruyordu, baştan sona onun yakıştırmasıydı.

Birkaç kez kadını davet ettik, hatta akşam yemeğine çağırdık. Asla kabul etmedi. Ne olursa olsun onun kiracısıydık, dostları değildik ki.

Sanırım kadın, Dantelacı Kızla benim evleneceğimizi biraz umut ediyordu. Bir gün dedi ki, eğer istersek, bize ikinci bir oda verebilirmiş. Yeri çokmuş, fazlasıyla yeri varmış. Ona yine de fiskos masaları, ikonaları ve hayaletleri için beş-altı oda kalmış oluyordu. Ayrıca Dantelacı Kızı birkaç kez kenara çekip 'Çok dikkatli davranıyorsun, değil mi?' diye sormuş.

Benden çok Dantelacı Kızla konuşmaktan zevk alıyordu. Ben söylediği şeyleri yineletiyordum çünkü. O ise sözlerini anlamamış gibi suratına bakılmasından hoşlanmazdı. Yinelemekten nefret ederdi. Dantelacı Kız ise onun her dediğini hemen anlıyordu. Pomme'la anlaşamamazlık diye bir şey olmazdı: Bunu kendi deneyimimle biliyordum.

Rus kadın ona örgü ilmiklerini öğretmişti. Öğrenmeye hevesliydi Dantelacı Kız. O kinayeli söz nedir bilmezdi. Kötülük nedir bilmezdi ki. Rus kadınla birlikte sehpa örtüleri ördüler. Birlikte zehir gibi demli çay içerlerdi. Öyküler anlatırlardı birbirlerine, ama hangi dilde?.. Bilemem.

Taşınacağımızı kadına bildirdiğimde üzülmüştü herhalde. Galiba bizi birlikte görmeye alışmıştı. Aldığı ki-

radan çok, bizden yoksun kalacağına üzülmüştü. Hatta mutfağını bize kullandırmaya başlayalıdan beri gaz faturalarının tarafımızdan ödenmesinin sona ereceğine bile buna üzüldüğü kadar üzülmemiştir.

İhtiyar kadının tüm biblolarını, nesi var nesi yoksa her şeyini böyle dizinin dibine yığmasına neden olan cimriliği, kuşkusuz yalnızlığına ve dairesinin han gibi geniş olmasına karşı bir tür oto-savunmaydı. Çekip gittiğimiz, daha doğrusu Dantelacı Kızla ben ayrıldığımızda, gerçekten acı çeken biri olduysa o da bu Rus kadın olmuştur.

Daha sonraları Dantelacı Kızı bir tek kez gördüm, birkaç yıl sonra.

Ben yine Latince dersler veriyordum. Bir de edebiyat. Dairemin poliçelerini ödeyebilmek için haftada on beş, artı üç saat ders. Başka herhangi bir işe yatkın biri değilim ben.

İşte mektubu o zamanlarda aldım. Asnières ya da Suresnes'den postalanmıştı, şu anda pek iyi anımsayamıyorum. Mektubu yazan kişi bana, 'kızının hastalandığını' bildiriyordu, ama şimdi çok daha iyiymiş ve 'ziyaretçi kabul etmesine izin verilmiş'. Vaktim olursa, kızının ziyaretine gideceğimi umut ediyordu anne.

Bir an için, en azından bir dakika, kimden ve neden söz ediliyor acaba, diye düşündüm. Belleğim, çalkalanmış sirke şişesine dönmüştü. Bu çalkalama tortuları kaldırmıştı, her şey birbirine karışıyor ve bulandıkça saydamsız bir hal alıyordu. Sonunda yerli yerine oturtabildim anılarımı. Dantelacı Kızın annesini yalnızca bir kez görmüşlüğüm vardı, ama kolay tanınır bir tarzı vardı kadının. O çocuksu yazı, o anlatım biçimi, olsa olsa onun olabilirdi. Peki ama niye kalkıp bana mektup yazmıştı, neden bana? Dantelacı Kızı görmeyeli yıllar ol-

muştu. Belleğinden silinip gitmiş olmam gerekmez miydi, tıpkı bende ondan hiçbir iz kalmadığı gibi?

Sanki yabancı bir ailenin albümüne bakarken, fotoğraflar arasında kendimi görüvermişim gibi olmuştum: İşte şu büyükbaba, şuradaki kız benim küçük yeğenim olur (kudas ayininde çekilmişti bu resmi); şurada ise büyük oğlanın düğününde, ailenin tümü bir arada. Ve sonra birden öbür resimler; o yabancı insanlar arasında, sizin kendi yüzünüz! Evet, zerre kadar kuşkunuz yok, bu sizsiniz! Bu ancak... Ve soruyorsunuz: 'Peki şu kim?' 'Ha, o mu? Uzak akraba bir kuzen. Kendisi yurtdışında yaşıyor.' Ve sayfayı çeviriyorlar, şükürler olsun! Şimdi artık başka fotoğraflar; kesinlikle hiç tanımadığınız kişiler, hiçbir yakınlığınız olmayan başka insanlar. Yalnızca bir yanılgıydı o, benzettiniz, hepsi bu. Zaten sizden başka kimse farkına varmadı durumun.

Ne olursa olsun yine de bu mektup gösteriyordu ki, ben öyle ya da böyle o ailenin albümünde, belleğinde şahsen yer almışım. Bu durumda, kalkıp mektupta verilen adrese gittim.

Hastane, Chartes yolu üstünde ve başkentten 30 km. uzakta, ağaçlar arasına serpiştirilmiş küçük dört-beş binadan oluşuyordu. Haziran ayındaydık, hastalar ziyaretçileriyle birlikte bahçedeki banklara oturmuşlardı. Dantelacı Kızla birlikte ben de oturdum.

Neredeyse kendimi bir kaplıca yerinde tedavi gören hastaların arasında (kimileri sabahlık giymişlerdi), onunla birlikte tatilde sanacaktım. Ne var ki karşımda, yürekler acısı bir zayıflama ve o büyülenmiş bakış duruyordu. Bir başka dünyaya aitti o, şu çiçekli bölmelerden uzak ve Dantelacı Kızın tam başının ardındaki dalın tat-

lı tatlı kımıldayan gölgesinden uzak bir dünyadan. Ne zamandan beri bu hastanede yattığını sordum. Baharda gelmiş. Peki daha öncesi? Daha öncesinde hiçbir şey olmamış, yalnızca hastalık. Boğazından tek lokma geçmez olmuştu artık, bunu anlayabiliyor muydum acaba? Elinde değildi. Yiyebilmeyi istiyordu, ama boğazından geçmiyordu. Garip bir hastalıktı bu. Önce Paris'te bir hastaneye yatırılmıştı, sonra buraya sevk edilmişti. Şimdi iyiydi artık, merak etmemeliydim. Bunu merak etmiyordum ben, en azından, yalnızca bu değildi merak ettiğim. Ve yine sordum: "Ya hastalanmazdan önce? Neler oldu?" Aynı yanıtı verdi: "Hiç."

Ama benim asıl anlamak istediğim bu 'hiç'ti işte. Ayrıldığımız günden bu yana geçen ve artık yaşama ait olmayan bu bedenin müthiş bir yalnızlığa itildiği zaman aralığında?

Ne olsundu ki! Gerçekten yeni sayılabilecek hiçbir şey yoktu, hatta benim konuşmakta zorlanmam bile yeni sayılmazdı. Ve ben konuşurken, Dantelacı Kızın giderek derinleşen suskunluğu. Kızın fiziksel görünümü çok büyük değişikliğe uğramıştı, ama Dantelacı Kızla ilgili anılarım su yüzüne çıktıkça şunu seziyordum ki, o değişmemişti. Yine karşımda dururken, kendisi başka yerlerdeydi. Örneğin hastanede olduğu için üzgün görünmüyordu (ben onu eskiden de hiç üzgün görmemiştim ki!) O yalnızca bir yabancı, bir başka kişi, bir tutsaktı, ama ne hastanenin, ne de 'hastalığın' tutsağıydı! O asla terk etmediği bir yerin tutsağıydı. Onda bu bir delilik miydi acaba?

Bana 'hiç' dediği şeyi düşündüm ve ben yine de o zaman boşluğunu birlikte yaşadığımız serüvene benzer, olası başka serüvenlerle doldurdum. Kimbilir kaç kez bu 'hiç'i, sonu hep aynı biten böyle serüvenleri yaşa-

mıştır? Sessiz sedasız, görünürde üzüntüsüz sona ermiş olan kaç serüven? Dantelacı Kızın yemeden-içmeden kesildiği ve yaşamın kuruyup kalmış çirkin memesinden yüz çevirdiği güne değin? İşte o gün, tam olarak şu dünyadan kopmuş ve bu kopuşa kendini bırakmıştı. O güne değin yalnızca bir aymazlık olan ruh hali, o gün bir ret halini almış bulunuyordu. Vücudun kendisi, sessiz bir içtenlikle itiyordu yaşamı.

Ve artık psikiyatri testleri, hastane binaları devredeydi, bir de ağaçların loşça gölgesinde, ziyaret saatlerindeki görüşmeler: Dantelacı Kız, bir yalnızlıktan, zorunlu olan bir başka yalnızlığa itilmişti. Hastalara özgü o ürkek, zavallı ve kibar, özellikle de kibar havaya girmişti bile. Zaman zaman, beyazlar içinde bir hastabakıcı, hızla ve suskun –loşluğu yırtarak– geçiveriyordu.

Dantelacı Kıza artık şimdi besin alabilir duruma gelip gelmediğini sordum. Yüzünde gizemli bir gülümseme belirdi ve cebinden bir para çantası çıkarıp gösterdi: İçirmelerine engel olduğu hapları bu çantaya doldurmuştu. Temel gıdasının artık bu haplar olduğunu söyledi. İlaçlarının tümünü almadığı için ona –aptalca– çıkıştım.

O sırada yanı başımızdan geçen bir adam, bir saniye için dik dik yüzümüze baktı. Dantelacı Kız, "Doktor bu. Bana bakan doktor," dedi. Doktorla kızın bakışları bir an karşılaştı ve sonra bakış benim üzerimde yoğunlaştı (yoksa o da, benim gibi suçluyu mu arıyordu?) Daha sonra başka yöne çevirdi gözlerini. Dantelacı Kız ayağa kalktı. Ve birden neşelenerek, " Seni doktorumla tanıştıracağım," dedi. Yeniden bir kaplıca kentindeydik. Tedavi gören hastalardan birinin doktoruyla tanıştırılacaktım. Dantelacı Kızın çantasındaki beslenme hapları, sonuçta, sosyetik yaşam âdetlerinden biriydi; tıpkı kükürtlü su içme modası, sedir ağaçlarının gölgesinde bir

sohbet, parkta bir gezinti, otel lobisinde briç oynamak gibi.

Dantelacı Kız doktora doğru birkaç adım attı ve ona usulca seslendi. Dönüp bakmadı adam; görmezlikten, duymazlıktan gelerek yoluna devam etti. Doktor yeniden psikiyatr, yeniden koruyucu oluvermişti. Hayvanlara yiyecek atmak yasaktır. Dantelacı Kız geri dönüp banka oturdu, camekânının ardına, parmaklıklarının arkasına geçmişti.

Ona sordum: Burada olmak onu çok üzüyor muydu, sinirlerini bozuyor muydu? Kendisine ilk kez böyle bir soru sorulduğunu söyledi. Haklıydı galiba. Peki niye beni, niye birlikteliğimizi hiç unutmamıştı? Bana bir zamanlar birlikte yaptığımız gezintilerden söz etti. Anıları olağanüstü bir gerçeklik taşıyordu: Küçük kilisedeki adak yazılarını, o sırada geçip giden gemileri, Fatih Guillaume'un öyküsünü hiç unutmamıştı. Bense onu ilgisiz ve dalgın sanmıştım o zamanlar! Demek ki yaşadıklarının tümünden etkileniyormuş meğer!

Dayanılmaz bir suçluluk duygusu içindeydim: Sanki delirmesi, bir deri bir kemik kalması ve hastanedeki tutsaklığı benim yüzümdenmiş gibi.

Ona daha sonra tanıdığı erkekleri anlattırarak bu duyguyu yok etmeye çabaladım. Birçok erkekle tanıştığını söyledi; bu erkeklerle yaşadığı başka odalardan, onlarla yaptığı başka gezintilerden, hatta yolculuklardan söz etti: "Yunanistan," diyordu, "sen Yunanistan'ı görmedin mi?" Bunun üzerine, yaşamındaki tek erkek olmam olasılığının verdiği sıkıntı hafiflemiş oldu. Dantelacı Kız beni adeta bir annenin sevecen gülümsemesiyle, birkaç saniye süzdü. Bana öyle geldi ki duyduğum azabı anlamıştı ve bana acıyordu.

Pascal Lainé

DANTELACI KIZ

CAN

Pomme, yani *Dantelacı Kız*, konsomatrislik yapan bir kadının kızıdır. Basit bir işte çalışıp kendi halinde yaşamaktadır. Bu tekdüze yaşam, Pomme'un günün birinde bir yüksekokul öğrencisiyle tanışmasıyla birden değişir. Aimery, burnu havada, gözü yükseklerde bir gençtir, küçük bir taşra soylusudur. Zevkleri, alışkanlıkları ve hayata bakışı Pomme'unkilerden tümüyle farklıdır. Buna rağmen arkadaşlıkları ilerler ve birlikte yaşamaya başlarlar. Bir yanda basit, kapkacak meraklısı, sevdiğine kul köle olan Pomme, öte yanda eğitimli, kibirli, geleceğin müze müdürü Aimery. Ne var ki, içinden geldikleri farklı ortamlar aralarına bir duvar gibi dikilir. Her zaman, her yerde rastlanabilecek bu öykü, *Pascal Lainé*'nin kara mizahlı, parodili ve alaylı üslubuyla ilginç ve akıcı bir anlatıma oturuyor. *Pascal Lainé*, Fransa'nın ünlü yazarı François Nourissier'nin deyişiyle, küpündeki sirkenin hiç tükenmeyecek gibi göründüğü bir yazar.

Kapaktaki resim: RENÉ MAGRITTE

ISBN 975-510-827-0

KDV İÇİNDEDİR